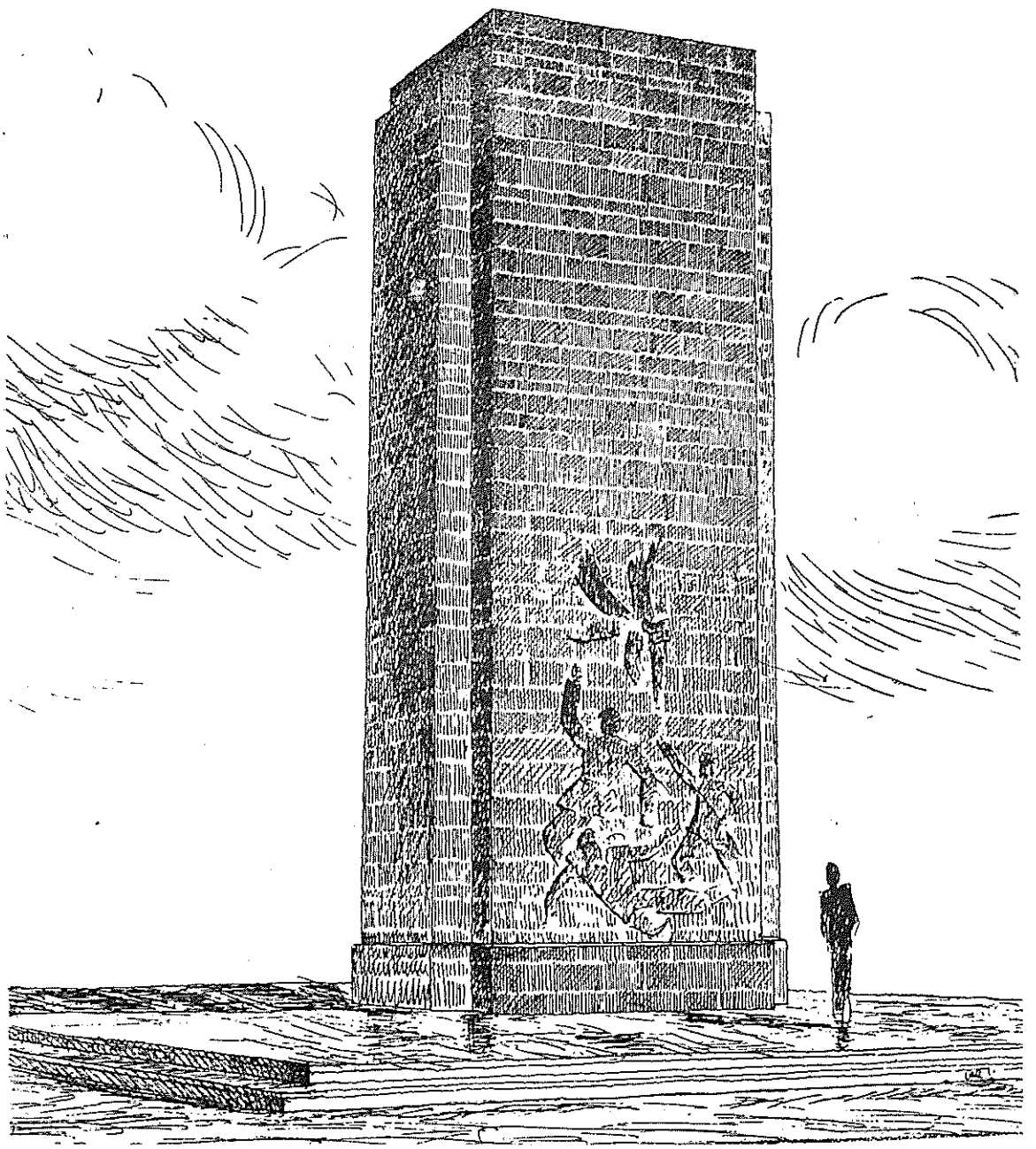
MİMARLIK

GÜZEL SANATLAR VE ŞEHİRCİLİK DERGİSİ

SAYI : 1 - 2 1951 YIL : VIII

M İ M A R L I K

T Ü R K Y Ü K S E K M İ M A R L A R B İ R L İ Ğ İ B Ü L T E N İ

Y I L : VIII **1 9 5 1** **S A Y I : 1 - 2**

İ Ç İ N D E K İ L E R

Davalarımızın tahakkukuna doğru ..... **Mimarlık**

Çankaya Anıtı müsabakası .....

Ankara Belediye binası ..... **Y. Mimar Nezih ELDEM**

Şehitlikler Anıtı müsabaka sonucu ..... **Mimarlık**

Askerî Müze müsabakası sonucu ..... **Mimarlık**

Göynük imar plânı ..... **Y. Müh. Mimar Nihat HASEKİOĞLU**

Yap yık ..... **Falih Rıfkı ATAY**

Yeni müsabakalar .....

H a b e r l e r ..... **Mimarlık**

Kapaktaki resim : Dış memleketlerde yapılacak Şehitler Anıtı müsabakasında birinciliği kazanan Y. Müh. Talat Müftüoğlu'nun projesine ait perspektiv dir.

Sahibi : TÜRK YÜKSEK MİMARLAR BİRLİĞİ GENEL MERKEZİ

Umumî Neşriyatı İdare eden :

Yazı İşleri Müdürü Y. Mimar Talât ÖZIŞIK

İdare Yeri : Selânik Caddesi Beşir Özkasım Apt. 8/5.

Posta Kutusu : **301** Ankara, Telefon : **23318**

Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik A. O. — Yeni Matbaa, Ankara

Yıllık abonesi 600 ve altı aylığı 300 kuruştur. Öğrencilere yüzde 25 tenzilât yapılır. Yabancı memleketler için yüzde 50 fazladır. Dergiye gönderilen her yazı basılmaz. Basılmayan yazılar iade edilmez.

ANA DÂVALARIMIZIN TAHAKKUKUNA DOĞRU

Büyük Türk inkılâbının başlıca amaçlarından biri, yurdumuzu bir mâmure haline getirmektir. Bu büyük işleri başaracak ve bu yolda bütün imkânlarını kullanacak olan fen ve sanat ordusudur. Bu memleket ve bu vatanı imâr edilmiş ve güzelleşmiş görmek emelinde olanlar bu ordu mensuplarını tutmağa, dâvalarını desteklemeğe ve onların işaret ettikleri sanat ve teknik hedefe doğru ilerlemeğe mecburdurlar.

İnsanlığın doğuşuyla aynı zamanda başlayan -Yapıcılık sanatı- na bugüne kadar, memleketimizde batı medeniyetine ulaşmak için yapılan hamlelerle mütenasip olarak ilerleme imkân ve degeri verilmemiştir. Bir milletin zaferler yaratan kahramanlığı, insan cemiyeti içindeki mevki ve rolü, medeniyet ve kültürü derecesinde yükselen güzel sanatları ve onun plâstik bir şubesi olan mimarisi, o milletin şanlı tarihini kâğıt sahifelerinde değil, ecdad kaniyle sulanan vatan toprakları üzerinde eserleriyle şekillendiren yaratıcı bir kudrettir.

Dedelerimizin yurd köşelerini süsleyen dünya çapında sanat eserleriyle övünmek gururuna kapılmadan onlardan sadece hisse, hız, ve kuvvet alarak milletlerarası yabancı meslekdaşlariyle boy ölçüşen, başarılar kazanan bir avuç Türk sanatkârı, genç Türkiye Cumhuriyetinin bu olgun, yetişkin ve çalışkan evlâdları, yapıcılık dâvasını bir meş'ale gibi başları üzerinde yükselterek istikbale doğru emin edımlariyle yürümektedir, fakatkırgın olarak.....

Türk fen ve sanat adamı, alçak gönüllüdür, sessizdir; dilinden ziyade kafası ve yüregi ile konuşur. O susar; fakat eserleri, dile gelir, destanlar okur.

Bugüne kadar, yurdun en hücra köşelerinde vazife almakta biran tereddüt etmeden vatan, millet ve mesleğe hizmet için her tarafda feragatla çalışmış olan Türk mimar ve mühendisleri büyüklerinden en küçük bir alâka görememiş; kimse başını çevirip de (Bu da kimdir; bu eser de kimindir?) dememiştir. Parlak, şatafatlı açılış törenlerinin yaldızlı nutuklarında devrin, mahallin yüksek mevkili idarecileri gürültülerle göklere çıkarılır, emek ve himmetlerinden bahisle kurdelalar kesilirken -tek kelime ile olsun- eserin mahviyetkâr yaratıcısının adı bile anılmamıştır. Memleket sanatı yıllardanberi yabancı sanatkârla yerli snat bazirgânlarının elinde hamur gibi yuğrulmakta, onun hakiki ve asıl sahibi bir köşeye atılmış bulunmaktadır.

Fakat artık... Medeniyet ve milletler camiası arasında verimli, azimkâr bir yola girmiş olan Cumhuriyet Türkiyesinin bu mütevazi elemanları da seslerini yükseltmek zamanının geldiğini anlamış. Kendilerinin de millî sanat dâvasında diyecekleri bulunduğunu hatırlatmak ihtiyacını duymuştur.

Bugün, ilk defa olarak iki meslekdaşımızın kabinede ve bunlardan birisinin, yurdun imâr ve inşa dâvasını elinde tutan bir Bakanlığın başında bulunduğunu ve kendileriyle hususî olarak yaptığımız meslekî görüşmelerden ana dâvalarımızın ele alınmış olduğunu görmekle yakınlık ve alâkaya kavuşmuş bulunduğumuzu anlıyoruz. Bu münasebetle memleket yapıcılığının ve mesleğin özlü dâvalarını aşağıda kısaca belirtmek ve hatırlatmak istedik.

★ **Odalar kanunu:** Yıllardanberi meslek teşekküllerinin üzerinde çalıştığı halde semere vermeyen bu kanun tasarısı, şükranla anıyoruz ki, bugün Bayındırlık Bakanlığı tarafından ele alınmış, mimarlar ve mühendisler birlikleri mümessillerinin de iştirak ettiği uzun çalışmalardan sonra hazırlanmış ve Meclise sevk edilmek üzere bulunmaktadır.

Bu kanun, meslekî kontrol ve murakabeyi sağlayacak, resmî ve hususî inşaatlarda şikâyet mevzuu olan husuları önleyecek, mimarlar ve mühendisler kütlesini devletin yardımcısı ve müşaviri bir topluluk haline getirecek, baro, etibba odası mahiyetinde mühendis ve mimar odalarının teşekkülüne imkân verecektir.

Memleket yapıcılığı namına böyle bir kanun çıkmasını bütün meslekdaşlarla birlikte aklı başında her Türk vatandaşı beklemektedir.

★ **İmâr kanunu:** Yürürlükte bulunan 2290, 2555 ve 4585 sayılı kanunlarla Ebniye kanunu ve 1580 sayılı Belediye kanununun 114 üncü maddesinin son fıkrası hükümlerini kaldıracak olan bu kanun tasarısı da Bayındırlık Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmak üzere olduğunu sevinçle görüyoruz.

Yürürlüğe girdiğindenberi her gün yüzlerle şikâyete vesile veren, gittikçe mahzurları meydana çıkan, yurdun imâr ve inşasında kifayetli bulunmıyan Yapı Yollar kanununun ve yapı ile ilgili bir çok kanunların yerini tutacak olan bu kanunda belediyelerin, idare makamlarının, halkın şikâyetçi buulndukları hususları esaslı şekilde önleyecek, şehirleri umumî sıhhat bakımından, estetik

bakımından düşmekte olduğu kötü vaziyetten kurtaracak, mesken buhranına ve şehrin fazla yayılmasına sebebiyet veren arsa spekülâsyonlarına karşı koyacak, güzel ve sıhhî mesken inşasını sağlayacak esaslı hükümleri ihtiva etmektedir.

Her iki kanun da Büyük Millet Meclisinden tam ve kâmil şeklini alarak bu yaz devresi sonuna kadar çıkarılacağından şüphe etmemekte vedegerli Milletvekillerimizin bu hususstaki himmet lerini beklemekteyiz.

★ **İş sahası ve serbest bürolar:** Bugün mühendis ve mimarlarımızdan serbest hayata atılmış ve muvaffak olmuş bulunanlar parmakla sayılacak kadar azdır; büyük bir çoğunluğu, geçimini temin için devlet kapısına yapışmış ve iş sahasının darlığından bunalanlar da bu kapıyı çalmağa niyetlenmiş bulunmaktadırlar. Bu neden böyle oluyor ve daha ne vakte kadar böyle devam edecektir?

Üç dört sene evvel toplanmış ve verdiği kararları çöp sepetine atılmış olan imâr ve inşa işlerinde selâhiyetli ilim, fen ve sanat adamlarının teşkil ettiği (Birinci Türk Yapı Kongresi) bu derdin sebeblerini, neticelerini ve çarelerini pek açık olarak ortaya koymuştu. Kulak veren olmadı. Belki kulak veren oldu, kıymet veren olmadı. Halbuki o kongrede çeşitli yaralara vurulan her neşter, yapı ve imâr işlerimizde bizi sıhhate kavuşturan şifa eli olacaktı. Fakat ileriyi, doğruyu düşünemeyen dimağlar bu vuruşların ferahlatıcı, göz-açtırıcı ve onarıcı neticelerini düşünmek bile istemediler; o verimli mesainin üstüne bir perde çekiverdiler.

Bugün bu canlı, heyecanlı yüksek kongrenin matbu kararları elimizdedir. Yeni bir kongre toplanabileceği gibi bunlardan istifade etmek imkânı da vardır. O zaman kongreye âza olarak iştira ketmiş bulunan sayın Bayındırlık Bakanımızın da bu kararlarda emeği, onların tahakkukunda, hepimiz gibi, emeli vardı.

O ve bizler, hepimiz, ne istiyorduk? Her meslek gibi bizim mesleğimizin de bize hasredilmesini, ehliyetsiz ellerde kötü sonuçlar vermesinin önlenmesini... Bugün aynı memleket ve meslek kaygusiyle bunu istiyor ve bunu bekliyoruz.

Mutatabbibin, arzuhalcinin resen iş göremediği bu memlekette hâlâ % 30 tenzilât yapan meslekle ilgisiz müteahhitler; fasulye, odun taahhüt eder gibi inşaat almakta, hâlâ yapıdaki en verimli, en şerefli idare mevkiini hor gören kalfa proje ve fennî mesuliyet gibi teknik ve sanat işleri ile uğraşmakta ve bunun neticesinde de millî sermaye heba olup gitmekte; şehirler sanatdan, teknikden, sıhhî şartlardan uzak kötü meskenlerin meşheri heline gelmektedir.

Büyük kongrenin hazırladığı esaslar dahilinde Arttırma ve Eksiltme ve Yapı Yollar kanununun bir iki maddesinde yapılacak tadilâtla bu derdlerin devası bulunacağı gibi serbest büroların da bir kanun mevzuu olarak ele alınması zamanı artık gelmiş ve geçmektedir. Devlet kapısını geçim hedefi olmakdan kurtarmak lâzımdır. Sicile bağlanacak müteahhitler gibi sicilli proje, teknik hesap büroları, tesisat ve kontrol büroları tesisine imkân verilmek suretiyle serbest hayata celp edilecek rağbet sonunda devlet, evvelâ bütçesinin maaş bölümünde mühim mikdarda ferahlık hissedecek, sonra da memuriyet zihniyetinden ayrı, esaslı tetkik mahsulü, daha iktisadî, daha verimli, daha sağlam, daha güzel binalara daha kısa zamanda sahip olacaktır. Buna ilâveten bu hazırlık işleri devlete, çalıştırdığı memurlara verilen maaşdan çok daha ucuza mal olacaktır.

Bu işin tahakkukunu da degerli meslekdaşımız Bayındırlık Bakanının derin görüşlerinden, azimli çalışmalarından bekliyoruz.

★ **Teknik tedrisat:** Memleketimizin teknik eleman ihtiyacı esaslı bir şekilde tesbit edilmemiş ve teknik tedrisat ona göre âyarlanmamıştır. Bugün ehramın kaidesi üstünde ve re'si aşağıdadır: Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Şubesi ile Teknik Üniversite Mimarî Fakültesi senede ortalama 50 şer yüksek mimar çıkarmaktadır. Teknik üniversitenin diğer bölümlerinden de vasatî 150 kişi mezun olduğunu düşünebiliriz. Teknik okulun mühendislik kısmında 500 öğrenci olmasına mukabil tekniker yetiştiren kısmında 300 öğrenci okumaktadır. Şu bir kaç rakkam ehramın kaidesinin iyice oturmadığını ve re'sine doğru teknik tahsil yükseldikçe mezun olacak elemanların da azalması, ihtiyaca göre âyarlı olması icabettiğini açık olarak meydana koymaktadır. Ayrıca teknik okulda öğrencilerine dört senelik bir yüksek tahsil verilerek teknikerle yüksek mimar arasında bir boşluk bırakılmış oluyor. Teknik okul mezunu mevkiini bırakıp dört seneilk yüksek tahsil gördüğü iddiasiyle ehramın yukarısına tırmankata ve bu suretle esasen başaşağı duran ve muvazenesi bozuk bulunan ehramın re'si ile kaidesi arasında da mevcut boşluk dolayısiyle rabıta kalmıyor. Bu vaziyet teknik işlerimizin yolunda gitmemesinin birinci sebebidir.

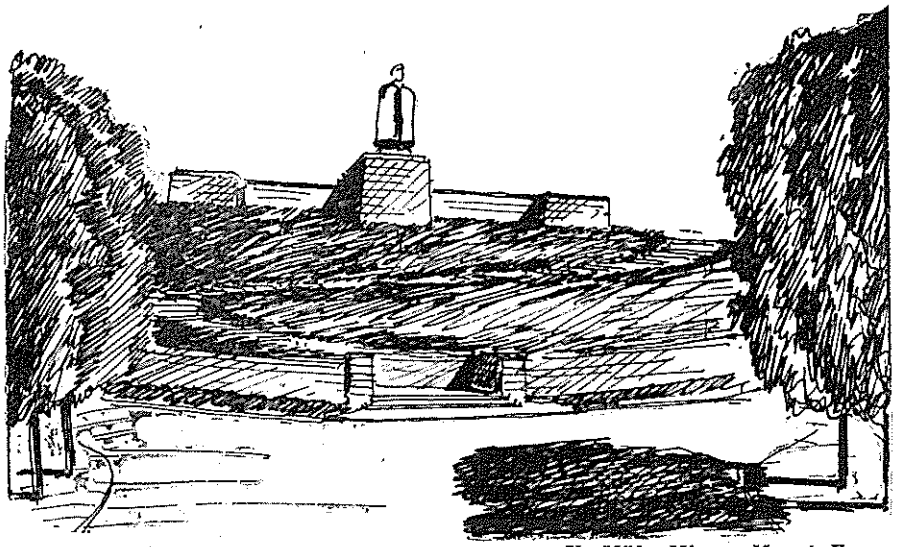
Kıymetli bir meslekdaşımız olan ve bu dâvayı çok yakından kavramış bulunan degerli Millî Eğitim Bakanımızın teknik tedrisat işini daha esaslı surette ele almasını ve asıl memleketin muhtaç olduğu küçük kademe teknik elemanları daha çok yetiştirecek ve tatbikatta faydalı olacak şekilde düzenlemesini temenni ediyoruz.

★ **Güzel Sanatlar Akademisi:** Yine sayın meslekdaşımız Millî Eğitim Bakanımızdan güzel sanatlar dâvasının başında bulunan akademi meselesini de yoluna koymasını candan diliyoruz.

Dâvalarımızın tahakkukuna doğru kuvvetli bir hamle yapılmış bulunmaktadır. Ümitliyiz, inanıyoruz. Gözlerimiz ve gönüllerimiz meslekdaş Bakanlarımızda, neticeyi heyecanla bekliyoruz.

ÇANKAYA'DA ATATÜRK HEYKEL KAİDESİ MÜSABAKASI

Perspektir

Birinci Mükâfat

Y. Müh. Mimar Mesut Evren
Y. Müh. Nihat Hasekioğlu

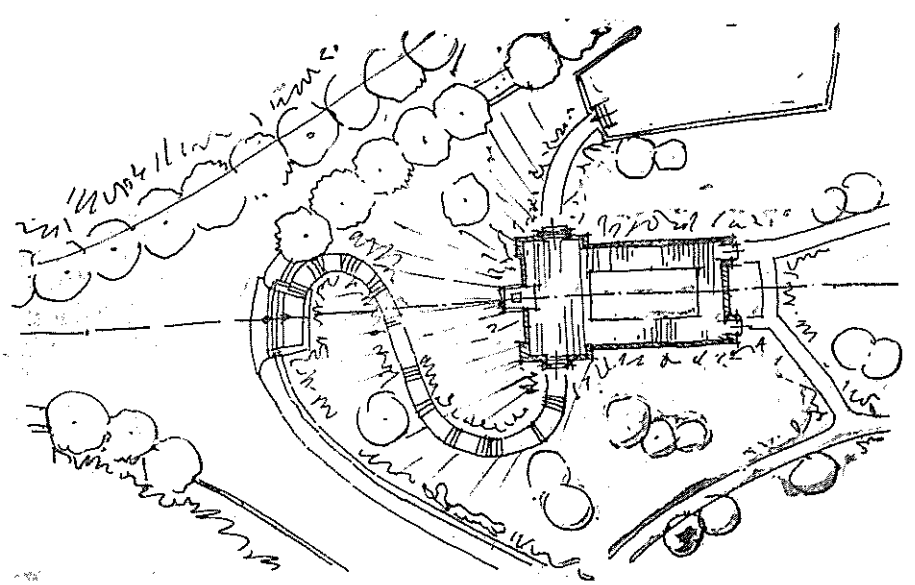
JÜRİ RAPORU

Çankaya köşkü bahçesindeki Atatürk Heykeline bir kaide hazırlanması hakkındaki proje müsabakasına iştirak eden 14 projenin 16.1.1951 Salı gününden 18.1.1951 günü öğleye kadar yapılan tetkikinde iki esas fikir teklifi ile karşılaşılmıştır.

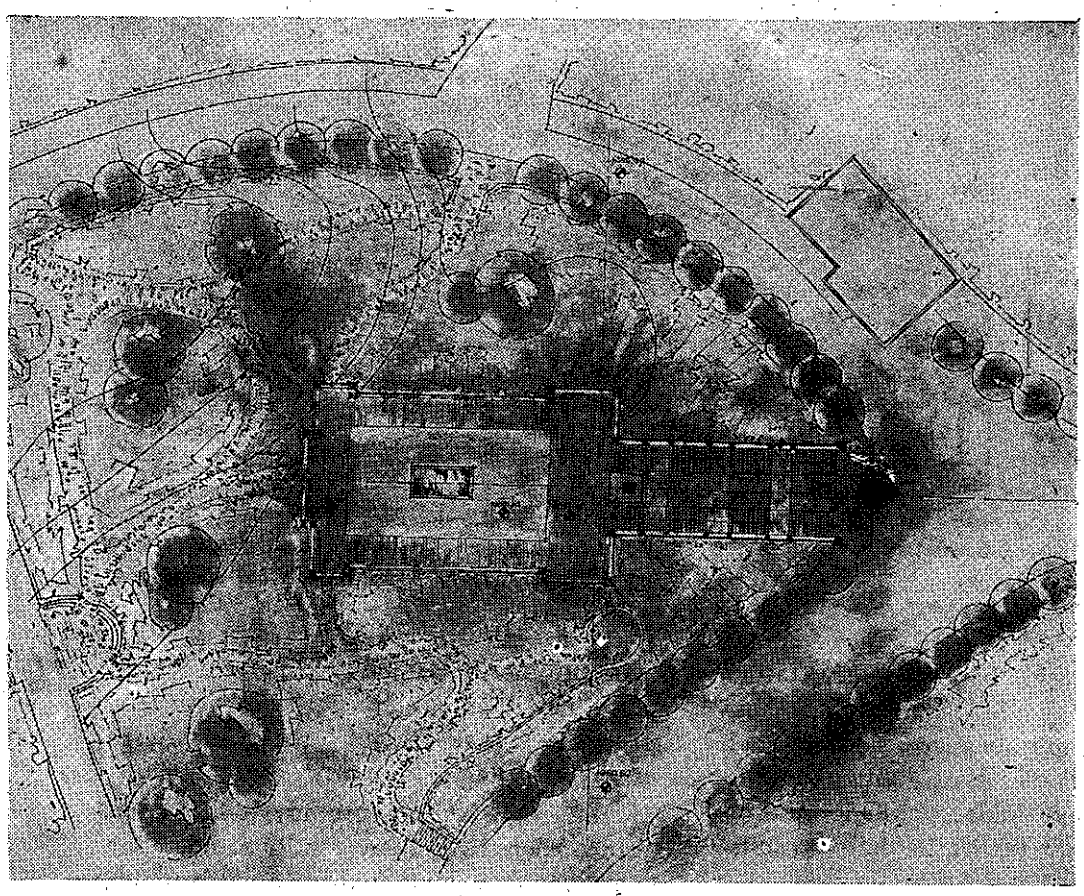
Bunlardan biri, Heykel yol seviyesinde veya yola pek yakın bir yükseklikte koymak, diğeri ise heykeli tepenin üstüne yerleştirmektir.

Bunlardan heykeli yol seviyesine koymak fikrini benimseyerek teklif yapan projelerin bu hal şeklini kâfi yeterlikte halledemedikleri görülmüş ve tepe üstüne koymak fikrini teklif edenlerin projeleri daha muvafık bulunmuştur.

Heykeli tepe üstüne koymayı teklif eden projelerden Heykele yol mihverinden bir merdivenle çıkmak teklifi yapan projeler ekseriyette olmakla beraber Jürimiz yerinde yaptığı incelemede, Heykelin istikamet vermenin ise doğru olamıyacağı neticesine varmış ve bu şekilde teklif yapan VIII sıra numaralı ve 71717 rumuzlu proje birinci, X sıra numaralı ve 17171

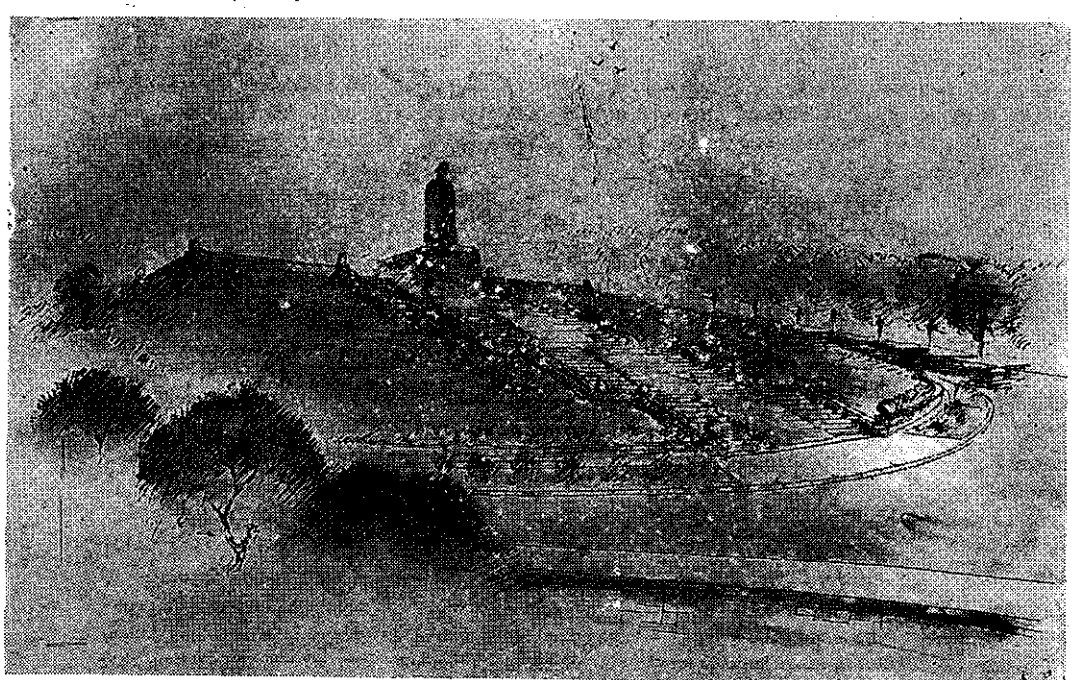
Plân

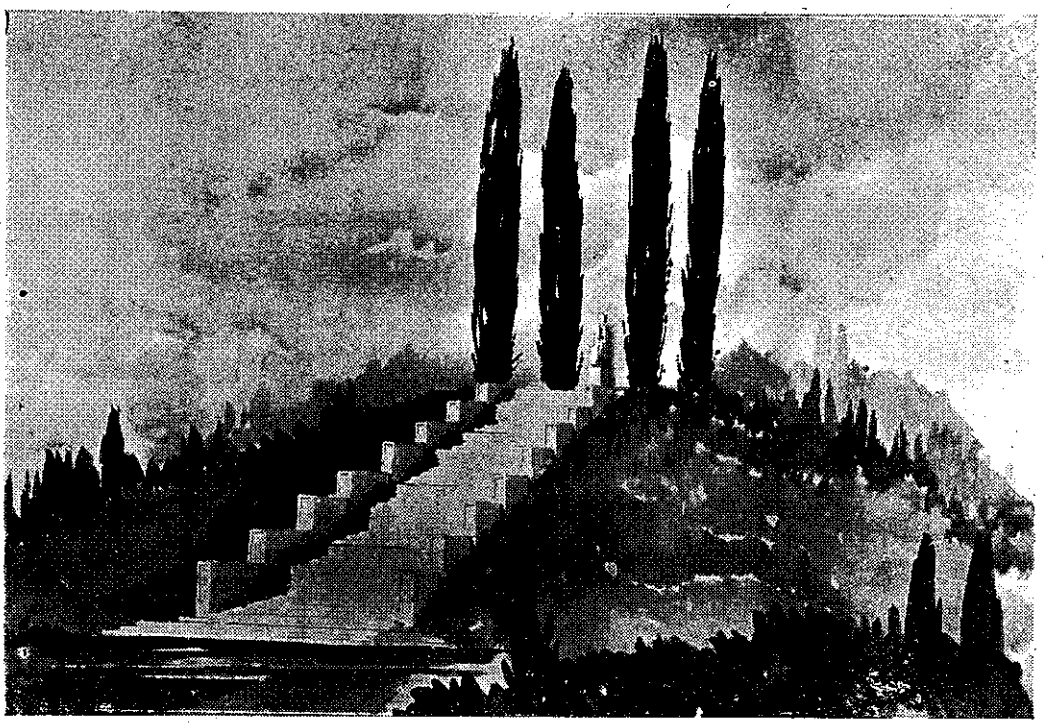
İkinci Mükâfat Plânı

Y. Müh. Mimar Nihat Hasekioğlu Mesut Evren

rumuzlu proje heykele çıkan bir merdiven yapmış olmakla beraber bunu mümkün olduğu kadar göze kuvvetli görünmeyecek bir şekilde halletmiş olduğu için ikinci, XII sıra numarası 75288 rumuzlu proje de mihveri nisbeten sade bir merdiven koymak suretiyle mevzuu halletmiş olduğu ve heykelin konacağı tepenin tanzimini iyi bir şekilde yaptığı için üçüncü seçilmiştir. 18.1.1951

Perspektif

Üçüncü Mükâfat Perpekstir

Y. Müh. Mimar Vedat Dalokay

Cumhurbaşkanlığı Başyaveri
Nurettin Alpkartal

Cumhurbaşkanlığı Daire Müdürü
Dr. Yusuf Hikmet Oktar

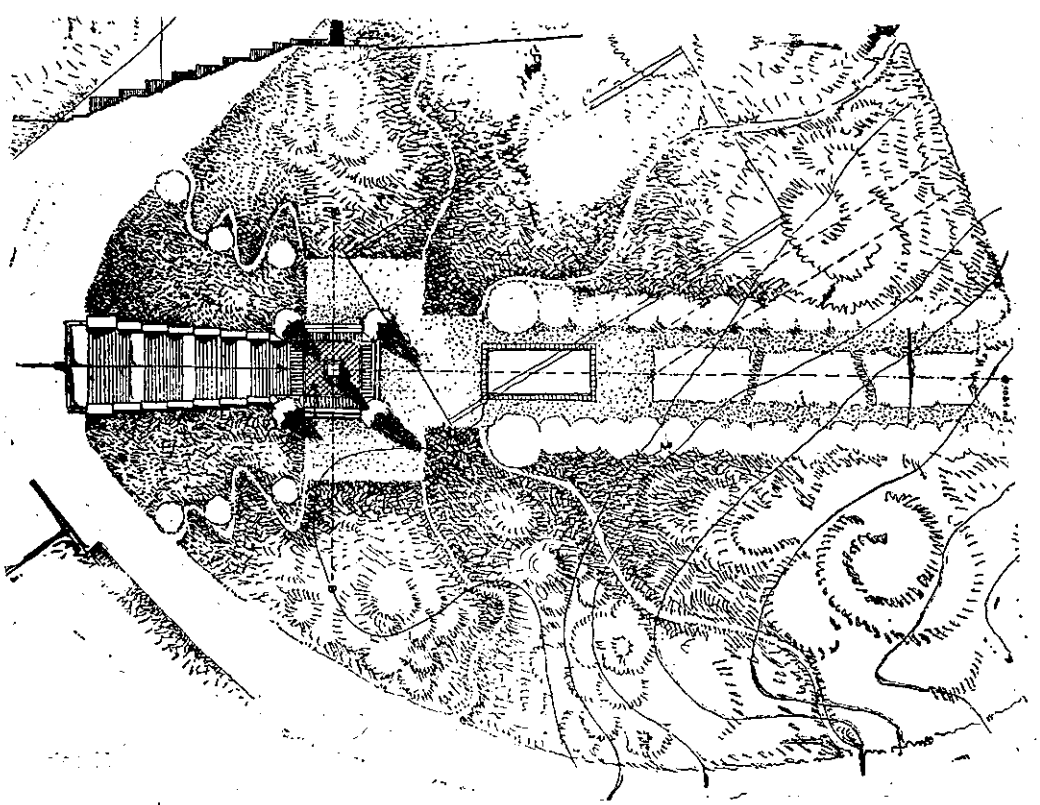
Bayındırlık Bakanlığından
Yüksek Mimar Hüseyin Kara

Bayındırlık Bakanlığından
Yüksek Mimar Yunus Erk

Güzel Sanatlar Akademisi
Heykel Bölümü Öğretmenlerinden
Zühtü Mürütoğlu

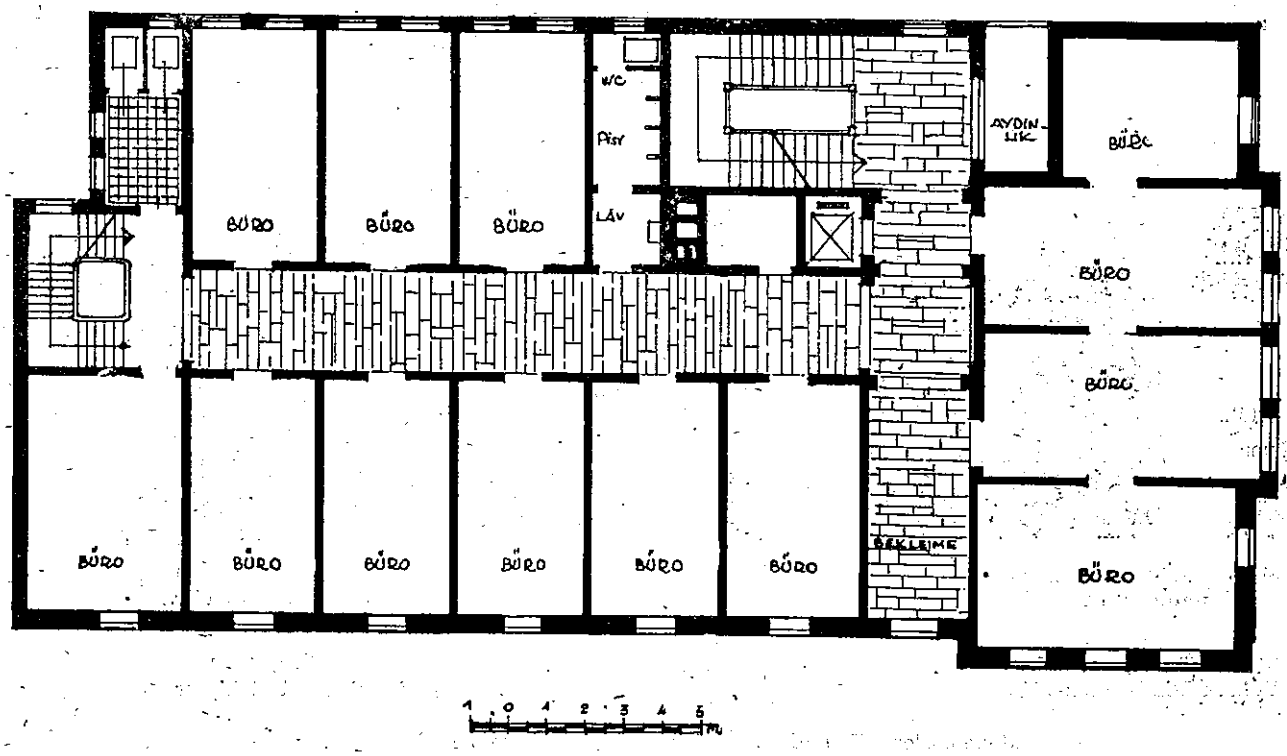
Mimarlar Birliğinden
Yüksek Mimar Adli Yener

Mühendisler Birliğinden Yüksek Mühendis Mimar
Orhan Alsaç

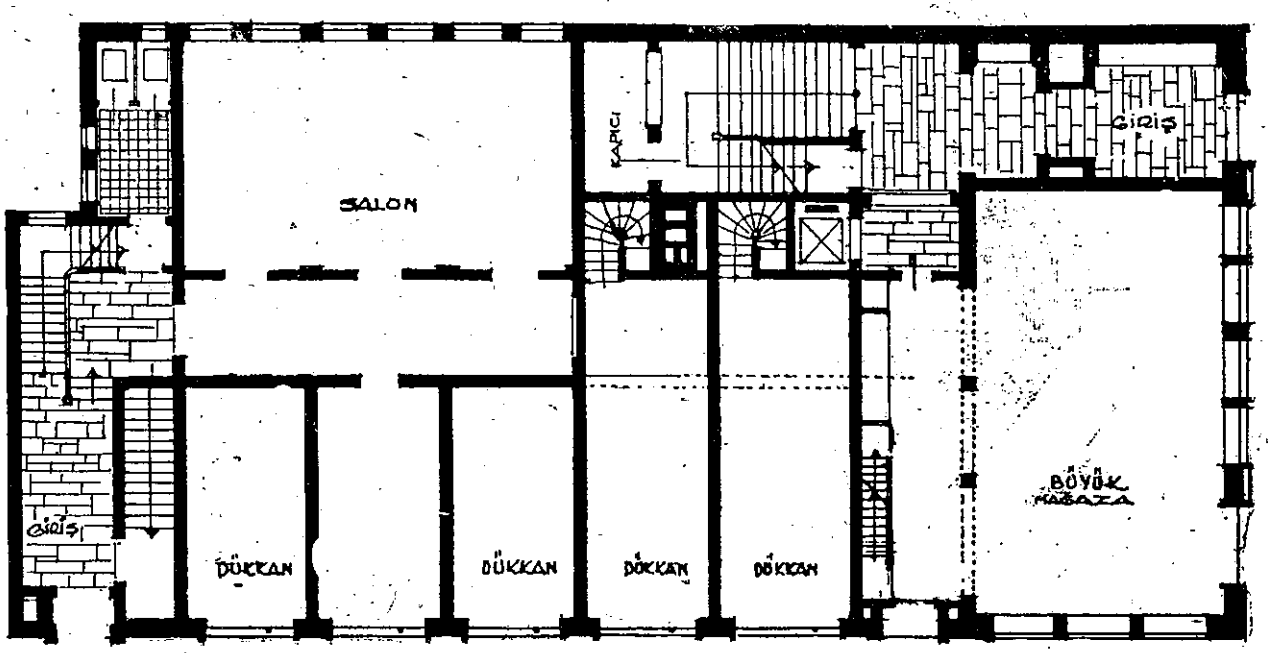

Plân

ANKARA BELEDİYESİ

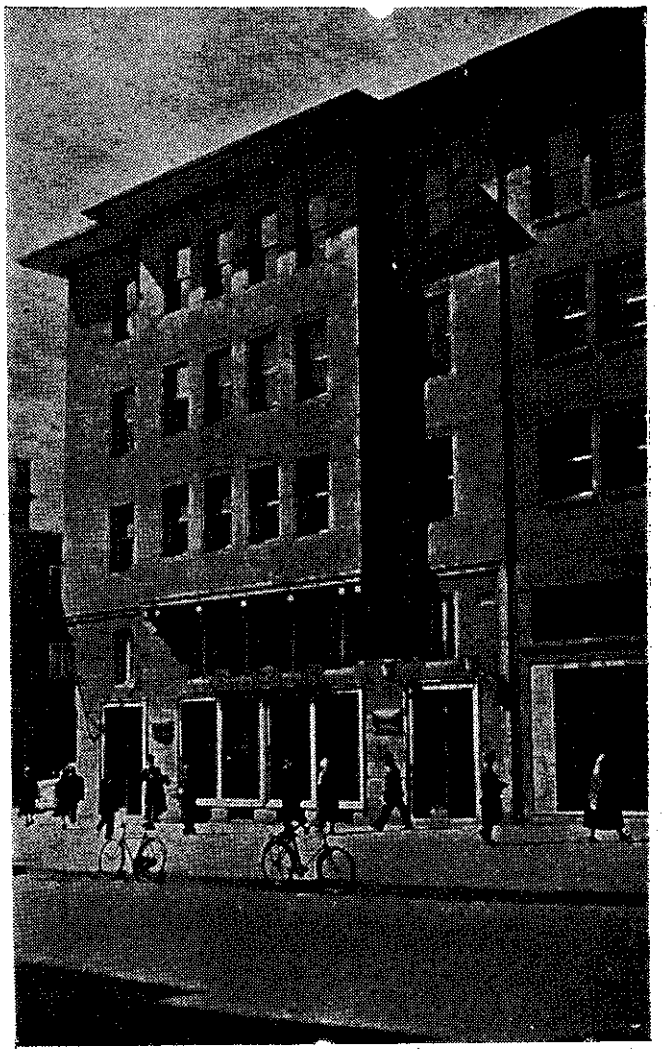

Üst Kat Plânı

Zemin Kat Plânı

Anafartalar Caddesinden görünüş

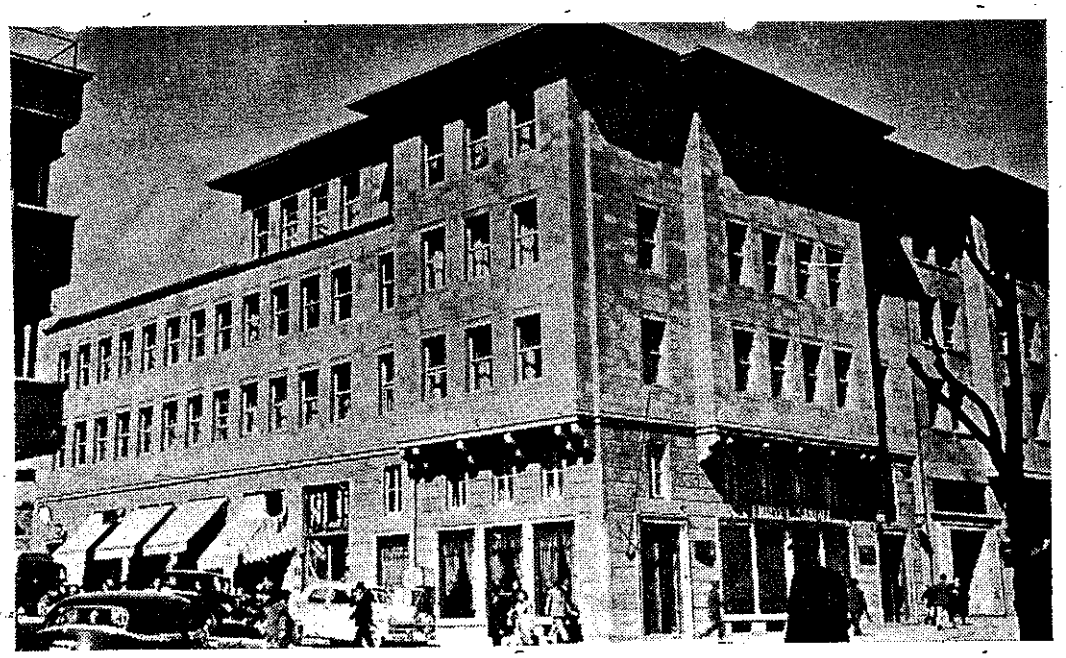

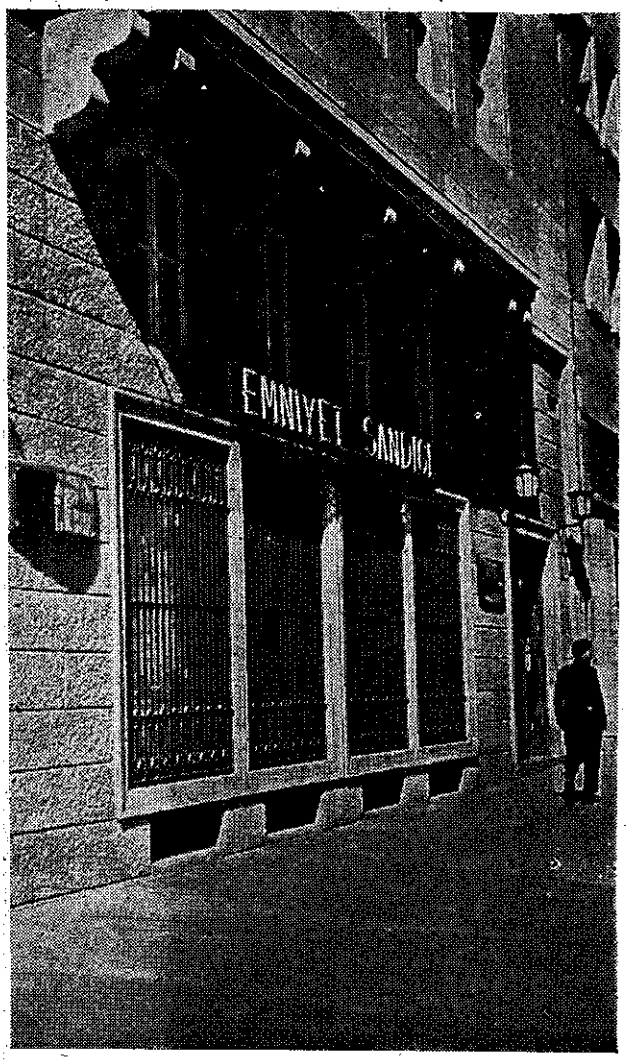
ANKARA BELEDİYE BİNASI

Proje ve Tatbiki:
Yüksek Mimar Nezih ELDEM

Eskiden bu arsada Anafartalar Caddesini hakikaten çirkinleştiren bir bina mevcut idi. Halbuki şimdi; müsabaka neticesinde Yüksek Mimar Nezih Eldem'in birinciliği kazandığı bu proje yine Yüksek Mimar Nezih Eldem tarafından tatbik edilmiştir. Ankara bu suretle güzel binalarından birini daha kazanmıştır.

Anafartalardan...

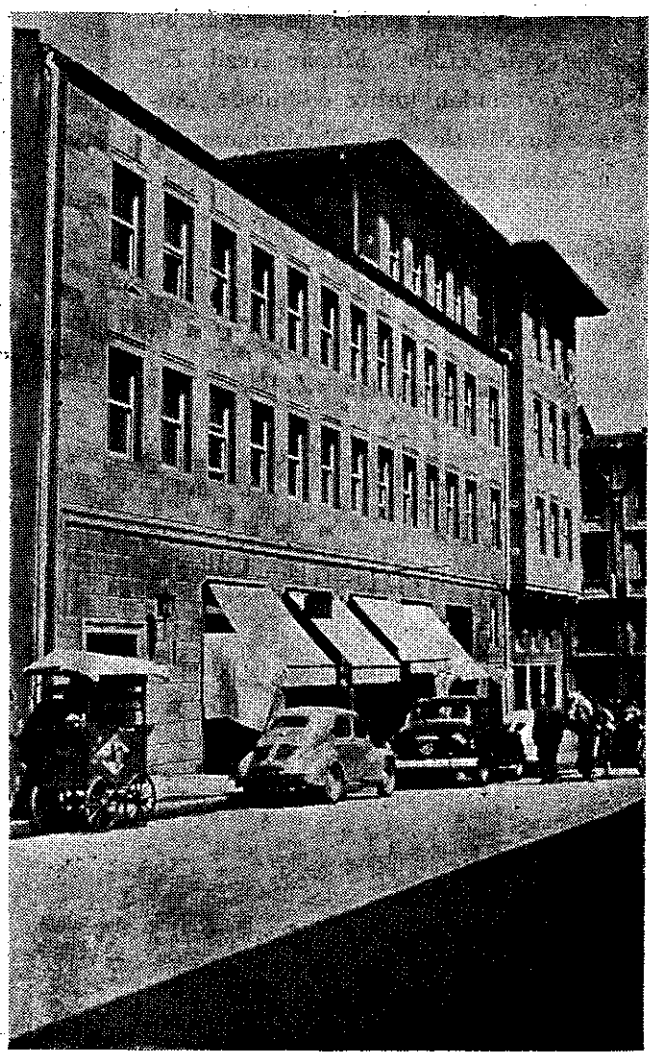

Anafartalar Caddesi detay görünüşü

rak yapılmış olup işçiliğine bilhassa itina gösterilmiştir. Bu, çok sıcak ve gönül okşayan bir tesir yaratmaktadır.

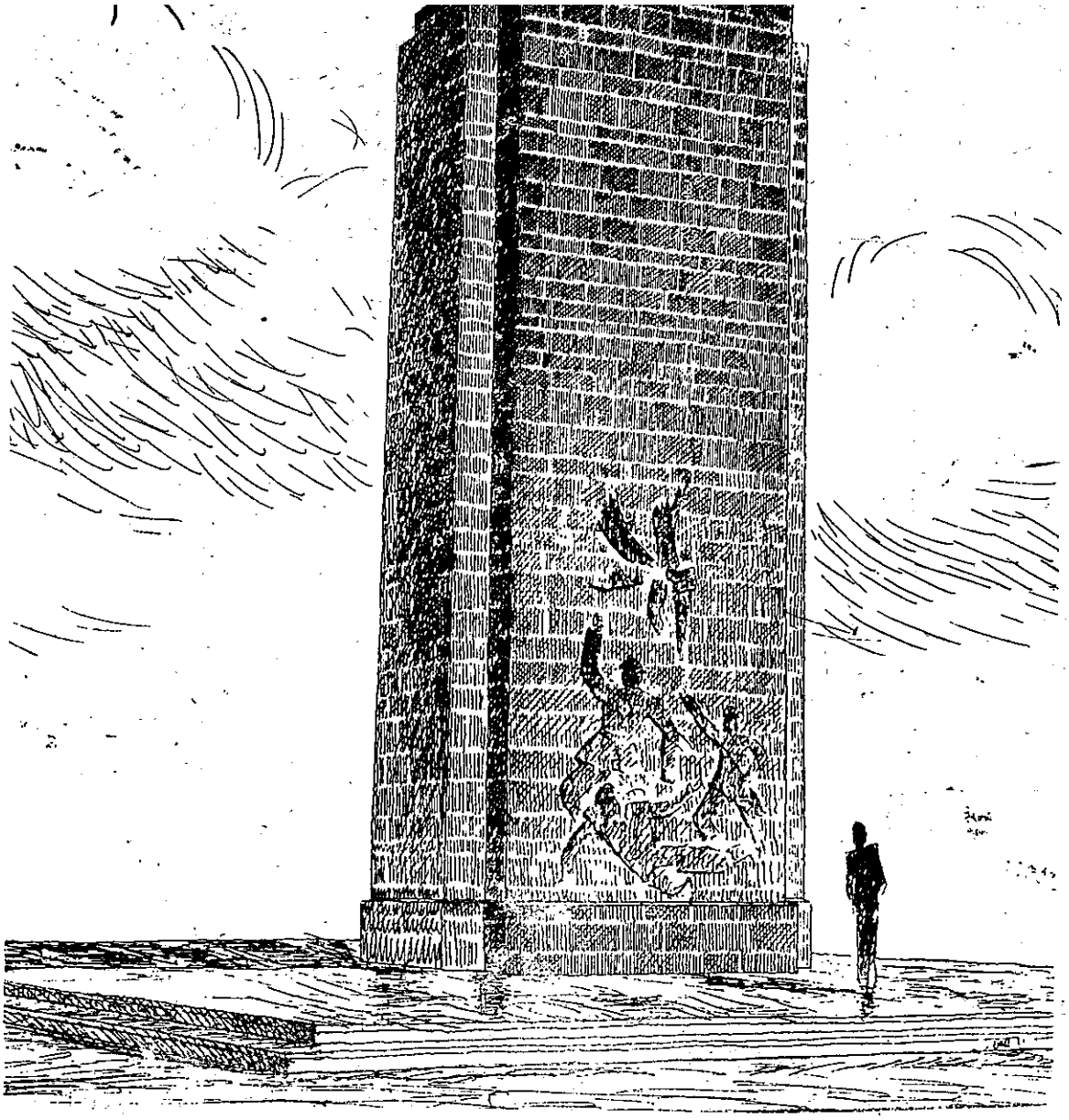
Ankara'ya hoş ve güzel bir eser kazandırdığından dolayı Yüksek Mimar Nezih Eldem'i tebrik ederken, bunun gibi büro, resmi bina ve müesseselerin de müsabaka ile birinci gelene yaptırılmasını candan temenni ederiz.

Bina, alt katta bir ticarethane üstte ise ciddî bir büro karekterini lâyıkı ile taşımaktadır. Girişler iktisadî düşünceler ile halledilmiş olup diğer kısımlar dükkân ve büyük mağazalara hasredilmiştir. Bu bürolar caddelerin ehemmiyetlerine göre iyi ayarlanmıştır.

Bina betonarme karkas üzerine renkli Ankara taşından kaplama ola-

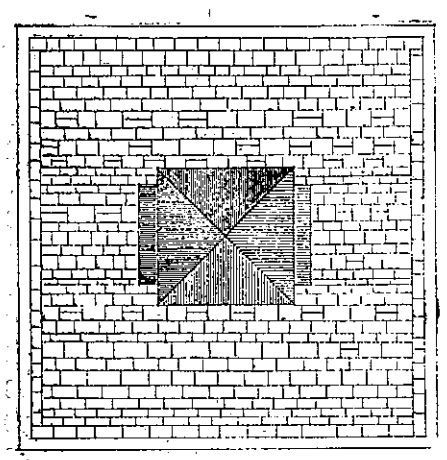
Hal Sokağından görünüş

Birinci Mükâfat — **Y. Müh. Talât Müftüoğlu**

DIŞ MEMLEKETLERDE YAPILACAK ŞEHİTLİKLER ANITI PROJE MÜSABAKASI JÜRİ RAPORU

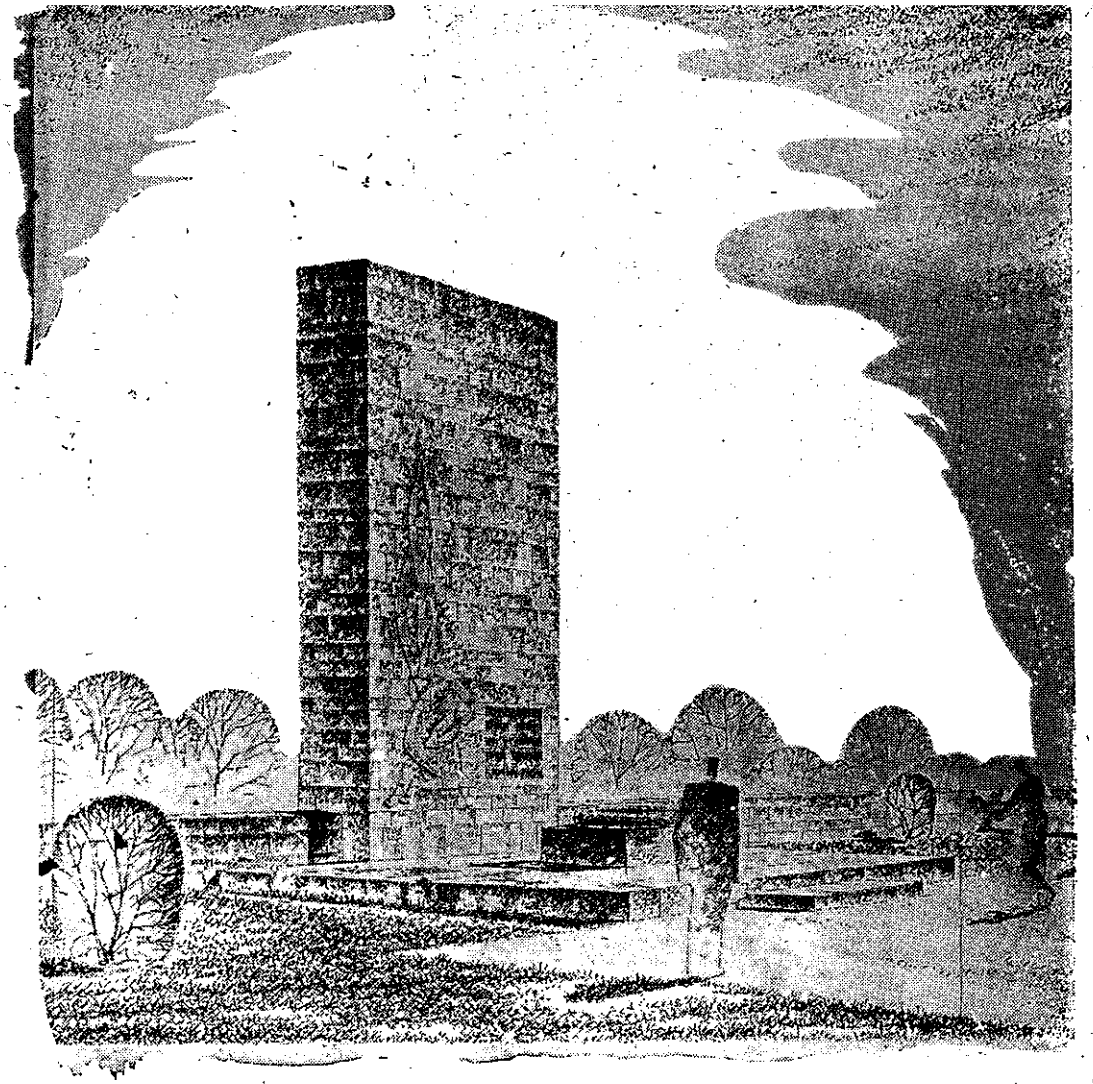
Müsabakaya iştirak edebilen 93 proje, (7 proje geç kaldığı için alınmamıştır) şimdiye kadar yapılmış proje müsabakaları iştirak sayılarının üstünde olmakla Türk Mimarlarının bu mevzua gösterdikleri yakın alâkayı belli etmekte ve umumi olarak olgun ve ortadan yüksek seviyesiyle Türk Mimarlığının başarılarından biri sayılmaktadır.

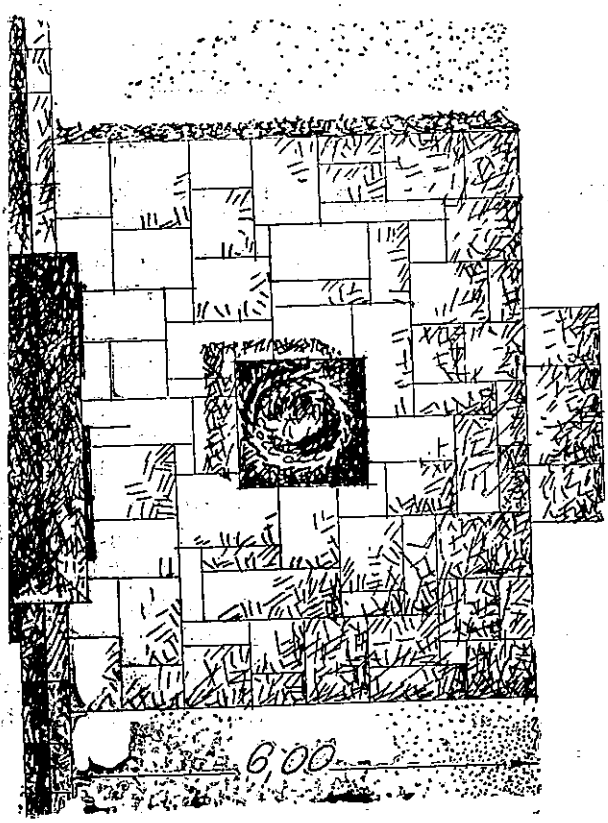
Plân

Bu yüksek alâka ve üstün seviye jürimizin seçme işini büyük bir hassasiyetle yapmasına sebep olmuş, iştirak sayısına nisbetle pek az olan derece ve mansiyon miktarının artırılmasına da imkân olmadığı için eleme kademelerini çoğaltmak suretiyle proje sahiplerinin manen mükâfatlandırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Bu noktai nazarla hareket eden jürimiz ilk ele-

İkinci Mükâfat — **Y. Müh. Mimar Basat Hazarhun**

mede Mimarî bakımdan tatminkâr olmayan ve mevzuun ciddiyeti ile gayri kabili te'lif şekilcilik arz eden projeleri çıkarmıştır.

Bu projelerin sıra ve rumuz numaraları şunlardır:

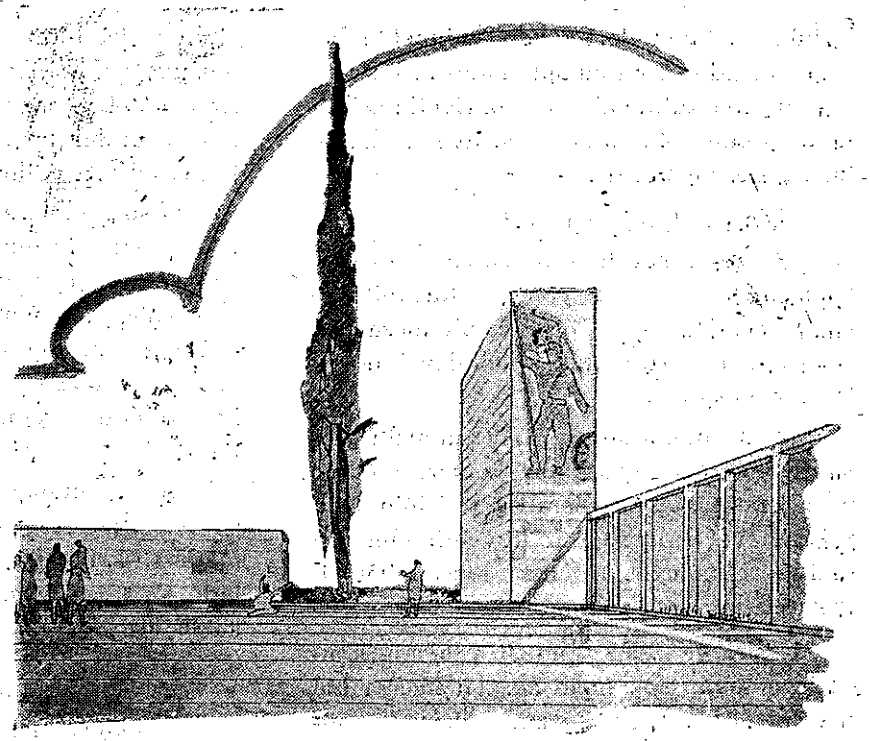
Sıra No.	Rumuz No.	Sıra No.	Rumuz No.
3	22810	50	00010
4	30418	51	41484
7	79097	54	14177
10	10815	55	4568
11	40012	56	01951
16	24913	59	61967
18	00001	64	75971
20	02506	75	19174
28	30709	78	77107
39	91382	81	38510
43	24102	86	66997
44	16148	92	14525

İkinci elemede çıkarılan projeler, mevzuu yanlış anlayan veya maksadî

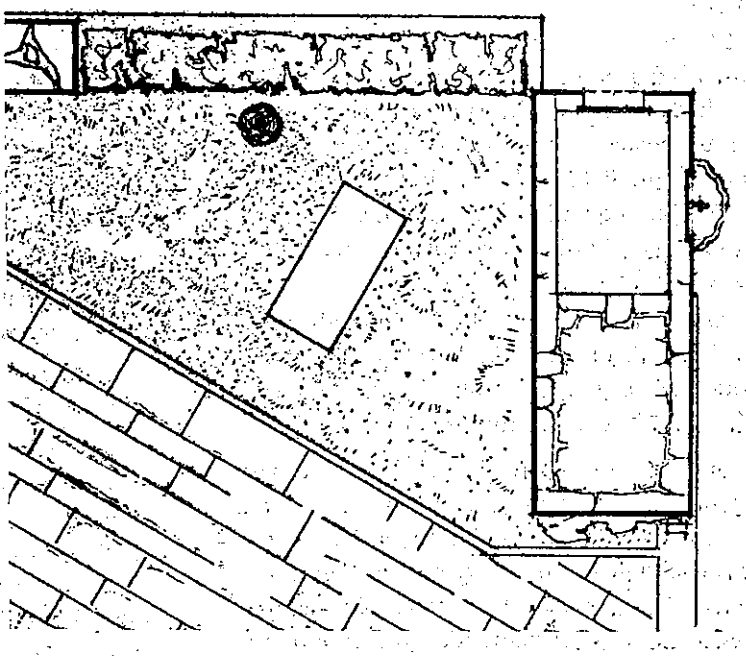
kâfi derecede kuvvetle temsil edemiyen projelerdir.

Bu projelerin sıra ve rumuz numaraları şunlardır:

Sıra No.	Rumuz No.
1	20888
6	83917
8	00001
9	31416
15	71777
17	36666
23	13265
24	33044
27	02486
30	25215
31	51372
32	15115
37	00000
41	31313
42	11111
46	25552
47	12400
48	39041
52	00071
58	25115
60	79683
61	33536
62	17957
65	66655
67	33099
69	42597
70	91119
71	41531
72	14113
74	25901
76	15145
77	24448
82	00303
83	32757
84	38912
85	35685
87	71113
88	15109

Üçüncü Mükâfat — Y. Mimar Şahap Aran, Ferruh Narman
Firuzan Baytop

Sıra No.	Rumuz No.
89	47774
91	11411
93	25325

Geri kalan projeler üzerinde uzun zaman durulmuş ve bunlardan sanat değerleri yüksek olanların bilhassa şartnamedeki maliyet unsuruna sadık kalanların derece ve mansiyon ile mükâfatlandırılmasının, geri kalanlardan jürinin takdirine lâyık görülenlerin imkân olduğu takdirde ayrıca satın alınmasının teklif edilmesinin ve diğer-

lerinin de kıymetleri takdir edilmekle beraber mahdut bir mükâfatlandırma imkânının dışında tutulmak mecburiyetinde bulunduğunun belli edilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Kalan 28 proje içinde:

12 sıra numaralı ve 88356 rumuzlu projede ifade ve konpozisyon çok kuvvetli olmakla beraber nisbet dışında bir mezar taşının anıt unsuru olarak kullanılması doğru bulunmamıştır.

13 sıra numaralı ve 72777 rumuzlu proje de maksada uygun bir konpozisyon ve nisbet bulunmakla beraber tesirinin hem yabancı ve hemde pek kuvvetli olmayışı dikkate alınmıştır. Bilhassa müştemilât siluet tesirini çok azaltmaktadır.

14 sıra ve 21222 rumuzlu projenin konpozisyonunda ele alınan aksdan kaçma hal edilememiştir. Eser tevazuu itibariyle müsabaka gayesine uygun fakat tesiri kâfi değildir. Lahtin meydanda oluşu iyi bulunmamıştır.

21 sıra numaralı ve 33417 rumuzlu proje de abidenin şekli ve nisbeti tesirlidir, fakat kitle oyunlarında renk kontrastı aranması bu tesiri pek zayıflatmaktadır. Bronz kabartmanın üstündeki sık hatlar esere lüzumsuz bir narinlik vermektedir. Sahanın kâmilen taşla kaplanması buraya bir boşluk hissi verecektir.

25 sıra numaralı ve 17193 rumuzlu projede fikir güzel olmakla beraber nisbet ve hareketleri isabetsiz; tek başına kenarda kalan meş'ale yersiz bulunmuştur.

34 sıra numaralı ve 44321 rumuzlu projede çok kuvvetli bir kitle tesiri elde edilmek istenmiş fakat üst kısmın açık bırakılması maksattan uzaklaşmaya sebep olmuştur. Mimarisinde lüzumsuz bir şekilcilik hakimdir. Aynı zamanda çok pahalı bir tekliftir.

36 sıra numaralı ve 55111 rumuzlu proje de plân ve konpozisyon güzel olmakla beraber sadece bir mezarlık tesirinden ileri gidilmemiş bir anıt tesiri elde edilememiştir.

38 sıra numaralı ve 33221 rumuzlu projenin tesiri biraz yabancı ve ağır bulunmuştur. Şekil itibariyle de türbeye kaçmasından dolayı mevcudan çıkmıştır. Şehidliğin etrafı bir hendekle ayırmakta iyi bir buluş telâkki edilmemiştir.

40 sıra numaralı ve 29124 rumuzlu proje kuvvetli bir ilham tesiri vermekte mevzuu anlayışı çok iyi bulunmaktadır. Ancak eser vahdetten mahrumdur. Esas kitledeki miğferli kapı, konpozisyonun mihrakını teşkil etmek lâzım geldiği halde bu haliyle hey'eti umumiyenin muvazenesini bozmaktadır.

49 sıra numaralı 75753 rumuzlu proje de bir zafer kapısının bu mevzuda kullanılması fikri isabetsiz bulunmuştur. Nisbetlerin ve unsurların güzel olmasına rağmen abide de şekilcilik hakimdir ve pahalı bir tekliftir.

63 sıra numaralı ve 20201 rumuzlu proje de anlayış maksada yaklaşmış olmakla beraber hal tarzı fakra yaklaşan bir tavazu tesiri göstermektedir.

79 sıra numaralı ve 43924 rumuzlu proje bir şehidlik anıtından ziyade yabancı bir şehir içi kitabe anıtı manzarası göstermektedir. Yabancı bir şekilcilik açıkca görünmektedir.

90 sıra numaralı 23221 rumuzlu projede abide şehitlik arsasına nazaran küçük ve tesirsiz hacımdadır. Fikir maksada uygun olmakla beraber gerek abide nisbetleri ve gerekse unsurları icabetli bulunmamıştır.

Yukarıda gösterilen hususlar göz önünde tutularak bu projeler üçüncü elemede terk edilmek zorunda kalınmıştır.

Geri kalan projeler içerisinde olgun nisbetleri, yüksek tesiri ve her muhitte inşa kabiliyeti, tatbikindeki kolaylık ve iktisadi olma vasıflariyle temayüz eden 19 sıra numaralı ve 26662 rumuzlu proje ittifakla birinci, mevzuu anlayış ve bunu sade ve fakat olgun bir san'at eseri halinde çözüşü ile temayüz eden, makul ölçülerle maliyet imkânları dışına çıkmayan 35 sıra numaralı ve 10101 rumuzlu proje ittifakla İkinci seçilmiştir. Bu proje üzerindeki rölyefin taşıdığı manâ itibariyle, dış memleketlerde tatbik edilirken ya yapılmaması veya baş-

ka bir konpozisyonla değiştirilmesi lâzım geleceği kanaatındayız.

Bir şehitlik ve onun anıtı problemini mimarî bir konposizyonla ve olgun bir muvaffakiyetle çözmüş ve mevzuun küçüklüğünün sevkettiği simetriden mükemmel bir şekilde kurtulmuş olan 68 sıra numaralı ve 10950 rumuzlu projeyi de ekseriyetle Üçüncü seçilmiştir. Bu projenin derecesinin tayininde asıl anıt vazifesini bir serviye gördürmüş olmasının ve servi olmadıkça projenin kıymetinin çok düşeceğinin ve binaenaleyh yalnız; servi yetiştirmek mümkün olan yerlerde kabili tatbik olacağı düşüncesinin büyük tesiri olmuştur. Bu projenin en zayıf tarafı olan çevre kolonadının tatbik edilirken alçak bir duvarla değiştirilmesini tavsiye ederiz. Rölgefi hakkında ikincilik alan proje hakkındaki tavsiyemizi tekrarlarız.

Aşağıdaki beş projede sıra ile mansiyonla mükâfatlandırılmıştır.

Beş köşeli ve mütenasip bir kitle ile mevzuu sade, güzel ve kolay tatbik edilebilir bir şekilde çözen 26 sıra numaralı ve 02520 rumuzlu proje bilhassa tepe yerlerde tatbiki çok iyi olacağı düşünülerek;

33 sıra numaralı ve 00021 rumuzlu proje keza mevzuu sade ve mütenasip bir sütun ile hal etmek yoluna gittiği için; ancak bu sütunun maketindeki tesiri yekpare olduğu takdirde temini mümkün görüldüğünden bu kadar narin bir unsurun yığma olarak yapılmasının doğru olmıyacağı ve istenilen tesirin kaybolacağı ve tatbik edilmek istenirse temiz kalıplara dökülmüş betonarme bir sütun halinde inşasının doğru olacağı kanaatına varılmıştır.

73 sıra numaralı ve 75288 rumuzlu proje kül olarak muvaffak olmuş bir eser ad edilmiş ve bilhassa kitle ile levhalardan müteşekkil ihata duvarı çok beğenilmiş isede esas anıt sathının üzerine konan ay yıldız bu mimari unsuru birdenbire bir kumaş haline çevirmekte ve bütün ifade kudretini düşürmektedir. Anıtın arka cephesindeki çeşmeye verilen büyük ehemmiyet de hey'eti umumiyenin kıymetini azaltmaktadır. Açıkta bir sanduka musallada bekleyen muvakkat bir tabut tesiri yapmaktadır.

Tatbik edildiği takdirde bu hususların tashihini tavsiye ederiz.

Mevzua yaklaşmak ve problemi sade ve güzel bir şekilde hal etmek suretiyle iyi bir teklif veren 5 sıra numaralı 21279 rumuzlu projede anıtın esas unsuru olan rülyefli duvar ile çelik başlığın bir birinden uzak oluşu hedefi ikiye ayırmakta ve projenin kıymetini düşürmektedir. Tatbik edilirken ya çelik başlıktan sarfı nazar edilmeli; (Çünkü kendimize mahsus bir başlık tipi yoktur) veya duvar üzerindeki rölyefin hemen altına gelecek şekilde esas anıta yaklaştırılarak hedef tekleştirilmelidir.

66 sıra numaralı 55555 rumuzlu proje; mevzuu pek iyi anlamış ve bunu en sade ve ucuz olarak hal etmiş olması bakımından seçilmiştir. Ancak tatbik edildiği takdirde çevre duvarlarındaki duvar inşa tekniğine uymayan kavislerin yapılmamasını, yandan görüşünü pek zayıf gösteren eb'at tashihlerinin gözönünde tutulmasını tavsiye ederiz.

53 sıra numaralı 04717 rumuzlu proje müsabakanın en orijinal teklifidir. Mevzuu mükemmel bir şekilde ve dekaratif unsurlarla hal etmiştir. Ancak bu projenin tatbiki, zor, pahalı ve her yerde de mümkün görülmemiştir.

Jüri tarafından hususi bir sempati gören bu projeye bu yüzden bir derece verilememiştir.

57 sayı numaralı ve 37911 rumuzlu proje; gerek mimarisi ve gerekse olgun nisbetleriyle ve mevzua hakimiyeti ile musabıkların arasında mümtaz bir mevki almaktadır. Ancak şartnamenin maliyet unsurunu pek aştığı için bu projeyi bu müsabakada derecelendirmek mümkün olamamıştır.

Bu anıtın yapılması için lüzumlu paranın harcanmasına değecek ehemmiyetdeki yerlerde tatbik edilmek üzere, bu projenin Milli Savunma Bakanlığı tarafından satın alınmasını hararetle tavsiye ederiz.

Tatbik edilirken sanduka yerine yere

(Devamı sahife 37 de)

İstanbul Askerî Müze Proje Müsabakası Jüri Raporu

İstanbul Askerî Müze Proje Müsabakası jürisi 8/1/951 pazartesi günü saat 9.30 da İstanbul Orduevi kabul salonunda toplanmıştır.

Yapılan yoklamada:

a) K. K. İnş. Gr. dan müşahit olarak Y. Müh. Mimar Pertev Taner.

b) İstanbul Türk Y. Mimarlar Birliğinden Y. Mimar Muhittin Güven,

c) İstanbul Türk Y. Mühendisler Birliğinden Y. Mühendis Faruk Umar.

d) İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinden Muallim Y. Mimar Mehmet Ali Handan.

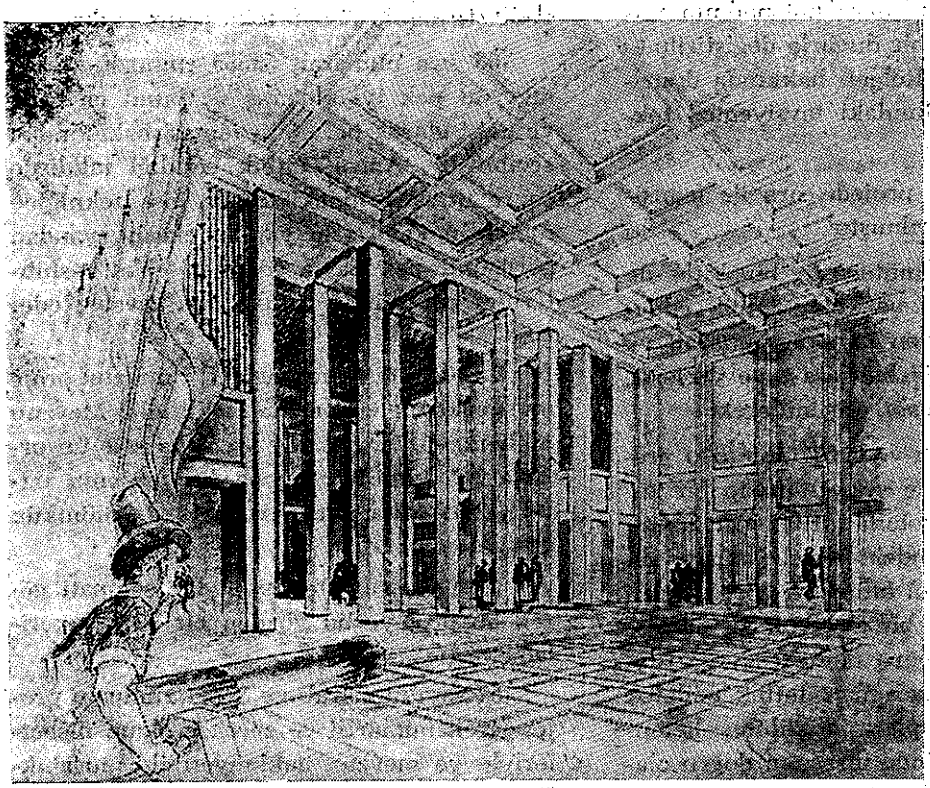
e) İstanbul Teknik Üniversitesi Mimar Fakültesinden Prof. Bonatz ile Doçent Y. Mimar Leman Tomsu.

g) Topkapı Sarayı Müzesi Müdürü Tahsin Öz.

h) Eski eserleri Koruma Cemiyeti namına Muallim Y. Mimar Sedat Hakkı Eldem'in hazır bulundukları anlaşılmıştır.

Şartnamenin C fıkrası gereğince İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden yalnız bir üye ile Jüriye iştiraki icap ederken iki üye ile iştirak edemiyecekleri kendilerine bildirilmiştir.

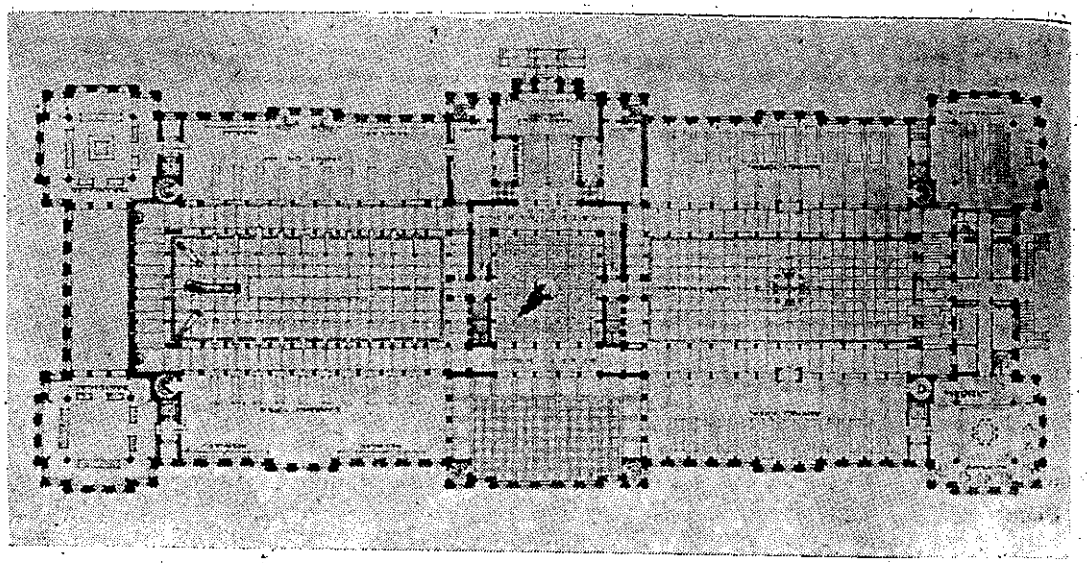
Jüri azaları aralarından Y. Mimar Sedat Hakkı Eldem'i Başkanlığa, Y. Mimar M. Ali Handan'ı raportörlüğe seçerek 43 adet projeyi teslim aldı. Müteakiben saat 10.00 da toplu olarak Maçka Silâhanesine gidilerek bina gezildi şartname bir kere daha okundu. Jüri Başkanı projelerin geliş sırası ile tahsis edilen salona nakledilerek açılıp asılmaları için Y. Mimar M. Ali Handan, Y. Mühendis Faruk Umar'ı ve Y. Müh. Mimar Pertev Taner'i ödevlendirdi. Ödevliler projeleri karar gereğince Ordu Evinde teşhir için hazırlanmış salonuna nakledlerek aşağıdaki cetvelde gösterildiği gibi geliş sırası ile birer birer açarak muhteviyatını bir zabıtla tesbit ettikten sonra astı.

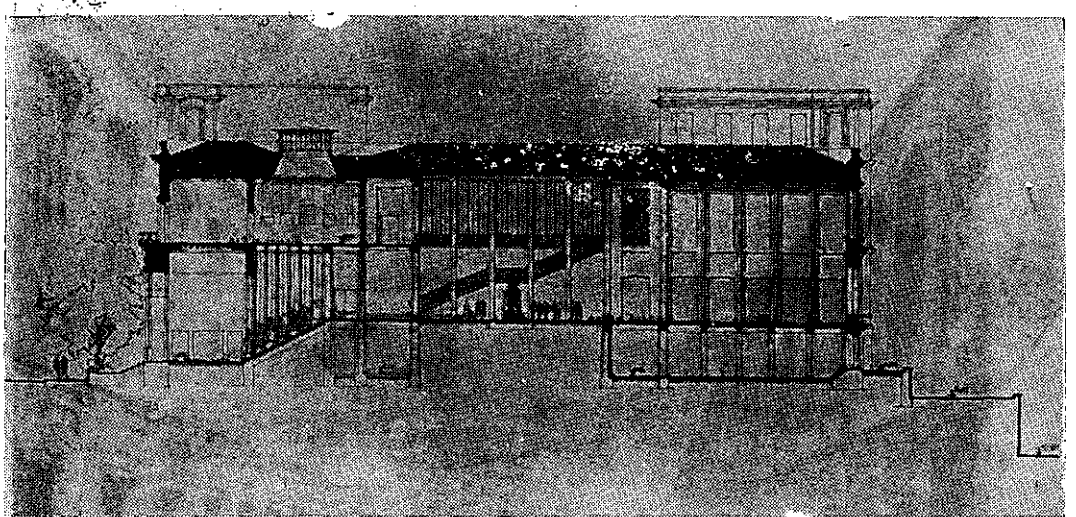
Birinci Mükâfat
Perspektiv

Y. Mimar Yunus Erk
Y. Müh. Mimar
Vedat Dalokay

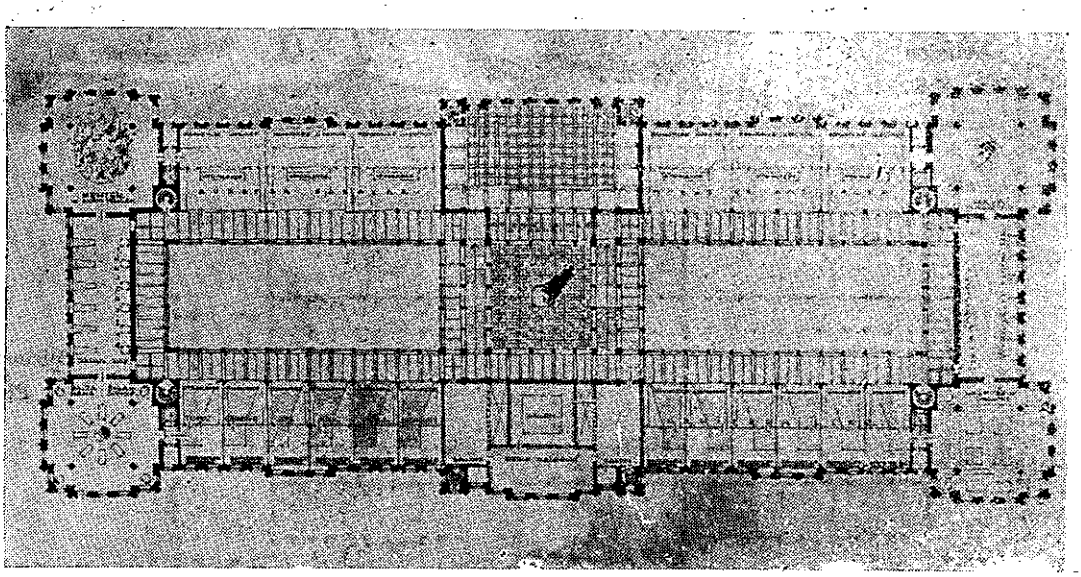
Birinci Mükâfat

Zemin kat Plânı

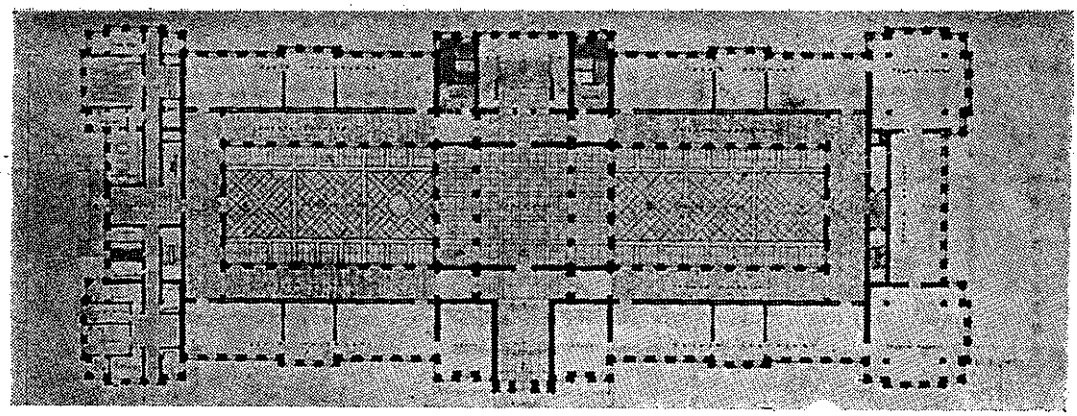

Şeref Holünden Kesit

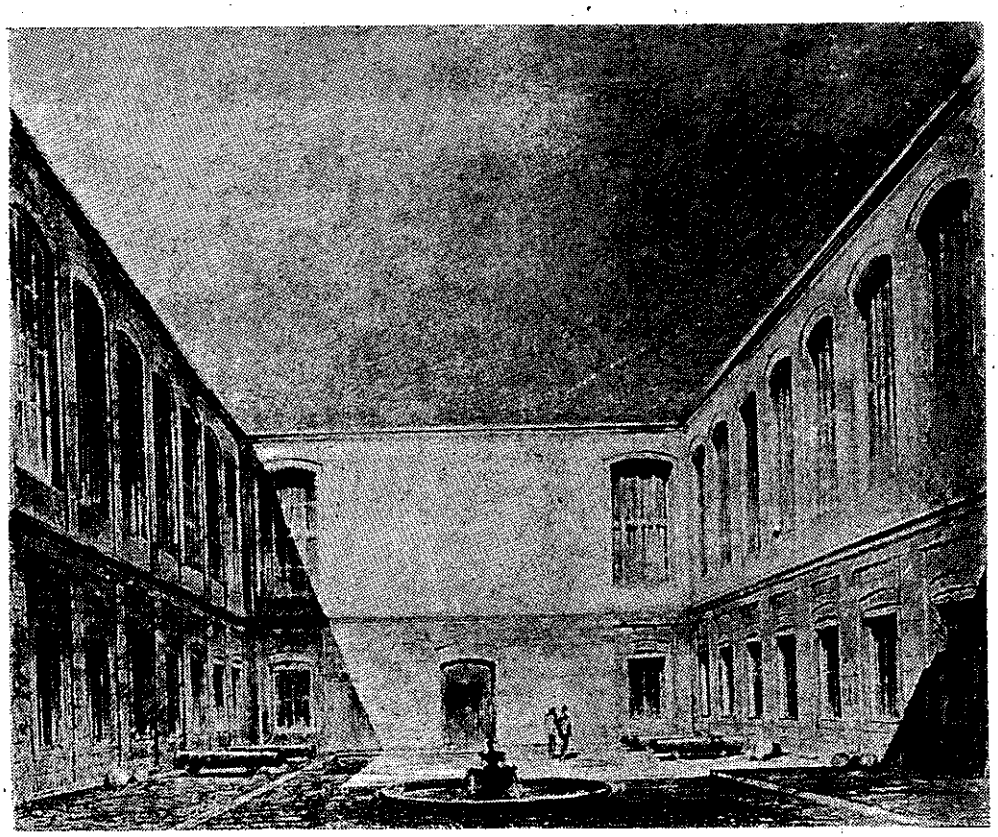
Plânı Birinci kat

İkinci Mükâfat

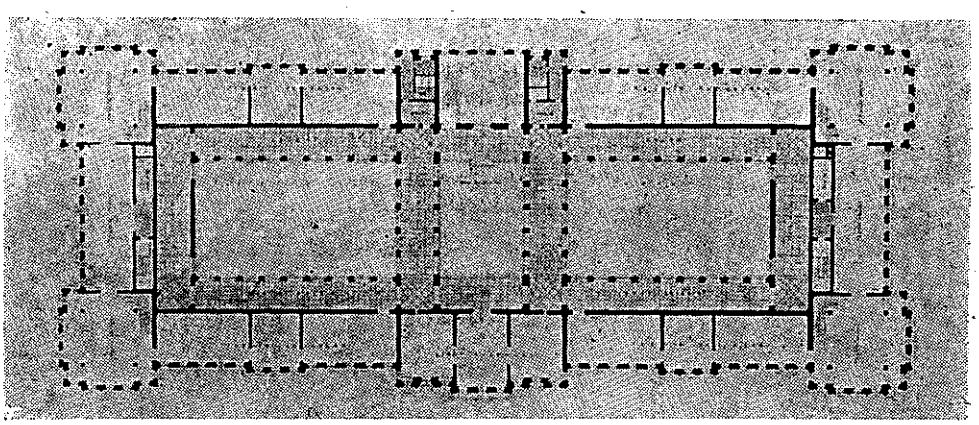

Y. Mimar Nezih Erdem

Zemin Kat Plânı

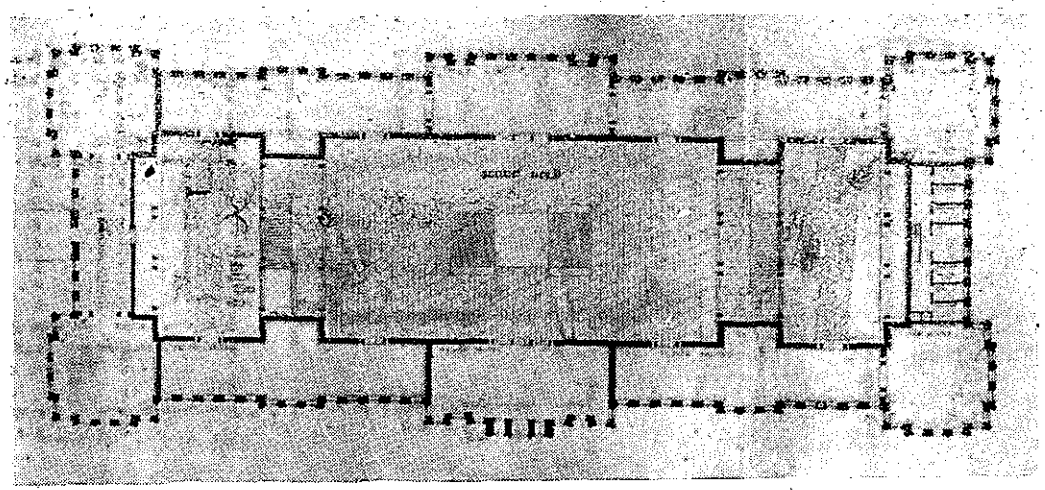

Avludan Perspektiv

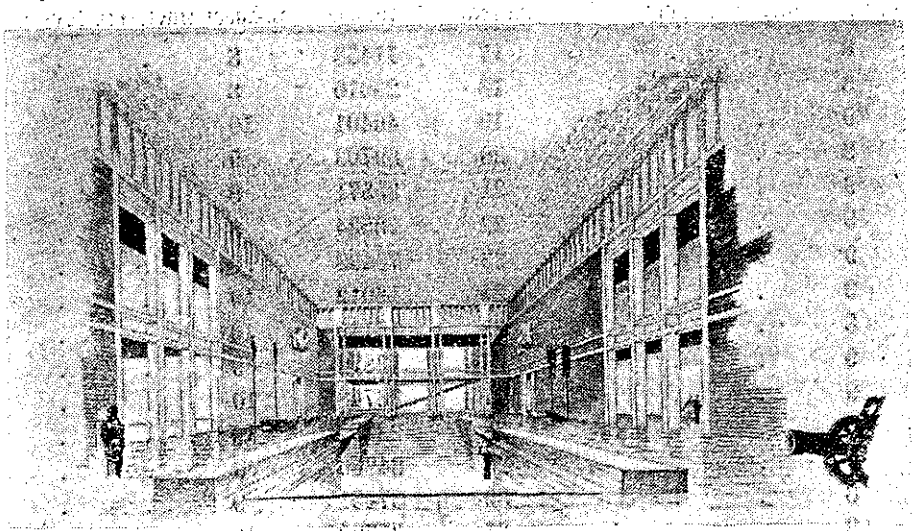

Birinci Kat Plânı

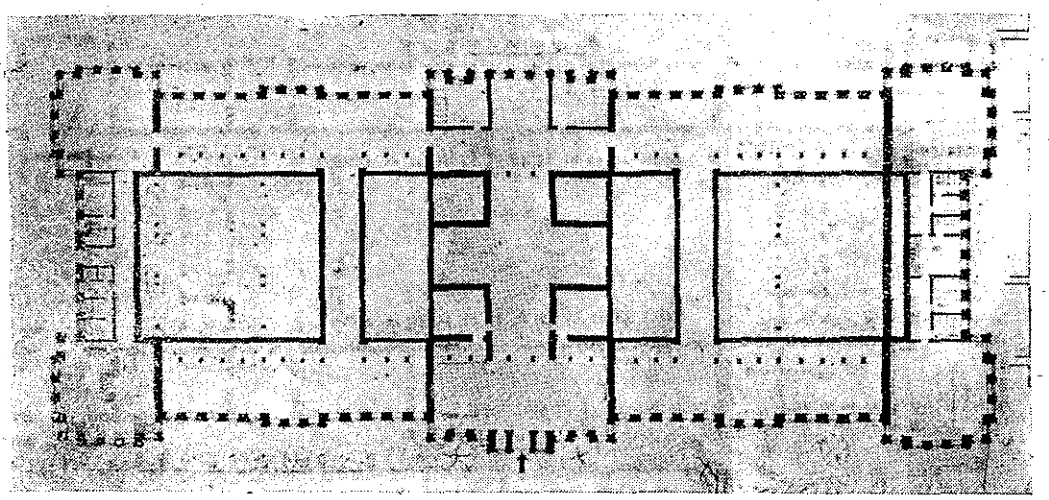
Üçüncü Mükâfat Y. Mimar Affan Kırımlı Maruf Ünal

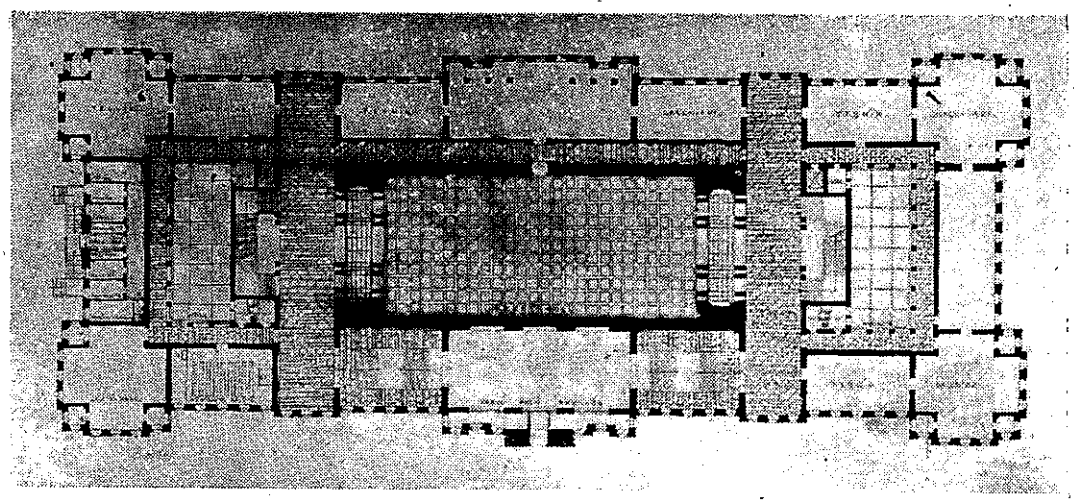
Zemin Kat Plânı

Şeref Holünden Görünüş

Giriş Katı Plânı

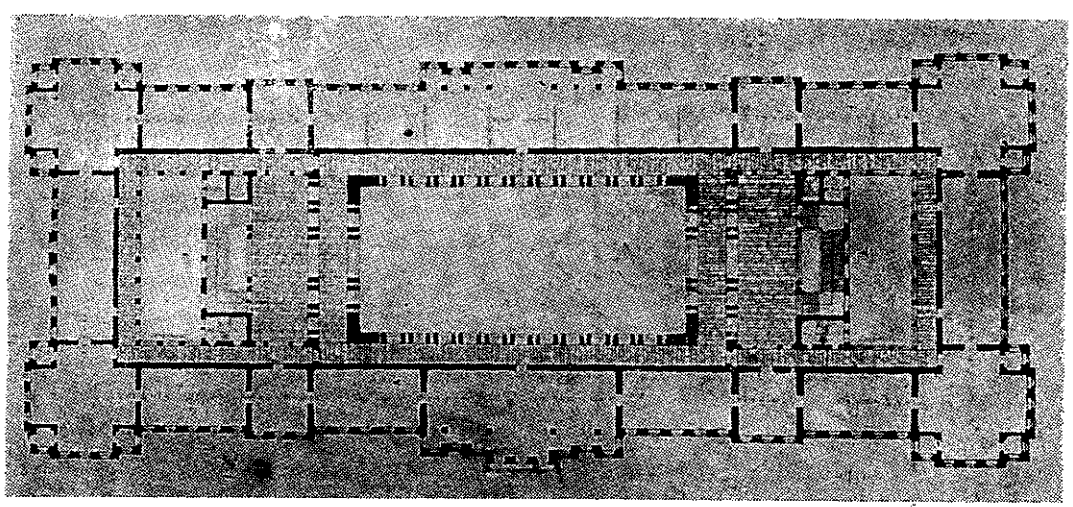

Birinci Kat Plânı

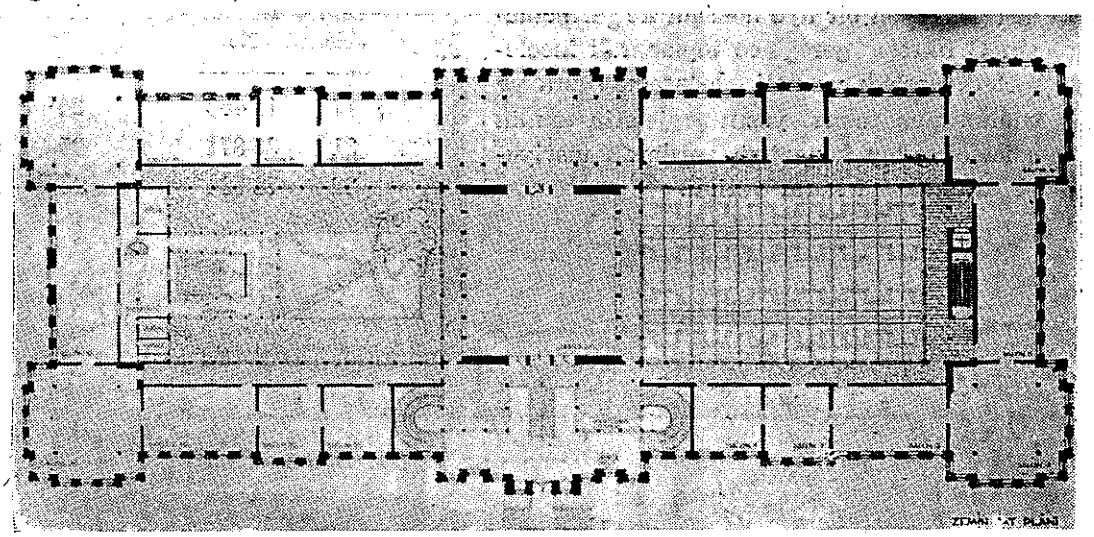
Mansiyon

Y. Mimar Lûtfi Erdağ

Sıra No:	Rumuz	L. Adedi	Hüviyet Z.	İzah N.
1	27831	8	.	.
2	77082	8	.	.
3	44501	9	.	.
4	01771	9	.	.
5	53777	9	.	.
6	13013	9	.	.
7	01453	9	.	.
8	21212	9	.	.
9	71717	8	.	.
10	78110	9	.	.
11	71917	9	.	.
12	80641	9	.	.
13	39785	9	.	.
14	35353	8	.	.
15	55555	9	.	.
16	11171	8	.	.
17	11453	8	.	.
18	23010	8	.	.
19	40401	10	.	.
20	89703	9	.	.
21	35871	9	.	.
22	78534	8	.	.
23	78493	10	.	.
24	16012	10	.	.
25	15145	10	.	.
26	13579	9	.	.
27	36748	10	.	.
28	22257	10	.	.
29	84860	9	.	.
30	37451	9	.	.
31	37799	10	.	.
32	13211	7	.	.

Birinci Kat Plânı

Zemin Kat Plânı

Mansiyon

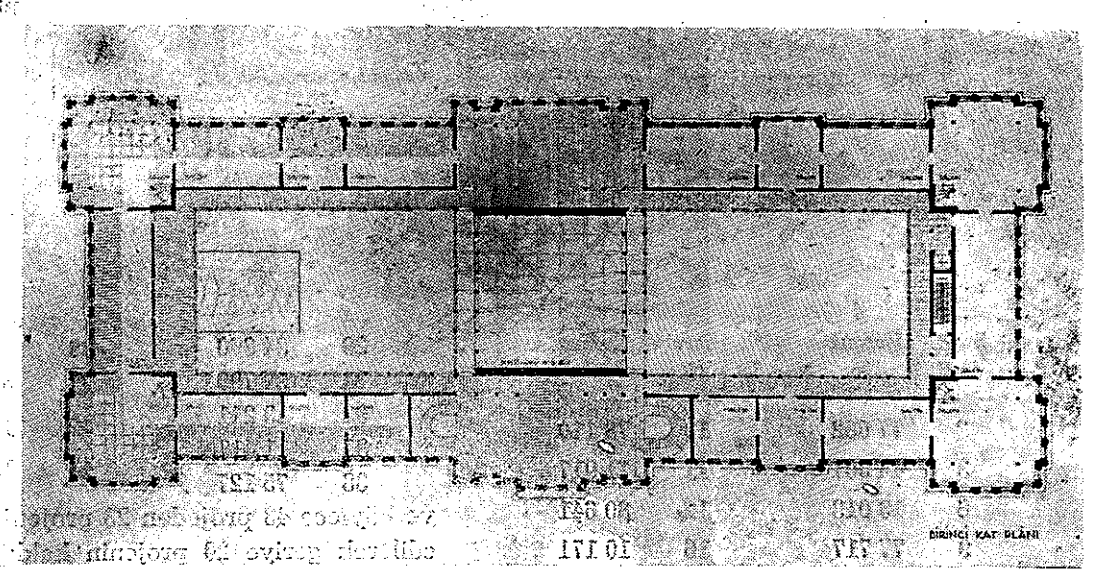
Y. Mimar Süha Taner, Veysi Selimoğlu, Muhlis Türkmen ve Muhteşem Giray

Sıra No:	Rumuz	L. Adedi	Hüviyet Z.	İzah N.
33	15364	7	.	.
34	13951	10	.	.
35	99999	11	.	.
36	11111	9	.	.
37	11411	8	.	.
38	75127	8	.	.
39	10101	11	.	.
40	77477	8	.	.
41	91230	8	.	.
42	11367	9	.	.
43	13331	9	.	.

Juri Üyeleri Başkanlığınca tertip edilen program gereğince 9/1/951 Salı günü teşhir edilen projeler üzerinde ve münferiden incelemelerde bulundular.

10/1/951 Çarşamba günü saat 14.30 da Jüri İstanbul Teknik Üniversitesinden gelmiyen bir üye noksanı ile ve şartnamenin C fıkrası gereğince toplanarak toplu olarak incelemelere başladı. Sıra numarası takip olunarak bütün projeler gözden geçirilerek 43 projede ayrı ayrı incelendi. İnceleme saat 17.00 ye kadar devam etti ve ertesi gün saat 9.00 da tekrar toplanmak üzere toplantıya son verildi.

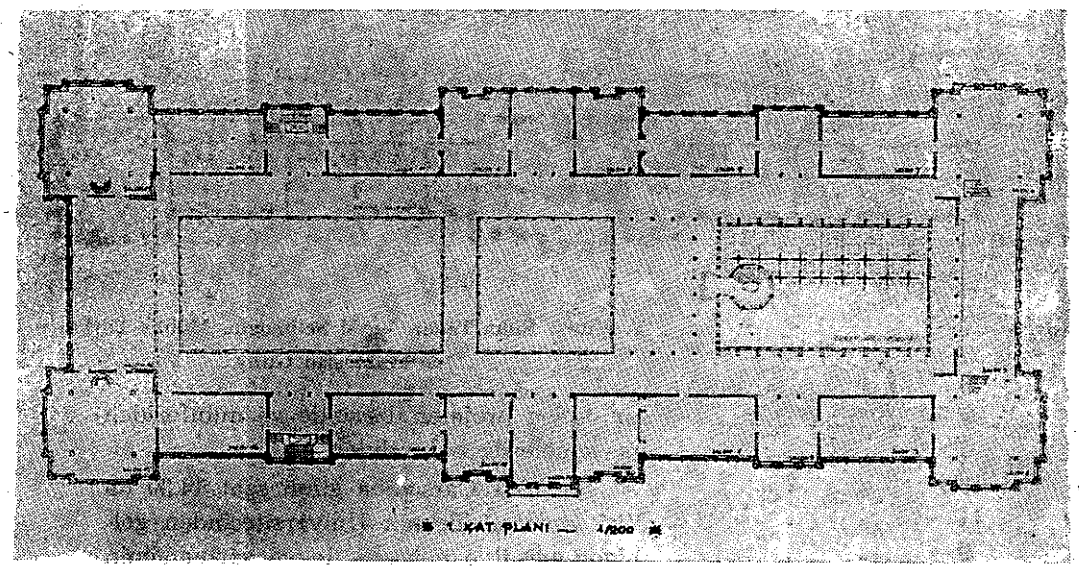
11/1/951 Perşembe günü saat 9.00 da Jüri Üyeleri İstanbul Teknik Üniversitesin-

Birinci Kat Plânı

den gelmeyen bir üye noksanı ile şartnamenin C fıkrası gereğince toplanarak incelemelere başladı ve neticede aşağıda sıra ve rumuz numaraları yazılı projelerin tatmin edici olmadığı kanaatına varılarak tasviyeye tutulmasına karar verildi.

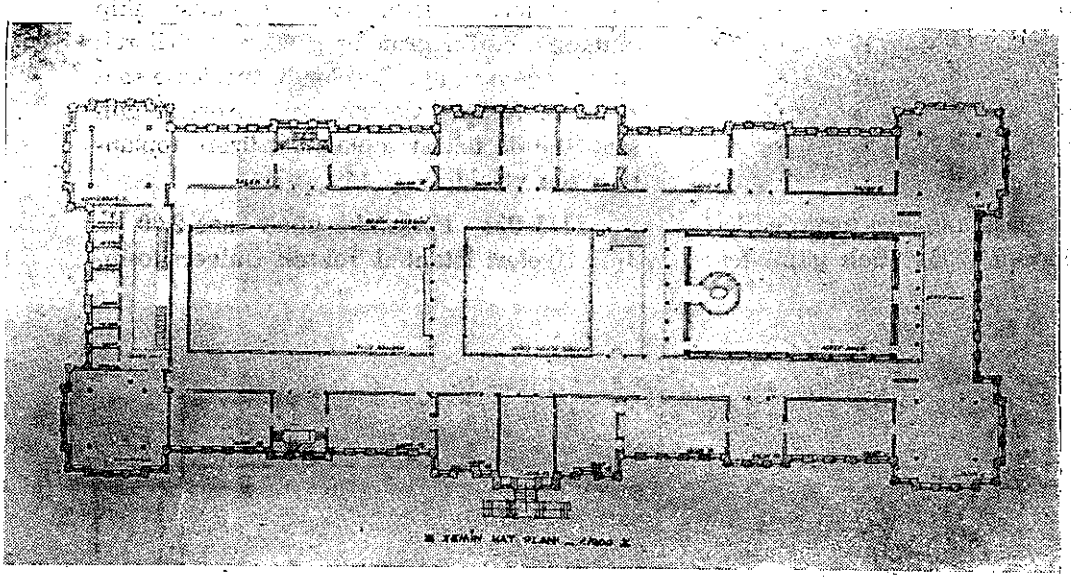
Sıra No.	Rumuz No.	Sıra No.	Rumuz No.
17	11 453	24	16 012
21	35 871	25	15 145
22	78 534	26	13 579

Zemin Kat Plânı

Mansiyon

Y. Mimarlar; Muhlis Türkmen, Süha Taner, Muhteşem Giray, Veysi Selimoğlu

Birinci Kat Plânı

Sıra No.	Rumuz No.	Sıra No.	Rumuz No.
2	77 082	10	78 110
3	44 501	11	71 917
6	13 013	12	80 641
9	77 717	16	10 171
29	84 860	39	10 101
31	37 799	41	91 230
32	13 211	42	11 367
37	11 411	43	13 331
38	75 127		

ve böylece 43 projeden 23 projenin tasfiye edilerek geriye 20 projenin kaldığı anlaşı-

larak aynı gün saat 14.30 da tekrar toplanmak üzere saat 12.00 de toplantıya ara verildi.

Aynı gün saat 14.30 dan 17.00 ye kadar ve 12/1/951 Cuma günü saat 10.00 dan 12.00 ye ve 14.00 den 17.00 ye kadar toplaşılarak geri kalan 20 projenin aşağıdaki kritikleri yapıldı:

Sıra No.: 1, Rumuz: 27831

Plânın umumi tertibi ve Şeref holünün yeri ve şekli bakımından tatmin edicidir., Giriş holünün azami büyüklükte tutulmuş olması bu hol ile merdiven holünün ve basamaklı geçitlerin ayni mikyası muhafaza etmeleri şeref holünün iki dar yüzünden girişli olması üst katta mütemadi irtibat koridorlarının bulunması projenin lehinde tefsir edilen şartlardır. Plândaki büyük kalitelere mukabil inşaî hususlar lüzumsuz duvar kalınlıkları ile müphem bir şekil almıştır. Mimari karakter ise mevcut değildir.

Sıra No: 4, Rumuz: 01771

Binanın iç tertibatının tamamiyle yekpare bir hol şeklinde bulunması maksada uygun görülmemiştir. Üst katta teşhir salonlarının arasında başkaca yardımcı bir irtibatın bulunmaması da mahzurlu addedilmiştir. Girişin bir rampa şeklinde yapılmış olması münasip görülmemiştir. Holde inşaî müşküller mevcuttur ve bu müşküller halledilmiş değildir. Bununla beraber bir inşai karakter tebarüz ettirilmeye çalışılmış ve bu cihet orijinalitesi olan mimaride ifade edilmiştir.

Sıra No: 5, Rumuz: 53777

Plân tertibi umumi hatları bakımından kullanışlı olmakla beraber merdiven irtibatları mikyassız derecede küçüktür. Giriş tatmin edicidir. Giriş holünün boşluk içinde hacmi dolayısiyle mevzuu ile daha yakın şekilde fazla sağır duvarları ihtiva edilmeli idi. İnşaat tarzı modern ve iktisadidir. Mimari ifade de aynı vasıf mevcuttur.

Sıra No: 7, Rumuz: 01453

Şeref holü büyük tutulmuştur. Altından geçilerek hole çıkmak tatmin edici değildir. Kapı servislerinin rahatça sığması için imkân verilmiştir. Teşhir salonları arasında dış irtibat kâfi değildir. Kütüphane ve konferans salonu ayrı tutulmuş ve kullanışsız bir durum ihdas etmiştir. Şeref holünün geniş bir hol şeklinde tulani mihver üzerine yerleştirilmesi ve iki ucundan merdivenlerle teçhiz edilmesi plân bakımından enteresan bulunmuş fakat bu hole giriş holünün döşemesini parçaladığından o kadar iyi bir sureti hal olarak telâkki edilmemiştir. Holün dış mimaride ifade edilmek suretiyle binaya yeni karekterinin, anlatacak yeni bir veçhe vermesi uygun görülmüştür. Merdivenlerin arkasından görünen aydınlık avluları da çok nisbetlidir. Ve projenin kıymetini artırmaktadır. Fakat binanın inşai vaziyeti güçlükler doğuracak durumdadır. Bodrum katındaki tonozların kaldırılmış olması lüzumsuz masraflara yol açacaktır. Mimari ifade ince ve hislidir.

Sıra No: 8, Rumuz: 21212

Plân umumi taksimat bakımından elverişli addedilirse de giriş holünün ve bilhassa şeref holünün kifayetsizliği göze çarpmaktadır. Teşhir salonlarında bir hareket tertibi düşünülmüş değildir. İnşai ve mimari hususlar tatminkâr bulunmamıştır.

Sıra No: 13, Rumuz: 39785

Plânın umumi hatları vazıh ve kullanışlıdır. Esas merdivenin büyük mihver nihayetinde bulunması da tatmin edicidir. Üst katta iki uzun kanat arasındaki irtibatın azlığı şayanı tenkittir. Şeref holü mevkii ve aydınlığı bakımından tatmin edicidir. Giriş holünden şeref holüne çıkan merdiven fazla dar tutulmuştur. Mimari karakter ağır olmakla beraber bilhassa şeref holü etrafında tatmin etmekte avluların tamamiyle ihmal edilmiş olması ise doğru görülmemektedir.

Sıra No: 14, Rumuz: 35353

Plân tertibinde dikkati çeken cihet iki yan avlunun irtibat kanatları ile bölünmüş olması ve böylelikle binanın iç sadeliği ve vuzuhunun ihmal edilmiş olmasıdır. Kat irtibat merdivenleri gerek şekil ve gerek yerleri bakımından tatmin etmemektedir. Mimari fazla oynak ve ciddiyetten mahrumdur.

Sıra No: 15, Rumuz: 55555

Giriş holü ile şeref holü arasındaki irtibat çok sıkıcıdır. Teşhir sahasının bölmesiz bırakılması tefsirlere imkân vermekte fakat umumi maksat hakkında bir fikir vermemektedir. Mimari tatminkâr değildir.

Sıra No: 18, Rumuz: 23010

Plân son derece muvazeneli ve dış çerçevesine uygundur. Teşhir salonları, koridor ve avlu genişlikleri arasındaki nisbet tatmin edicidir. İki büyük mihverin tekatu noksanının belirtilmiş olması binanın umumi karekterine uygun görülmüştür. Merdivenlerin düz kollar şeklinde holün iki tarafına alınması da ayrıca takdire şayandır. Şeref holünün merdiven holüne kadar sirayet ederek büyümesi ve ikiye bölünmesi bu holün daha sakin ve hareketten uzak kısımlarının meydana gelmiş olmasını sağlamıştır. Bununla beraber şeref holünün iki yanında teşhir salonlarına açılan açıklıkların mevcudiyeti sukuneti ihlâl etmektedir. Giriş holü fazla dardır. Üzerindeki servisler de tatmin edici değildir. Teşhir salonlarının irtibat koridorları ile bir kül olarak tertip edilmiş olması bilhassa iyi bulunmuştur. Dört kulenin altındaki kısımların ayrı ve mazbut karakter taşımamaları da ayrıca muvafık görülmüştür. Kulelerde ayrıca kat teşkili ve kata döner merdivenlerle çıkılması uygun görülmemiştir. Cephe orta kısmının üst kattaki tertip ve bölünüşü karışıktır. İdare kısmında kalem ve ayniyat odalarının avluya bakması ve konferans salonu ve kütüphane gibi salonlara dar ve karanlık koridorlardan geçilerek gidilmesi tenkit edilmiştir. İnşaat bakımından plân bu günkü imkânlara uygundur. Ve hiç bir gayritabiîlik taşımamaktadır. Bodrum katındaki tonozların daha büyük miktarda muhafaza edilmiş olması tercih edilmektedir. Ağır eşyanın nakline imkân veren bir tertibatında düşünülmüş olması ve katları bağlıyan merdivenlerin muhtelif yerlere dağılışı uygundur. Mimari fazla hususiyet taşımamakla beraber iddiasızdır. Ve inşaatı basit şekilde ifade etmektedir.

Juri; bu projede aşağıdaki hususların nazarı itibare alınmasına tavsiye eder.

1) Giriş holünün bütün cephe çıkıntısı boyunca imtidat ettirilmesi ve helâların sağlı sollu fotoğraf atölyesi ve depo diye isimlendirilen yerlere yerleştirilmesi ve katlarda ayrıca helâlar tesisi.

2) İdare kısmının kabilse taşlık'a bakan dar cepheye alınması.

3) Kulelerin üst katta iki kat yüksekliğinde yapılması.

4) Resim galerisinin ufak aydınlıkların kaldırılması ile daha muntazam şekle sokulması.

Sıra No: 19, Rumuz: 40401

Plân tertibinde teşhir sahasına az yer ayrılmıştır. Binanın içinin lüzumundan fazla boşaltılmış olması tahmin edici değil ise de mimari ifade ve karekter son derece caziptir.

Sıra No: 20, Rumuz: 89703

Bina ortasının avlu şeklinde boşaltılması girişin avlu içinden geçilerek tertiplenmiş bulunması ve bu girişe bağlı olarak üst kata sevkeden esas merdivenin kifayetsizliği tenkidedilmiştir. Kütüphane ve İdare kısmının grup şeklinde bir kanadı işgal etmesi iyi bulunmuştur. Şeref holünün de mevkii yanda olmakla beraber tertibi tatminkârdır. İnşaat ve mimari ifade gayet sade ve mütenasiptir. Şeref holü ve içindeki merdiven çok caziptir. İrtibat koridorlarının durumu iyidir. Cephedeki iki merdivenin mütekabil taraflarda da tekrarlanmamış olması katlar arasındaki irtibatın kifayetsizliğine sebebolmuştur.

Sıra No: 23, Rumuz: 78493

Şeref holünün plân içindeki mevkii ve iki ucundan merdivenlerle üst kata başlanmış olması uygundur. Giriş holü de rahat tutulmuştur. Teşhir salonları arasındaki irtibat ayrı koridorlar bulunmasına rağmen rahattır. Şeref holünde kâfi miktarda teşhir sahasının bulunmaması mahzurlu görülmüştür. İdare kısmının alt katı ile irtibatı bulunmaması iyi değildir. Mimari inşaatın icabettirdiği hafiflikte tutulmuştur ve iddiasızdır.

Sıra No: 27, Rumuz: 36748

Plân son derece muvazenelidir. Büyük

merdivenin esas mihver nihayetinde olması muvafık görülmüştür. Şeref holü, perspektifte ifade edildiği kadar derin değildir. Giriş holü fazla dar buna mukabil irtibat koridorları nisbetsiz derecede geniştir. İdare kısmı gayet iyi plânlandırılmıştır. Bodrumda mevcut tonozların azamî derecede muhafaza edilmiş olması doğru bulunmuştur. Helâların katlarda lâzım olan yerlerini bulmuş olan yegâne proje budur. İnşaat lüzumundan fazla ağır tutulmuştur. Mimari karakterde ayni yüzden tenkit edilebilirse de ayni yüzden tenkid umumi tesiri çok caziptir.

Sıra No: 28, Rumuz: 22257

Plânda teşhir, hareket ve avlu sahaları arasında tatmin edici bir münasebet vardır. Giriş holü lâzım olan büyüklükte tutulmuş ise de buradan esas müze kısmına geçit veren merdivenler dar tutulmuştur. Şeref holü kâfi derecede teşhire imkân vermemektedir. Bu hol, kendi ehemmiyeti ile mütenasip olmıyan bir şekilde akstan kaçırılmıştır. Şeref holünün tam bir mikâp boşluğuna tekabül etmesi de iyi bulunmamıştır. Mimaride modern yapı tekniğine uygunluk zahiridir. Şeref holünün örtüsü tatmin etmemektedir. Direk ve kaset taksimatı fazla mekaniktir.

Sıra No: 30, Rumuz: 37451

Plân umumi hatları bakımından kullanışlı ve ahenkli olmakla beraber giriş holü ve merdivenleri iyi olmaktan çok uzaktır. İdare kısmı ve bilhassa kütüphane ve konferans salonlarının tertibi zayıftır. Ayrıca taksimatları ile gösterilmiş olan teşhir salonlarının aralarındaki irtibat galerileri fazla dardır. İnşaî hususlar bugün tercih edilecek şekillere uygun ve dolayısiyle iktisadidir. Mimari karakteri ve hollerin aydınlık oluşu bilhassa takdir edilmektedir.

Sıra No: 33, Rumuz: 15364

Son derece itina ile etüdedilmiş olan plân umumi taksimatı, merdivenlerin yerleri ve iç irtibatları bakımından tatmin etmektedir. Teşhir salonları iyi işlemektedir. Şeref holünün bir merdiven holü vaziyetine girmiş olması ve şartnamede istenilen büyüklükte bulunmaması projenin daha üstün bir derece almasına mâni olmuştur. İnşai ve mimari karakter olgun ve muvazenelidir. Dış mimariye de uygun addedilebilir.

Sıra No: 34, Rumuz: 13951

Esas giriş yan cepheye alınarak elde edilen fayda sadece bir otomobil farkı vücude getirmek ve giriş hareketini işlek caddeden ayırmak olmuştur. Buna mukabil binanın taşlık tarafındaki kısımlarına uzun teşhir salonlarından geçmek mecburiyeti hasıl olmuşturki bu keyfiyet bu salonların aleyhinedir. Projenin tertibinde Müzecilik görüşlerinden ziyade Mimari ve estetik mülâhazalarını ön plânda tutulmuş oldukları göze çarpmaktadır. Elde edilen neticede de san'at bakımından son derece cazip bir takım unsurlar vücude getirilmiş ise de heyeti umumiyesi maksada uygun görülmemiştir.

Sıra No: 35, Rumuz: 99999

Plân tertibi gayet muvazeneli ve ahenkli gözükmekle beraber teşhir salonları arasında yedek irtibat bulunmaması ve bilhassa Şeref holünün bir hareket holû vaziyetinde ve istenilenden çok daha küçük olması mahzurlu görülmüştür. Mimari hareketleri iddiasızdır.

Sıra No: 36, Rumuz: 11111

Plân tertibi muntazam ve sade olmakla beraber merdiven durumu ve esas giriş servisleri tamamen kifayetsizdir. Şeref holünün bir çıkmaz şeklinde kenara alınmış olması tatmin etmemekte ve tehlikeli addedilmektedir. Mimari karekter ancak Şeref holünde bir kıymet kazanmaktadır.

Sıra No: 40, Rumuz: 77477

Plân çok tertipli ve ahenkli olmakla beraber teşhir sahaları ile hareket sahaları arasındaki fark teşhir salonları aleyhine olduğundan, Şeref holünün ise kâfi derecede teşhire elverişli olmayışından plânın Müze karekterine uygunluğu azalmıştır. Lüzumundan fazla büyük tutulmuş bulunan merdivenlerin binayı üst katta ancak resim salonu ile bağlanmış iki kısma tefrik etmesi ve İdare kısmının cephe ortasına gelmesi ile de bu iki kısım arasındaki irtibatın mah-

zurlu sayılmıştır. İnşai ve Mimari karekter imkânı derecesinde dış Mimariye uydurulmağa çalışılmış ise de böyle bir gayenin modern bir Müze binasında şart tutulmıyacağı tabiidir.

13/1/951 Cumartesi günü saat 9.00 da Jüri Üyeleri İstanbul Teknik Üniversitesinden gelmiyen bir üye noksanı ile ve şartnamenin C fıkrası gereğince toplanarak incelemeye devam etti. Tenkitleri yapılan 20 projeden aşağıda sıra ve rumuz numaraları yazılı projeleri derece almaya namzet olarak seçti.

Sıra No.	Rumuz No.
1	27 831
7	01 453
18	23 010
20	89 703
27	36 748
30	37 451

Tetkikat öğleden sonra saat 17.00 ye kadar devam etti. 16/1/951 Salı günü nihai kadar verilmek üzere saat 9.00 da toplanılmasına karar verildi.

Jüri üyeleri 16/1/951 Salı günü saat 9.00 da İstanbul Teknik Üniversitesinden gelmiyen bir noksan üye ile ve şartnamenin C fıkrası gereğince toplanarak aşağıdaki sıra numarası ve rumuzları ile gösterilen projelerini mükâfat ve mansiyona lâyık görmüştür.

1. Mükâfat Sıra No. 18 Rumuz: 23 010
2. Mükâfat Sıra No. 27 " 36 748
3. Mükâfat Sıra No. 7 " 01 453
Mansiyonlar Sıra No. 1 " 27 831
" " " 30 " 37 451
" " " 20 " 89 703

Müteakiben hüviyet zarfları açılarak:

Birinci mükâfatı 18 sıra numaralı ve 23 010 rumuzlu Y. Mimar Yunus Erk ile Y. Müh. Mimar Vedat Dalokayın müştereken hazırlamış oldukları projeler.

İkinci mükâfatı 27 sıra numaralı 36 748 rumuzlu projenin sahibi Y. Mimar Nezih Eldem.

Üçüncü mükâfatı 7 sıra numaralı ve 01 453 rumuzlu projeyi müştereken hazırlayan Y. Mimar Affan Kırımlı ve Y. Mimar Maruf Önal.

Mansiyonlardan sıra numarası 1 ve rumuzu 27 831 olan proje sahibi Lütfi Erdağ.

Mansiyonlardan sıra numarası 30 ve rumuz 37 451 olan Y. Mimar Süha Taner, Y. Mimar Veysi Selimoğlu, Y. Mimar Muhlis Türkmen ve Y. Mimar Muhteşem Giray'ın müştereken hazırladıkları proje.

Mansiyonlardan 20 sıra numaralı 89 703 rumuzlu projenin sahipleri Y. Mimar Muhlis Türkmen, Y. Mimar Süha Taner, Y. Mimar Muhteşem Giray ve Y. Mimar Veysi Selimoğlu'nun müştereken hazırladıkları projeler kazanmışlardır.

Başkan	Raportör	
Muallim Y. Mimar	Muallim Y. Mimar	Y. Müh. Mimar
S. Hakkı ELDEM	**M. Ali HANDAN**	**Pertev TANER**
Y. Mimar	Y. Mühendis	
Muhittin GÜVEN	**Faruk UMAR**	**Tahsin ÖZ**

GÖYNÜK İMAR PLÂNI

Y. Müh. Mimar Nihat HASEKİOĞLU

Göynük kasabası Bolu vilâyetine bağlıdır. 1627 kişilik bir nufusa sahiptir. İstanbul yolu üzerinde ve orta yerdedir. En yakın istasyonu Ali Fuat Paşa (Geyve İstasyonu) dur. 69 Km. dir. Göynük'e gidiş bu yolla olur.

1 — Şehrin umumî Topagrafik durumu:
Grınvic Rasathanesine göre 45" 46' 30 Tul
Hattı üstüvaya göre 30" 23' 40 Arz Derecesindedir.
Grınvic mesafesi 2.310.692 m.
Hattı üstüvaya mesafesi 4.473.-014 m. dir.

Kasabayı çevreleyen Dağlar şunlardır:

a — 7 Kilometre Güney Batısında Güdümü Dağı

b — 7 Kilometre doğusunda Kocaman Dağı

c — 8 - 10 Kilometre kuzey batısında Kapu Orman Dağı ve Göynük yaylalarının vücude getiren dağ silsilesi ve daha kuzeyde Alaçam Dağları.

d — Güneyde 2-3 Km. mesafede Buzluk ve Kızılkaya tepeleri ile çevrilmiştir.

Kasabanın içerisinden Göynük Çayı geçer ve kasabayı ikiye ayırıp Manşab istikametinde küçük çay ve değirmen çayı ile birleşir.

Kasabadan 34-35 Km. mesafeden Sakarya nehri geçer. Kasabanın kuzey doğusunda 10 Km. mesafeye Çubuk, 15 Km. mesafede Sünnet gölü vardır.

Kasabanın deniz seviyesinden vasatî 750 m. yukardadır. Kasabanın en alçak yeri 725 m. rakımda mezbahanın karşısındaki Değirmen noktasıdır. En yüksek rakımlı yer Hacı Abdi mahallesidir ki 825 m. dir. Bey-Bahçesindeki Gürcüler Değirmeninin rakımı 750 m. dir. Yenice mahallesinin en yüksek rakımı da 760 m. dir. Demek ki kasabada en alçak nokta ile en yüksek nokta arasında 100 m. lik bir seviye farkı mevcuttur. Arazinin jeolojik durumu söyledir:

Jeolog E. Lahn'ın 1949 senesi 6 ncı ayındaki yapmış olduğu tetkik ile vermiş bulunduğu rapora nazaran:

Kasabanın kurulduğu yamaçlar üst kretase'ye atfedilen kalın kumtaşı tabakalariyle, ince yapraklı şistli marnlardan müteşekkildir. Fliş nadiren fazla kireçli konglomeralı ara tabakalar da görülmektedir. Yamaçlar çok kalın olmayan bir toprak örtüsü ile kaplıdır.

İri taş çakıl ve kilden ibaret birikintiler, kasabadan geçen iki derenin kenarını örtmüş bulunmaktadır.

Katlanmış fliş tabakasının yatımı, Göynük deresinin iki yanında bir birinden farklıdır. Bu sebeple bir tektonik hattın Göynük vadisinden geçmesi gerektir.

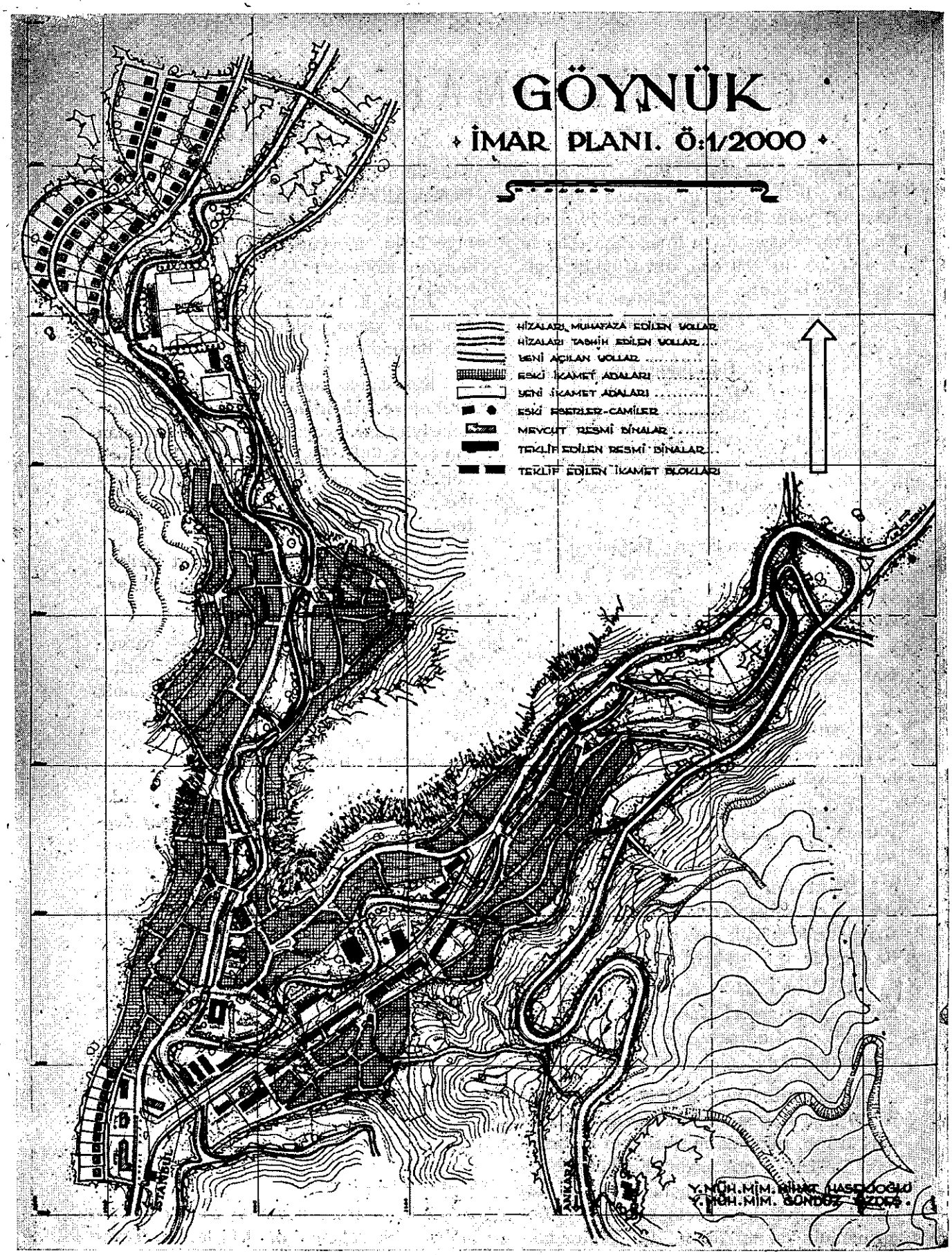
Deprem durumu:

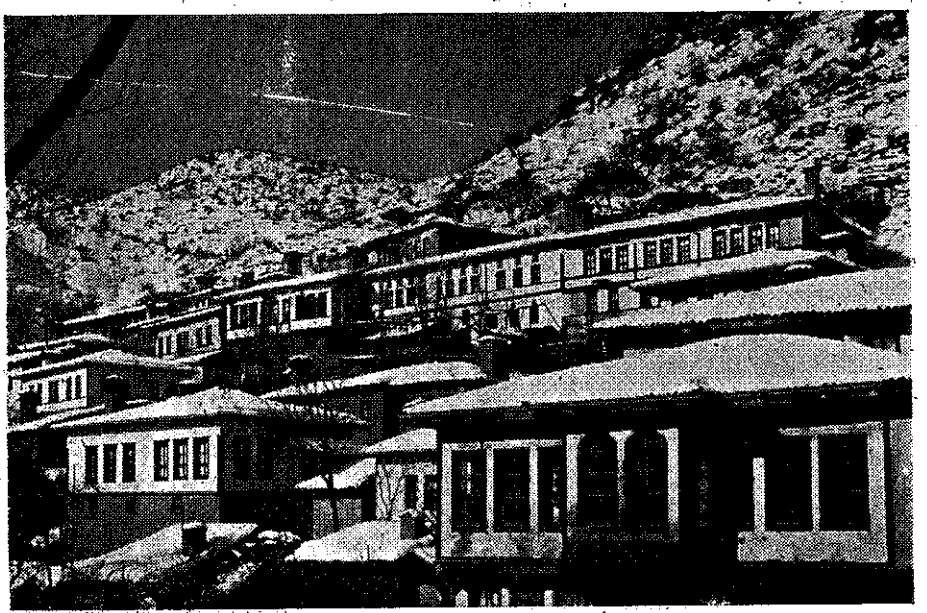
Göynük, çok faal olan (Bolu - Adapazarı ve Geyve - İzmit - Bandırma) deprem hatlarından oldukça uzakta kalmasına rağmen sık sık zararsızda olsa sarsıntılar geçirmektedir. 1312 İstanbul depreminde ve 1943 - 1944 Bolu - Adapazarı depremleri esnasında hiç bir zarar kaydedilmemiştir. Akşemseddinin Camii ve eski hamam gibi tamamen dere Aluvyonları üzerinde olan tarihî hiç bir sarsıntı eseri mevcut değildir. Bu durum göz önünde tutularak Göynük kasabasının (ikinci derecede sarsıntı bölgelerinden) sayılması icab eder.

Şehrin Tarihî durumu:

a — Kuruluşundan beri geçirdiği tarihî devirler:

Bilinen tarih devirleri zarfında Göynük'ün ilk sekenesinin İskitler ve Trak-

GÖYNÜK
İMAR PLANI. Ö:1/2000
HİZALARI MUHAFAZA EDİLEN YOLLAR
HİZALARI TASHİH EDİLEN YOLLAR
YENİ AÇILAN YOLLAR
ESKİ İKAMET ADALARI
YENİ İKAMET ADALARI
ESKİ EŞYALAR-CAMİLER
MEVCUT RESMİ BİNALAR
TEKLİF EDİLEN RESMİ BİNALAR
TEKLİF EDİLEN İKAMET BLOKLARI
İSTANBUL
ANKARA
Y.MÜH.MİM. BİHAT HASIROĞLU
Y.MÜH.MİM. GÜNDÜZ ÖZDEŞ

Batı yamaçlarında karakteristik Sıra Evler

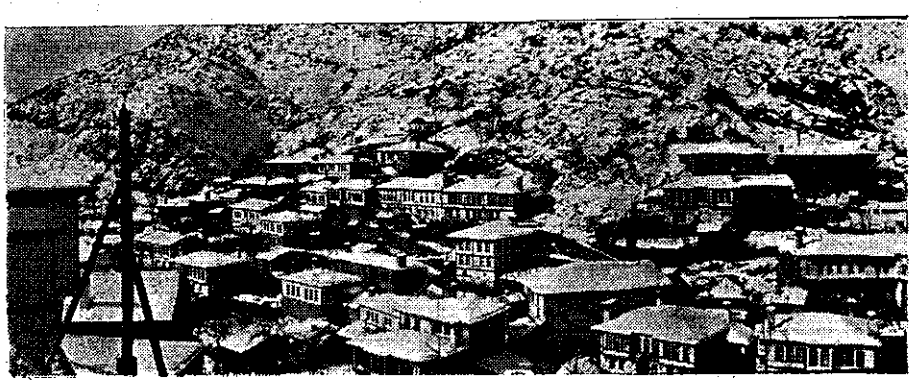
lar olduğu söylenmektedir. Ta Büyük İskender zamanına kadar bu vasfı muhafaza etmiş ve ancak tarihî istilâlar dolayısiyle Bizans nufus edebilmiştir. Bitinya'lıların buralara yerleşmesinin daha çok Romalılar himayesiyle mümkün olabildiği tahmin edilebiliyor. Göynük Kalesi Bizans tarihlerinde Alexandrafos olarak anılır. Bursa tekfurları tarafından inşa edildiği Evliya Çelebi Seyyahatnamesinde yazılıdır.

Birinci ve ikinci asırlarda Arapların İstanbul üzerine akınlarında onlar tarafından zaptedilmiş ve rivayete göre Aşereyi mübeşşerden Eyyubülensari ordulaı buradan geçmiştir.

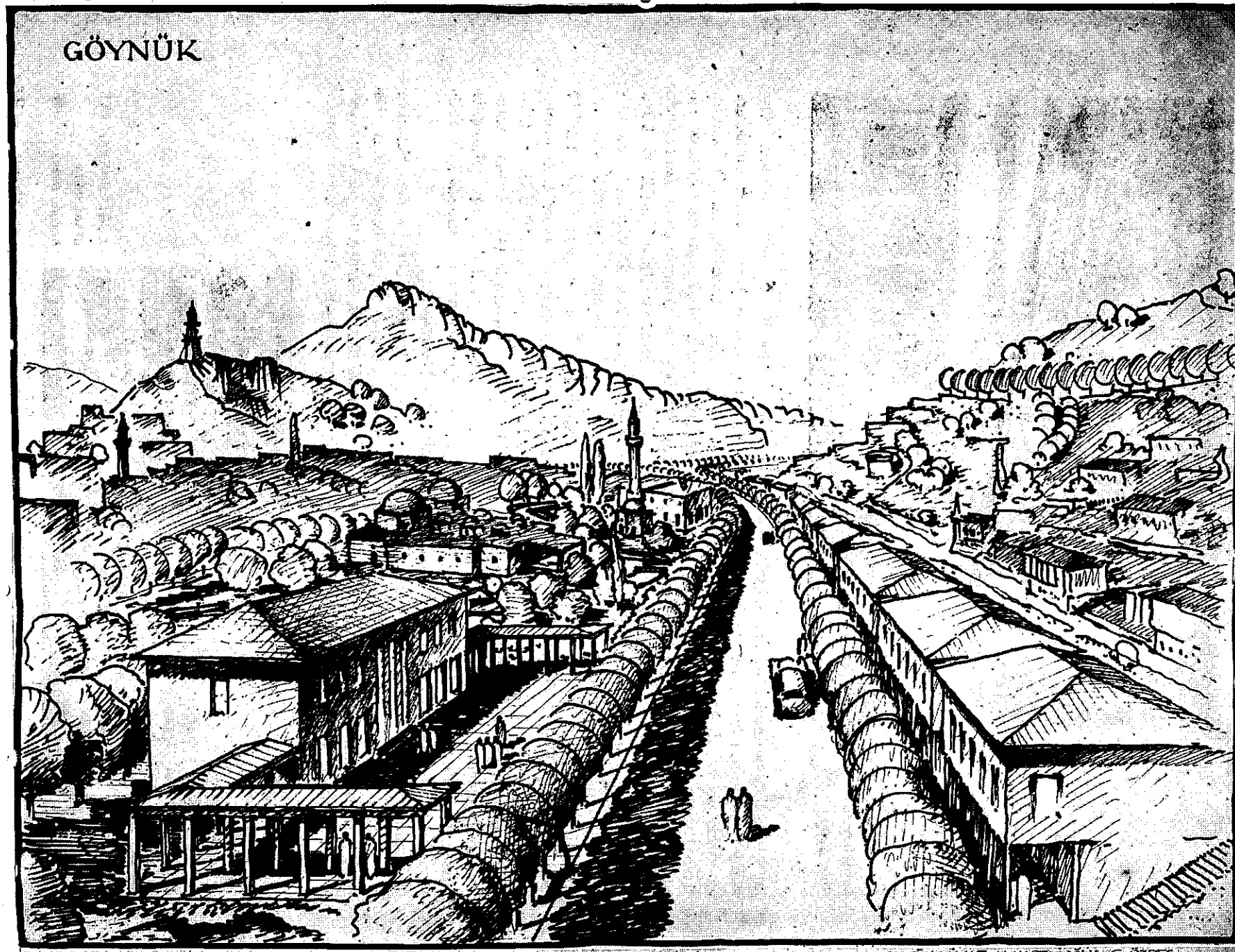
Araplardan sonra Bizanslılar tarafından idare edilen Göynük'ün kadim (isminin Tobalı Göynük) veya (Torbalı Göynük) olduğu rivayet ediliyor. Osmanlı istilâsından evvel bazı kaynaklara göre Selçukiler devrinin bir kolu olan Omurhan Türk Bilgi idaresinde uzun zaman kaldığı ve Osmanlıların Anadoluda ilk olarak istilâ ve ilhak ettikleri Türk beyliğinin Omurhan Devleri olduğu Osmanlı tarihi nolojisinde yazılmaktadır.

Evliya Çelebiye göre Göynük'ü 712 hicrî senesinde Osman Gazi feth etmiştir. Halbuki bir çok tarihciler Göynük'ün (691 - 1292) tarihinde Gazi Osman tarafından bazıları (732 - 1331) yıllarında Şehzade Süleyman Paşa marifetiyle feth edildiğini yazarlar.

Osman bey 691 hicrî senesi Sakarya şimalinde akınlar yapan Köse Mihal ile görüşüp Mudurnu tarafında bulunan pederi Ertuğrul beyin adamlarından Samsa-

ESKİ POSTAHANE arkasından batıya bakış

GÖYNÜK
Y.MÜH-MİMAR N. HASEKİOĞLU, G. ÖZDEŞ

ma Çavuşla Sakarya kenarlarında yerleşti, onun kılavuzluğu ile Göynük üzerine varılıp feth edildi.

Rivayete göre ahali teslim olmadığından Hisarözündeki kale yıkıldı ve malları yağma edildi. Bu kale o tarihten beri hiç bir suretle tamir görmemiş ve tamamiyle harap olmuştur.

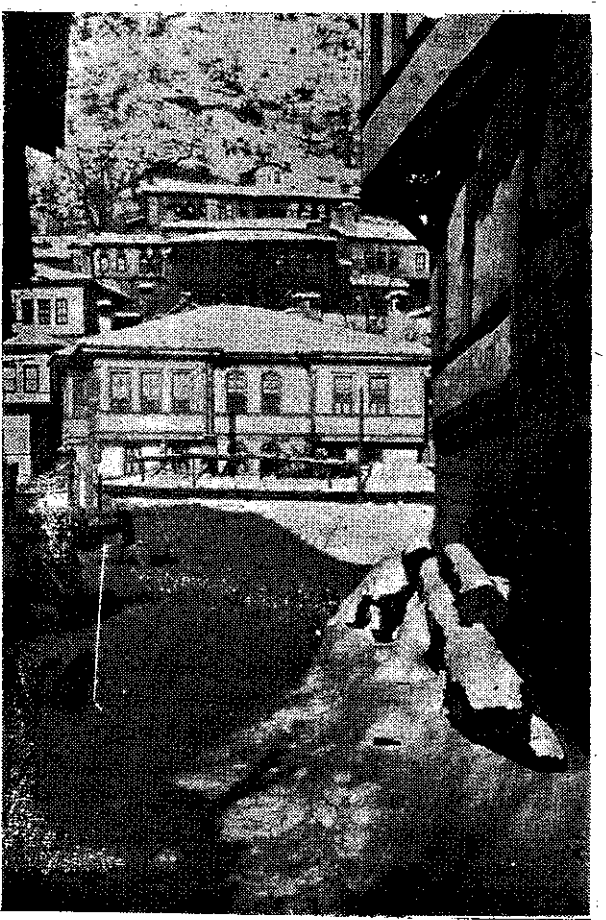
733 senesi Şehzade Süleyman Paşa Bağdat yolu üzerindeki bu şehri yeniden ihya ederek kendi ismine izafetle cami ve hamam inşa ettirmiştir. O tarihlerde Anadoluda seyyahat eden İbni-Botuta'ya göre beldenin o tarihteki sekenesi kendilerine hükmeden bir müslüman müstesna hepsi hiristiyandı.

Öyle anlaşılıyor ki, Şehri hisardan bugünkü bulunduğu mevkie nakleden ve buraya transit merkezi havasını ilk defa vermeye çalışan Osmanlı İdarecisi Gazi Süleyman Paşadır.

O tarihte Göynük Bursaya bağlanmış ve Divanlık olarak uzun müddet kalmıştır .

Eski Teşkilâtımıza göre Timar mertebesinde bir Nahiye Kazasıdır. Evliya Çelebi seyyahatnamesinde Bolu Sancağına bağlı 150 Akçelik Nahiye kazası olduğu yazılıdır. Yerli bir kethüdası ve bir kethüda serdarı olduğu kayıt olunur.

Rumî 1284-1864 tarihinde Kaza haline gelmiş olup 81 yıldan beri teşkilâtımızda kaza olmak vasfını muhafaza etmektedir. O tarihten beri sırası ile Kastomoni ve bilâhara müstakil mutasarrıflığa bağlanmıştır. Halen İdare taksimat bakımından Bolu İline bağlıdır.

Eski Çarşı Arasından Bakış

1 — Nufus Durumu :

Göynük fazla bir artış ve eksiliş gösteren bir nufusa sahip değildir.

İstatistiklere göre :

Sene	Kadın	Erkek	Yekûn
1927	956	753	1709
1935	906	656	1562
1940	866	697	1563
1945	896	731	1627

Gazî Süleyman Paşa Hamamı

Doğum ve Ölüm nisbetlerine gelince:

Sene	Doğum			Ölüm		
	Kadın	Erkek	Yekûn	Kadın	Erkek	Yekûn
1946	17	14	31	16	9	25
1947	22	17	39	12	9	21
1948	11	25	36	13	8	21

Çalışan Nufusun toplamı:

1	— Sanayide	11
2	— Ticarette	114
3	— Zıraatte	15
4	— Çiftçilikte	250
5	— İdare ve diğer	125
	Toplam	515

2 — Göynük kasabasının ana yol şebekesi:

— Nallıhan — Peypazarı — Ayaş — Ankara — İstikameti 241 Km. — Taraklı — Geyve — Ali Fuat Paşa — Sapanca — İzmit — Molla Feneri — Üsküdar yolu 242 Km. Bolu üzerinden gelen Ankara yolu ile Sapancada birleşirler. Mudurnu — Bolu yolu 105 Km. Bu ana yollardan başka, bir çok tali yollar vardır ki, bunlar: Bilecik, Eskişehir, Bursa'yı Adapazarı'na, Zonguldak'a 374 Km. dir.

3 — Muhafazası icap eden eserler:

1 — Hâlen Göynük Kalesi diye bir harabe dahi mevcut değildir.

2 — Göynük Çifte Hamamı. (Gazi Süleyman Paşa Hamamı) 626 - 630 sene evvel yapılan bu çitfe hamam İznik medresesinden sonra gelen 2 nci Osmanlı eseri olarak zikredilir. Son zamanlarda restore ve tamir edilmiştir.

3 — Süleyman Paşa Camii:
Hamamla aynı tarihlerde inşa edilmiştir. 200 sene kadar yıkılmış olan bu eser tekrar ahşap çatılı olarak yapılmıştır. Fazla tarihi kıymeti yoktur.

4 — Akşemseddin Türbesi:
863 senesi Cemaziyülahırında vefat eden Akşemseddin için talebesi Fatih Sultan tarafından ölümünden

Göynük'te cümbalı bir Ev

64 sene sonra inşa edilmiştir. 1307 de tamir görm
tür. 5 köşelidir. 948 de tekrar tamir görmüştü

5 — Aksungur Medfeni:
Mezarı çarşı camii civarındadır.

6 — Dede Ömer Sikkini (Bıçakçı Dede) Türbes
Çeşme mahallesindedir. Mimarî kıymeti fazla

7 — Büyük Cami önü mezarlığı:
Gayet eski ve kıymetli mezar taşları mecvutt

8 — Çeşme Camii:
Taş İşçiliği kıymetlidir.

9 — Kepkebir Camii:

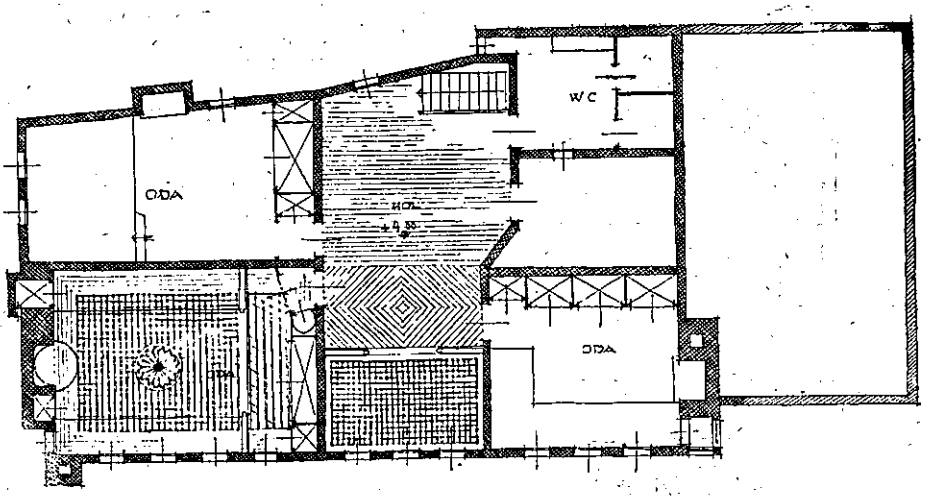
10 — Hacı Kadın Camii:

11 — Sofu Ali Camii:

— RÖLÖVE —

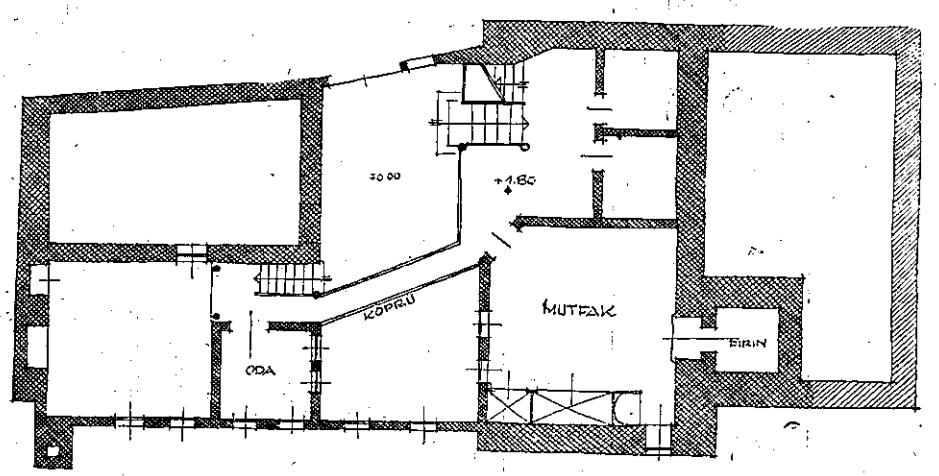
Eski Gazi Süleymin Paşa evi

(732 - 1331)

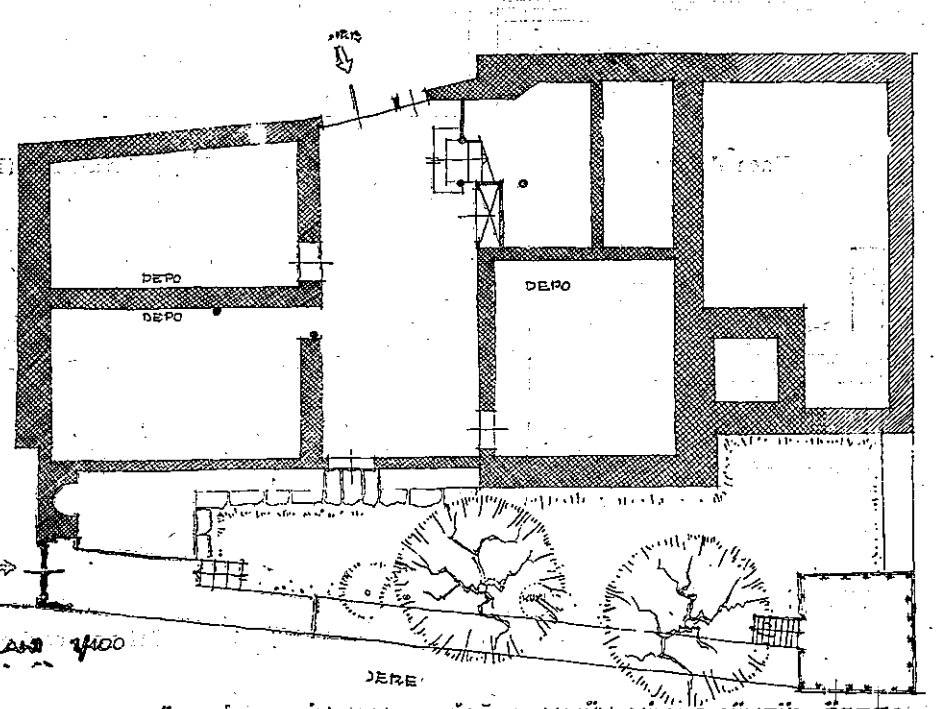

Üst Kat Plânı

Harem kısmı **Selâmlık kısmı**

Ara Kat Plânı

Alt Kat Plânı

ALT KAT PLANI 1/100

YMÜH-MİMAR NİHAT HASEKİOĞLU - YMÜH-MİMAR GÜNDÜZ ÖZDEŞ

Doğum ve Ölüm nisbetlerine gelince:

Sene	Doğum			Ölüm		
	Kadın	Erkek	Yekûn	Kadın	Erkek	Yekûn
1946	17	14	31	16	9	25
1947	22	17	39	12	9	21
1948	11	25	36	13	8	21

Çalışan Nufusun toplamı:

1	— Sanayide	11
2	— Ticarette	114
3	— Zıraatte	15
4	— Çiftçilikte	250
5	— İdare ve diğer	125
	Toplam	515

2 — Göynük kasabasının ana yol şebekesi:

— Nallıhan — Peypazarı — Ayaş — Ankara — İstikameti 241 Km. — Taraklı — Geyve — Ali Fuat Paşa — Sapanca — İzmit — Molla Feneri — Üsküdar yolu 242 Km. Bolu üzerinden gelen Ankara yolu ile Sapancada birleşirler. Mudurnu — Bolu yolu 105 Km. Bu ana yollardan başka, bir çok tali yollar vardır ki, bunlar: Bilecik, Eskişehir, Bursa'yı Adapazarı'na, Zonguldak'a 374 Km. dır.

3 — Muhafazası icap eden eserler:

1 — Hâlen Göynük Kalesi diye bir harabe dahi mevcut değildir.

2 — Göynük Çifte Hamamı. (Gazi Süleyman Paşa Hamamı) 626 - 630 sene evvel yapılan bu çitfe hamam İznik medresesinden sonra gelen 2 nci Osmanlı eseri olarak zikredilir. Son zamanlarda restore ve tamir edilmiştir.

3 — Süleyman Paşa Camii:
Hamamla aynı tarihlerde inşa edilmiştir. 200 sene kadar yıkılmış olan bu eser tekrar ahşap çatılı olarak yapılmıştır. Fazla tarihi kıymeti yoktur.

4 — Akşemseddin Türbesi:
863 senesi Cemaziyülahırında vefat eden Akşemseddin için talebesi Fatih Sultan tarafından ölümünden

Göynük'te cümbalı bir Ev

64 sene sonra inşa edilmiştir. 1307 de tamir görm
tür. 5 köşelidir. 948 de tekrar tamir görmüştü

5 — Aksungur Medfeni:
Mezarı çarşı camii civarındadır.

6 — Dede Ömer Sikkini (Bıçakçı Dede) Türbes
Çeşme mahallesindedir. Mimarî kıymeti fazla

7 — Büyük Cami önü mezarlığı:
Gayet eski ve kıymetli mezar taşları mecvutt

8 — Çeşme Camii:
Taş İşçiliği kıymetlidir.

9 — Kepkebir Camii:

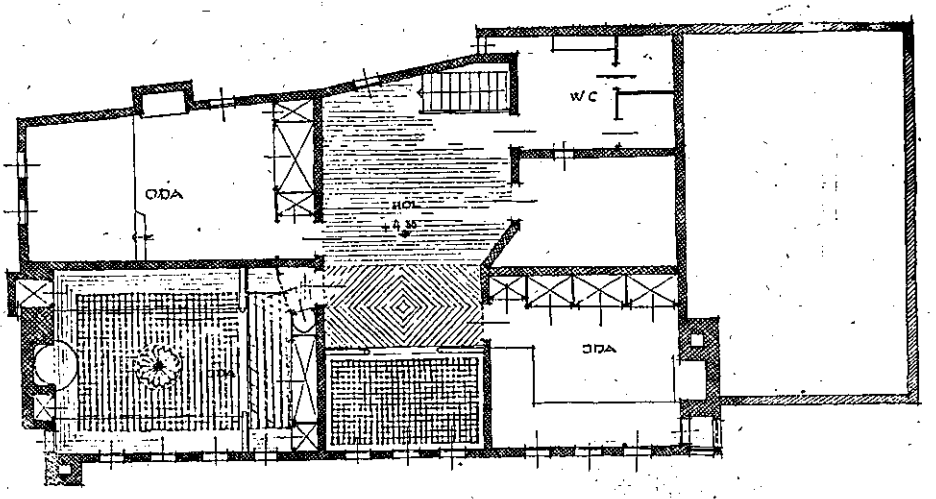
10 — Hacı Kadın Camii:

11 — Sofu Ali Camii:

— RÖLÖVE —

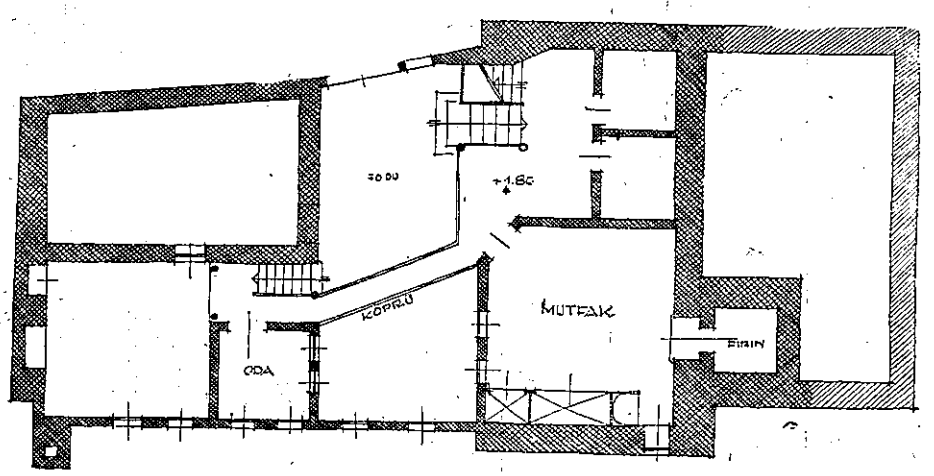
Eski Gazi Süleymin Paşa evi

(732 - 1331)

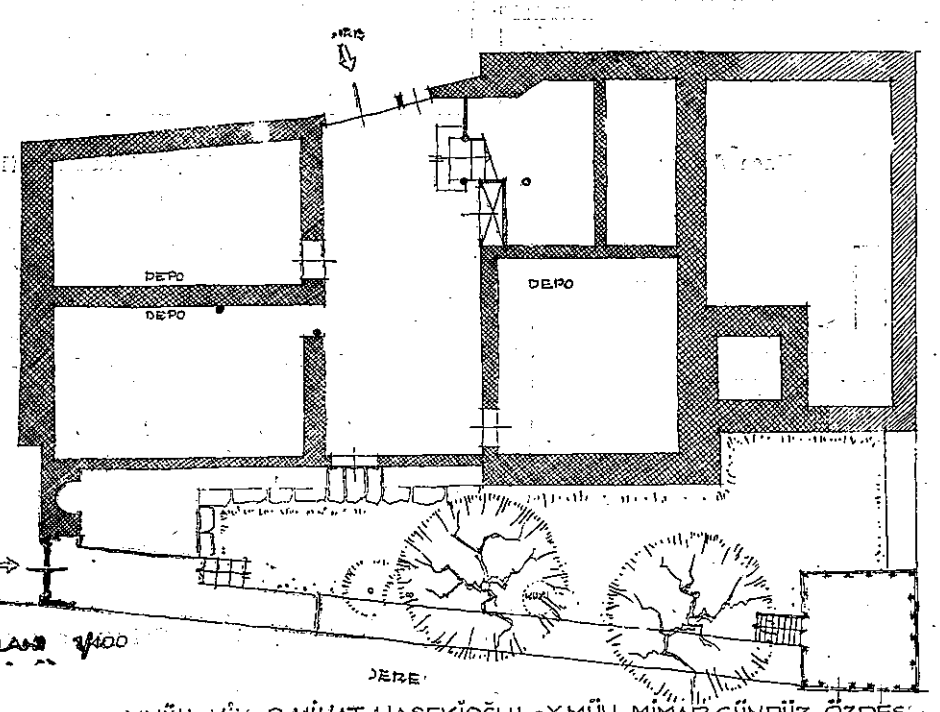

Üst Kat Plânı

Harem kısmı **Selâmlık kısmı**

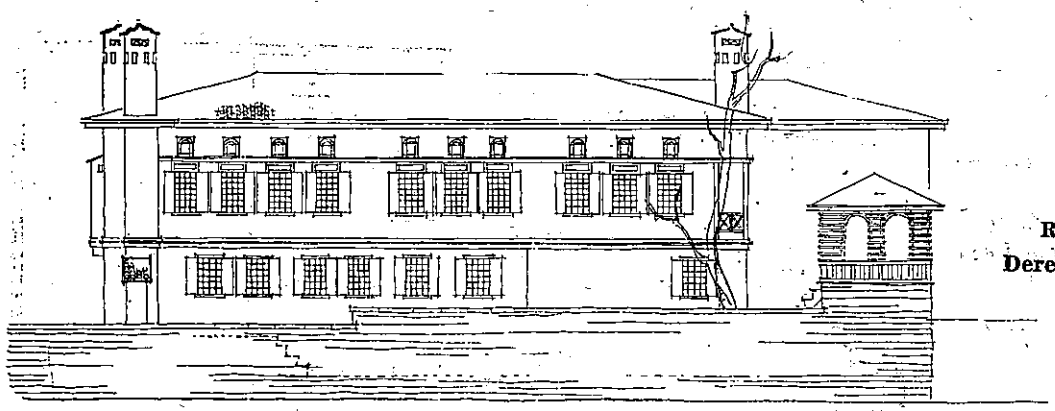
Ara Kat Plânı

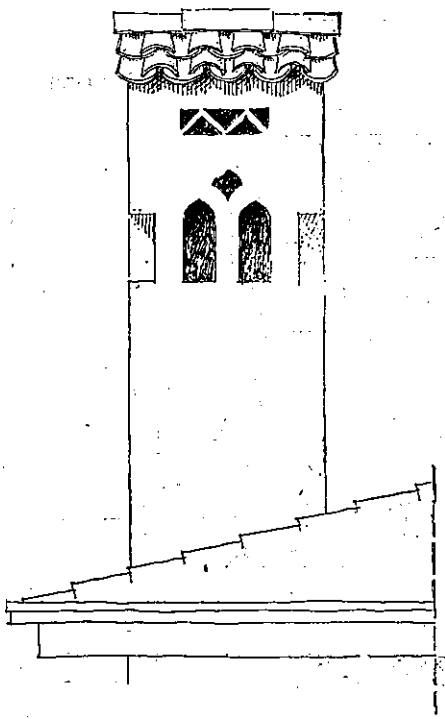
Alt Kat Plânı

ALT KAT PLANI 1/100

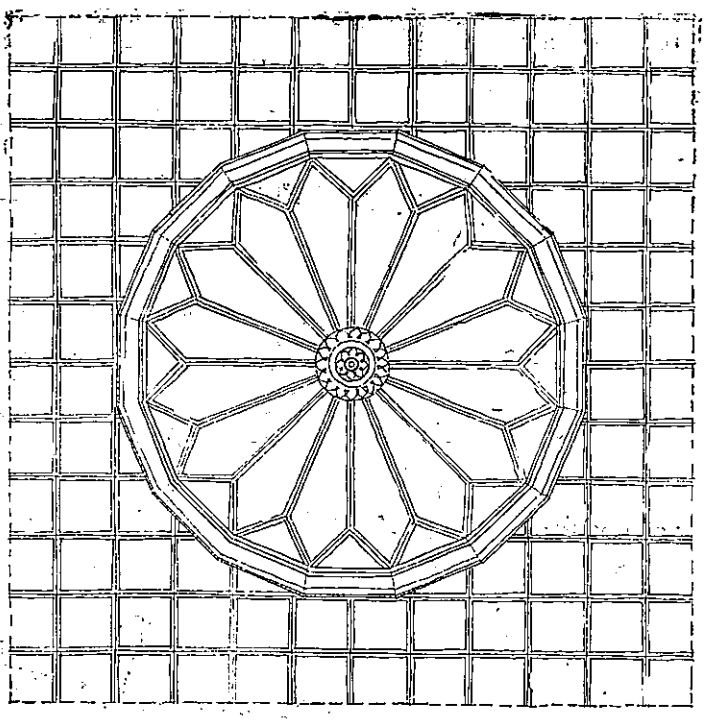
Y.MÜH-MİMAR NİHAT HASEKİOĞLU - Y.MÜH-MİMAR GÜNDÜZ ÖZDEŞ

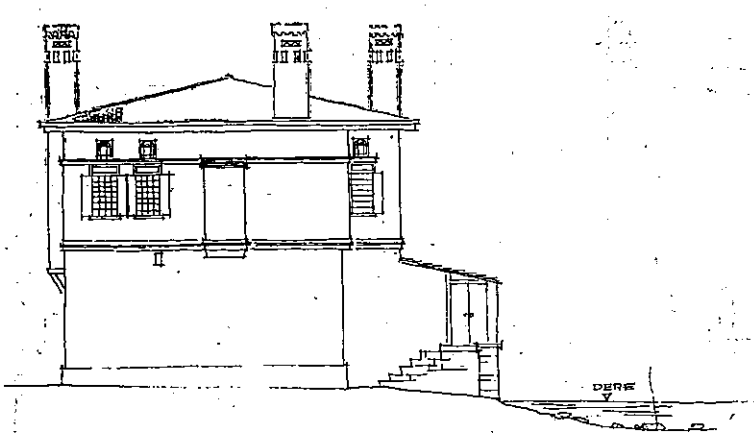
Rölöve
Dere Cepesi

Baca detayı

Ahşap tavan rozeti

Sol yan cephe

Ön Cephe

12 — Telât Pekmezîin evi.

13 — Tabak Dede Türbesi :

KASABANIN KAT'İ İMAR DURUMU

Bolu Vilâyetine bağlı Göynük 30" 23, 40 Arzında ve 45" 46' 30 tulünde ve 1945 sayımına göre 1627 nufuslu bir kasabadır.

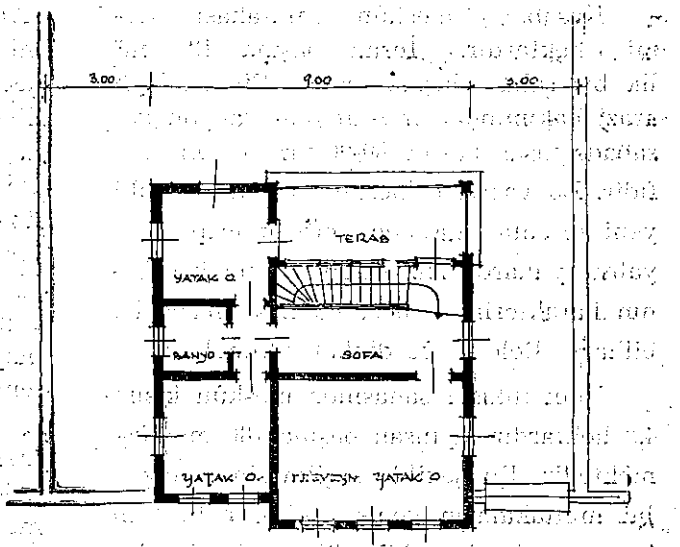
Çok arızalı bir kasaba olan Göynük'de yeni ikamet bölgesi olabilecek müsait bir saha yok gibidir. Jeolojik raporda belirtildiği gibi yalnız dik yamaçlarda, çukur ve kuru derelerde uzak olan kısımları iskâna elverişli olan düz tarla uzak ve çok yüksekte olması dolayısiyle iskân bölgesi seçilmiştir.

İskân Mıntakasında yapılacak Ev Tipi

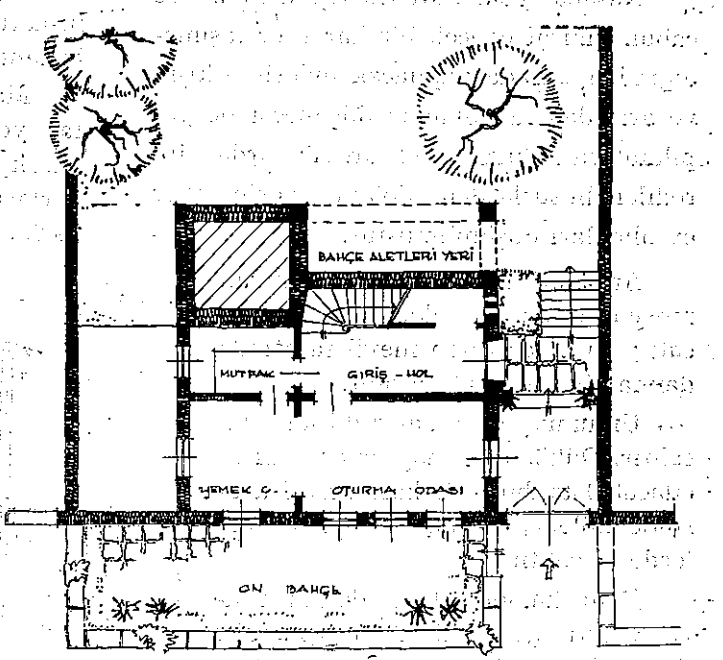
Yegâne iskân sahası olabilecek mıntaka Bey - Bahçesi denilen ve Kasabanın kuzeyinde bulunan düzlüktür.

Nufus artış nisbetinin az olması dolayısiyle mevcut iskân mıntakasının boş kısımlarına, yıkılan ve eski olan evlerin yerlerine aynı karakterde evler yapmakla zaten şehrin ihtiyacı karşılanmış olur.

Yegâne inkişaf sahası olan Bey - Bahçesi, Kuzeyi, arazisinin düzlüğü ve şehre en yakın olan müsait inşaat sahası olması itibarı ile seçilmiştir.

Üst Kat

Zemin Kat

Eski kasabanın meskûn kısımları karakteri bakımından hiç bir zaman bozulmaması icab eden bir hususiyet taşımaktadır. Bu bakımdan eski kasaba kısmının karakterinin bozulmamasını temin için bu mıntakada yeni yapılacak olan evlerin zamanın icablarına göre tadil edilmiş fakat, karakter bakımından eskilerle aynı olan bir şekilde olmaları icab eder.

Sağ yan cephe

Kasabanın meskûn mıntakası yirmi hektardır. İnsan başına 121 m² lik bir saha düşmektedir. Binaenaleyh arazi bakımından müsait olmayan bu kasabada insan başına 80-90 m² lik saha kâfidir. Bu vaziyete meskûn sahalarda dahi yeni inşaata müsaade etmek icap eder, yalnız yukarda zikrettiğimiz gibi kasabanın karakterinin bozulmaması hususuna bilhassa Belediyece dikkat edilmelidir.

Yeni inkişaf sahasında meskûn kısım 4.2 hektardır ki insan başına 180 m² düşmektedir. Bu şekilde seçilmesinin sebebi bu mıntakaların geniş sebze bahçelikli kısımlar olarak teşkil edilmiş olmalarıdır.

Kasaba fazla nufus artışına haiz ve çabuk inkişaf edecek bir karakter taşımadığından burada yapılacak evlerin sıkışık ve araziden faydalanma düşüncesi ile yapılmalarına lüzum yoktur. Yukarda zikredilen hususlardan dolayı evlerin teker ev olmaları düşünülmüştür.

Arazinin fazla meyli bakımından mevcut iskân mıntakasında yapılacak yeni evler zaten meyil tarafında daima bir fazla kat kazanır.

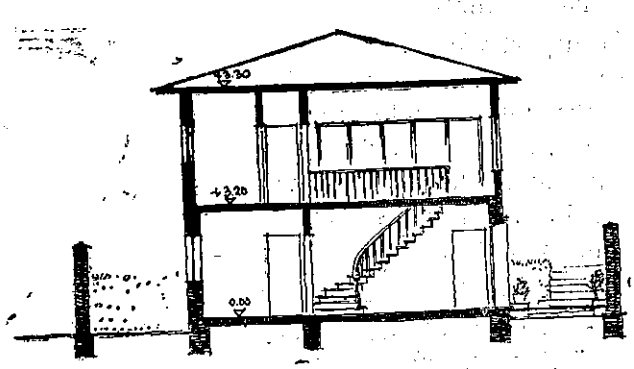
Umumiyetle binalar iki kat olacaktır. Dükkân ve mağazalar yeni açılacak İstanbul - Ankara şosesi üzerinde Bölge plânında gösterilen yerlerde olacaktır.

Yeni ikamet bölgesinde parsellerin vasatî genişlikleri 1000 m² dir. Bunun bu şekilde seçilmesine sebep civar tarlalardan faydalanmaları kolayca mümkün olmasından dolayıdır. Düzenlenecek olan Örnek mahallesinde inşası teklif edilecek ev tipleri; Bir iki ev müstesna, inşası düşünülen evler ayrı, ayrı teker evler halinde ve fazla meyilli arazide meylin yüksek olduğu tarafta bir kat, diğer tarafta iki katlı olmak üzere yapılacaktır.

Meylin nisbeten az olduğu yerlerde 2 kattan müteşekkil alt katları depo v.s. olarak kullanılmak üzere geniş bahçeler içinde olarak yapılacaktır.

Bu evlerin inşa tarzlarına gelince, mahallî karakteri bozmamak için elden gelecek bütün imkânlardan istifade etmek icabeder. Civarda fazla miktarda orman ve taş mevcut olduğundan alt katların taş, üst katların ise ahşap karkas inşaatı olması ve yüzlerin sıyalı ve beyaz badana ile örtülmesi icabeder.

Mahalle aralarında bazı köşelerde ufak yeşillikler bırakılmıştır. Asıl şehrin karakterinin ve güzelliğini derelerin kenarlarında bırakılacak geniş yeşil sahalar, parklar teşkil edecektir. Artık derelerin

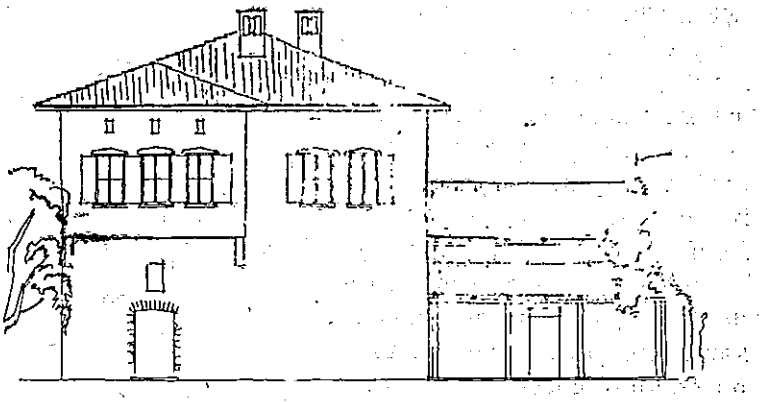
Kesit

kenarlarında yapılacak olan bu yeşil sahalar varken arazi bakımından gayri müsait ve çok ârızalı olan yamaçlarda yeşil sahalar yapmak lüzumsuz ve mümkün görülememiştir.

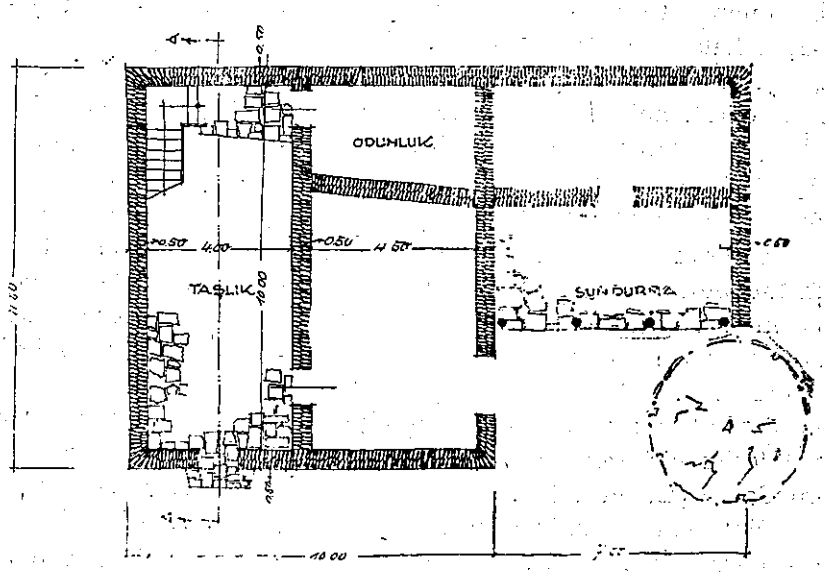
Çocuk bahçeleri de Derelerin kenarlarında bırakılan bu yeşil sahaların nisbeten dereden uzak olan kısımlarında teşkil edilmiştir. Çocuk bahçesinin içerisinde kum havuzları bulunacak ve birde ufak yuvayı ihtiva edecektir. Şehrin manzara noktaları hususî bir ehemmiyet taşımaktadır.

Manzara bakımından eşine az rastlanır bir tabiî güzelliğe sahip Göynük kasabasının gelen ziyaretçi ve turist kafilelerine bütün güzelliği ile gösterilebilmesi için gelinmesi ve çıkılması nisbeten kolay ve yorucu olmayan düz tarlanın Vadiye hâkim kulesinin bulunduğu sırt tercih edilmiştir.

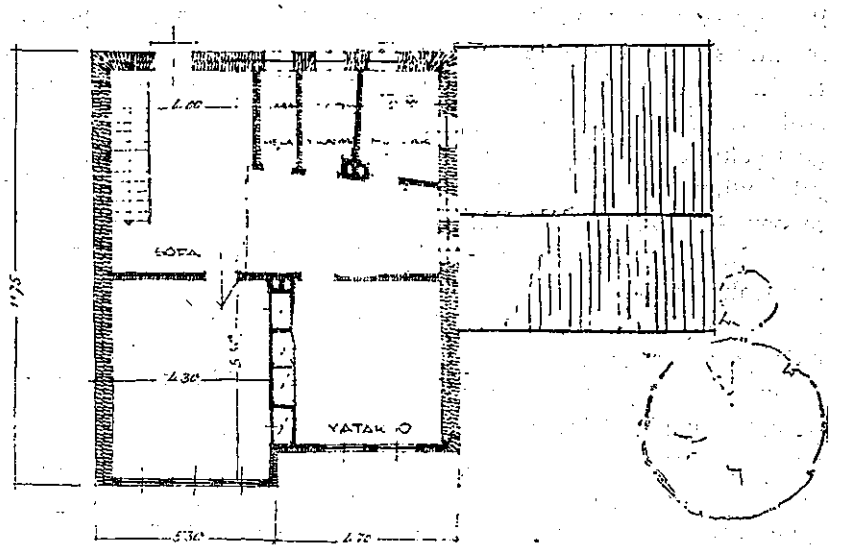
Bu noktainazardan dolayı düz tarlanın manzaraya bakan tarafında bir gazino ve bir kahve teşkil edilmiştir. Mevcut saat kulesi tamir edilmeli ve elde bulunan saat de yerine takılmalı ve etrafı tanzim edilerek bir manzara

Ön cephe

Zemin kat plânı

Üst kat plânı

noktası haline getirilmelidir.

Spor sahası plânlanmasında kasabaya yakınlığı ve yegâne müsait düzlük olması dolayısiyle Bey-Bahçesi küzeyindeki düzlük seçilmiştir. Tabii dere ile üç tarafı çevrilen, diğer tarafında da orta meyilli bir tepe bulunan bu sahada nizami eb'adında bir spor sahası yapmak kabil olmuştur. Yanında ufak bir de klüp binası yapılmıştır.

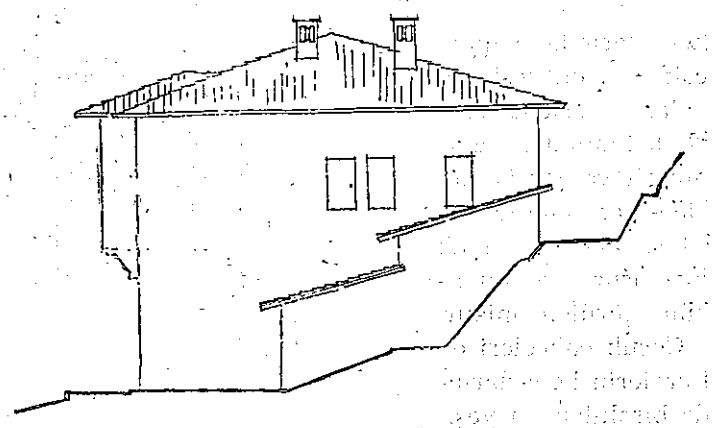
Fidanlık yapılmasına uygun olabilecek yerler yeşil olarak bırakılan dere kenarındaki kasabanın dışında kalan ve şimdi bostan ve meyve bahçeleri olan kısımlardır. Bu yerler gerek toprak kaliteleri ve gerekse fidanlık olmaya gayet müsait yerlerdir. Sarp yamaçlarda her hangi bir fidanlık teşkil etmek gayrı mümkündür.

Oto durak yeri olarak hâlen inşa edilmekte bulunan Belediye Oteli önü yegâne müsait sahadır. Bu saha gerek gelen ziyaretcilerin oturabilecek bir yer bulmaları ve gerekse transit geçenlerin mola verdikleri zaman ihtiyaçlarını karşılıyabilecek bir özelliğe sahip olması bakımından gayet müsaittir.

Mezbaha şimdiki yerinde kalacaktır. Okullara gelince 1700 kişilik nufusa sahip olan bu kasabanın ihtiyacına şimdilik elde bulunan ve nisbeten yeni bir yapı olan ilk okul cevap vermektedir. Şehrin umumî arzusuna cevap vermek için bir de orta okul yeri düşünülmüştür. Açılacak olan Ankara - İstanbul yolu üzerinde nisbeten geri çekilerek bu orta okul teşkil edilmiştir. Mezad salonu, dispanser, eczahane ve bazı diğer şehrin önemli iş merkezleri açılacak olan bu geniş cadde üzerindeki yeni teklif edilen binalarda teşkil edecektir.

Şimdi en mühim mesele olan şehrin müstakbel imâr çalışmalarının ne yolda yürütüleceğine gelelim.

Göynük kasabası dik yamaçlarda ve sarp arazide kurulmuş bir kasaba olması bakımından

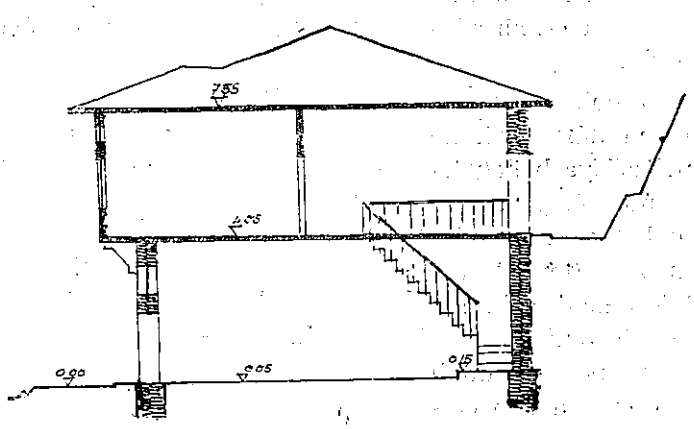

Sağ yan görünüş

manzara itibariyle güzellik arzetmektedir. Hâlen bir çok binaları harap olmaya doğru gidiyorsa da kasabanın görünüşü yine de oldukça güzeldir. Müstakbel imâr çalışmalarında şehrin bu hususiyetini kaybetmemesine bilhassa dikkat edilmelidir. İşte bu noktainazar gözönüne alınarak kasaba dahilinde yeni inşaata müsaade edilecektir. Bu inşaat eski karakterlere uydurulmak, fakat fennin icap ettirdiği şartlarla olmak üzere yapılacaktır.

Halihazır binalar ahşap pencereler, beyaz badanalı cepheleri itibariyle çok güzeldirler ve her biri ayrı bir karakter arzeder.

Kasaba dahilinde müsaade edilecek bu inşaatlar ya yıkılanların yerine ayrı şartlara haiz olmak üzere yenilerini yapmakla veya hâlen boş vaziyette olan geniş bahçelerde mahallî karakterlere uygun olmaları şartiyle yapılacaktır. Bu bakımdan şehrin hususiyetini kaybetmeme-

Kesit

sini temin ancak devamlı olarak ve titizlikle yeni inşaatların kontrol edilmesi ile elde edilebilir.

Kasabanın tevsii Bey-Bahçesinin kuzeyinde teşkil edilen yeni mahalle ile yapılmaktadır. Bugün için bu nufus artışlarına nazaran bu mahalle kasabanın ihtiyaçlarına cevap verir. İlerde kasabanın tevsii gene bu maahllenin kuzeye doğru yapılması ile olmalıdır. Bu mıntaka bu bakımdan gayet elverişlidir. Yollara gelince bu kasabada hiç bir zaman (Esas yol müstesna) geniş yollara ihtiyaç yoktur ve zaten yapmaya da imkân yoktur. Şimdiki yollar; kenarlardaki evleri hizaya getirmek ve meyilleri tanzim etmekle bırakılacaktır.

Esas bölgelerle yolların saha tutarı ve umumî sahaya nisbeti şöyledir :

Yollar	12.72	Hektar	%	19.25
Meydanlar	0.56	»	%	0.85
Yeşil Saha	11.80	»	%	17.70
Eski Mıntaka	17.20	»	%	25.90
Yeni »	4.20	»	%	6.50
Bahçeler ve sebze Bah.	10.25	»	%	15.36
Eski eserler	0.32	»	%	0.45
Ticaret Bölgesi	1.54	»	%	2.24
Resmî ve umumî bina	0.64	»	%	0.95
Spor Sahası	1.87	»	%	2.70
İhtiyat Saha	6.00	»	%	9.10
	66.00	»	%	100.00
Dere v.s.	5.00	»		
Yekûn...	71.00	»		

GÖYNÜK İMAR PLÂNI
EV TİPLERİ KAT'İ İZAH NOTU

No : 1 — Otel arkasında ve Stadyum yanında tesis edilecek örnek mahalle için teklif edilen bu tipler de zemin kat, hol, helâ ile bir oturma odasını ve bir mutfağı ihtiva etmektedir. Arkadaki sundurma bahçe âletlerinin konulabileceği bir mahal olarak düşünülmüş yanındaki depo meyilin müsaade ettiği yerlerde oda olarak kullanabilecek bir şekilde tertiblenmiştir. İkinci kat ise bir sofa, üç yatak odası, bir yıknma yeri ve kapalı terası ihtiva etmektedir. Cephe mimarisi ile mahallî karakteri bozmamasına gayret edilmiştir.

No : 2 — Meyilli parseller ve eski ikamet bölgeleri için teklif edilen bu tipde de zemin kat, taşlık, ahır, samanlık odunluk ve birde sundurmayı ihtiva etmektedir. Üst katta ise bir sofa, iki oda, mutfak, helâ, yıkanma yeri bulunmaktadır. Sofa meylin müsaade ettiği yerlerde arka bahçe ile irtibatlıdır.

No : 3 — Yeni açılacak Ankara - İstanbul transit yolu üzerindeki teklif edilen bu dükkânlı bloklar için verilen bu tipde, zemin kat tamamen dükkânlardan meydana gelmekte, üst katlar ise arka yoldan girilen iki daire halinde tertiplenmiştir. Bu daireler bir hol, bir oturma ve yemek odası, iki yatak odası, bir yıkanma yeri, helâ ve bir de mutfağı muhtevidir.

Not : Her üç tip evde tuğla inşaat olarak düşünülmüştür. Ancak mahallî karakterdeki malzemeyi (taş, ahşap, v.s.) ihtiva etmelerinde bir mahzur yoktur.

———«oOo»———

Dış Memleketlerde Yapılacak Şehitlikler Anıtı

(Başı sayfa 13 de)

konmuş büyük bir plâk yapmak bu abidenin bir kişi için imiş gibi olan tesirini izale edecek ve mükemmeliyetini tamamlayacaktır.

2 sıra numaralı, 71717 rumuzlu proje de maliyetin yüksekliği dolayısiyle bu müsabakada derecelendirilmemiştir. Anıt duvarının önüne koyduğu sanduka ve duvar inşa tekniğine uymayan fronton çıkıntısı gibi ufak kusurları izale edildiği takdirde vaziyet plânının iyi tanzim edilişi ve mimari nisbetlerinin olgunluğu dolayısiyle bu projenin de Milli Savunma Bakanlığınca satın alınmasını tavsiye ederiz.

22 sıra numaralı ve 58120 rumuzlu proje, güzel nisbetleriyle olgun bir teklif olarak kabul edilmiştir. Ancak bir takı zaferin şehitlik anıtı olarak kullanılması fikri pek isabetli bulunmamıştır. Diğer taraftan

sönmeyen ateşin şehitleri temsil kudreti de mucibi münakaşadır.

Bu bakımdan mimarisi muvaffakiyetli olan bu projenin de lüzumlu değişiklikler ile tatbiki mümkün görüldüğünden satın alınmasının teklifi uygun bulunmuştur.

45 sıra numaralı ve 83567 rumuzlu proje, mevzuu modern bir anlayışla hal etmek istemiştir. Ancak lahit ile anıt hakim unsurunun ayrı ayrı yerlerde oluşu hedefi dağıtmaktadır.

Bu proje aynı zamanda pahalı bir teklif tir. Bununla beraber satın alınması tavsiyeye değer bulunmuştur.

Takriben 15 metre yükseklikte ve bir metre kalınlıkta bir duvar yapmaktan ise bu duvarın, projenin modern anlayışına uyularak betonarmeden inşası ve mezarın bunun önüne konması daha ugun mütalâa edilmiştir.

29 sıra numaralı ve 25435 rumuzlu projede maksada uygun ve kabilitatbik, nisbetleri güzel ve olgun olması dolayısiyle satın alınmasının teklifine karar verilmiştir.

Mükâfat ve mansiyonlar	Kazananların isimleri	Rumuz
1 Mükâfat	Y. Müh. Talat Müftüoğlu	26662
2. Mükâfat	Y. Müh. Mimar Basat Hazarhun	10101
3. Mükâfat	Y. Mimar Şahap Aran, Y. Mimar Ferruh Narman, Y. Mimar Firuzan Baytok	10950
.Mansiyon	Y. Müh. Fehamettin Akıngüç	02520
.Mansiyon	Y. Müh. Mimar Basat Hazaron	00021
.Mansiyon	Y. Müh. Mimar Vedat Dalokay	75288
.Mansiyon	Y. Mimar Rahmi Bediz, Y. Mimar Demirtaş Kamçıl	21279
.Mansiyon	Y. Mimar Sedat Gürel, Y. Mimar Bülent Berksan, Y. Mimar Radi Birol, Y. Mimar Yusuf Seçkin	55555

M. S. B. İnş. Gr. Bşk.
İs. Alb.
Refik ASLAN

Bayındırlık Bakanlığından
Y. Mim. Müh.
Orhan ALSAÇ

Milli Eğitim Bak. dan
Y. Mimar
Ali Saim ÜLGEN

Türk Y. Mim. B. den
Y. Mimar
Edip ONAT

Türk Y. Müh. B. den
Y. Müh. Mim.
Şevki KAYAMAN

M. S. B. dan
Y. Mim.
Halit ORHON

M. S. B. dan
Y. Müh. Mimar
Pertev TANER

———«oOo»———

İLLER ve BELEDİYELER DERGİSİ

Şehircilik, Belediyecilik ve mesken konularını içinde toplıyan ilim ve meslek dergisi.

A R K İ T E K T

Mimarî, Şehircilik ve Süsleme Sanatları

MEŞLEK DERGİSİ

YAP YIK

Yazan : **Falih Rıfkı ATAY**

Geçenlerde bir iş için Millî Eğitim Basımevine uğradım. Eski sarayın Ayasofya kapısına hemen hemen bitişik. Denize karşı bir odada bekliyorum. Sağda, solda, oratada bir sürü yapı var. Ayrı ayrı baktım. Sonra içinde bulunduğumu da gözden geçirerek, kendi kendime sordum:

— Bütün bunlar yıkılmaktan başka neye yarar?

Mevkiin eşsizliğini de hatırlayınca, "yıkmak" sözünün başına "ve hemen" sözünü ekliyeceğinize hiç şüphe etmiyorum.

Şimdi insaf ediniz: Gördüğünüz şu duvarlar yüz binlerce tuğla ile örülmüş değil midir? Sıva ve badanalar için on binlerce altınlık harç ve emek masrafı ödenmemiş midir? Mühendislerine ve kalfalarına bir yığın çalışma parası verilmemiş midir? Bu çatılar, bu kiremitler, yüzlerce pencere ve kapı, döşemeler, tavanlar, merdivenler, cam, çerçeve, sonra iç tesisler, kim bilir kaç kilometre uzunluğunda elektrik teli, su boruları, musluklar, taşlıklar, hepsi kimbilir kaç bin vatandaşın kaç yıllık vergisine mal olmuştur?

Niçin meselâ Saray içindeki Badat Kasrını gözümüzden sakınıyoruz da bu yapıları, âdeta bir yüz kızartısından kurtarmaktan başka bir şey düşünmüyoruz ?

Bir tek şey, bir küçük şey, bir basit şey için: Zamanın sanatkârını çağırarak, şu toprağı nasıl kullanalım, binalarımızı nasıl konduralım ve onlara nasıl bir üslûp verelim, diye sormamış oluğumuz için!

Sormuş olsaydık daha mı çok tuğla harcayacaktık, hayır.. Belki daha az! Daha mı fazla harç lâzım olacaktı, hayır.. Belki daha az!

Ama böyle yapsakdık, şimdi,

— Nasıl yıkmalı bunları? diye değil,

— Nasıl etsek de harap olmaktan korusak... Saklasak... Gelecek zamanlara bıraksak.. Diye kaygılanacaktık..

Taşkışlayı bir sanatkâra yaptırmışız. İçinin ahşabını kâgire çevirerek, şurasına burasına biraz çeki düzen vererek, asırlarca gidecek yeni bir anıt yapı elde ediyoruz. Maçka kışlasını Askerî Müze yapacağız. Bir asker milletiz. Hâtıralarımız bir kilisede. Şimdi onları, yenisine milyon lar vermek lâzım gelen bir binaya taşımamız, gene bu binanın bir sanatkâr elinden çıkmış olmasındandır. Selimiye, böy le bir vazife beklemektedir.

* * *

Yapıcı büyük mimarlar devri, bu şehrin onda birini tutar tutmaz. Onda dokuzu -gûya garp âlemiyle temasa da girmiş olduğumuz- devirlerde kurulmuştur. İstanbul'un hemen hemen onda dokuzu için, bizler, bu şehirde veya bu memlekette doğanlar, büyüyenler ve oturanlar:

— Ah nasıl yıksak da, yeniden yapsak... Diye düşünmüyor muyuz?

Böyle bir düşünce, bir Romalının aklından geçmez. Bir Parislinin hatırına uğramaz. Hattâ bir İngiliz çobanı, köyü için böyle dertlenmez.

Bununla beraber hâlâ yıkılası şeyler yapıyoruz.

Ama biz affedilemeyiz. Çünkü hayli uzun süren kültür buhranını atlattığımızı gösteren alâmetler var. İstanbulda Cumhuriyet çağını şereflendirecek sivil mimarî örnekleri şurada burada göze çarpıyor. Türk evi nihayet "keşfedilmiştir." Bunlar Türk sanatkârlarının eserleridir. Bu sanatkârları yetiştiren bir Güzel Sanatlar Akademimiz var.

Mesele nedir? Her yapı projesi bir sanatkâr mimarın elinden çıkmalıdır. Her proje, İmâr Müdürlüğünde yüksek sanatın kontrolundan geçmelidir. İşte bu kadar!

Bir sanatkârın projesine verdiğimiz yüzde üç buçuk veya peşin, bize yalnız güzelliği değil, ödediğimizin birkaç misli tasarruf da sağlayacağını henüz öğrenmiyenler olabilir. Fakat Devlet bunu bilmezlikten gelemez.

Vaktiyle çocukları mektebe başlatırken ana veya babalar hoca efendiye :

«— Eti senin, kemiği benim» derlerdi.

Binanın yalnız içi sahibinindir. Dışı bütün şehir halkınındır. Caddeler, binaların üst üste görünüşleriyle manzarasını almaktadır. Bu manzara, ya geçerken gözlerinizi eğeceğiniz kadar çirkin, ya bakmaya doyamıyacağınız kadar güzeldir. Bu bir çizgi meselesidir. Bir masraf değil, bir sanat meselesidir.

Halbuki tam bu sırada kalfalara mimarlık etmek müsaadesinin verildiğini işitiyoruz. Daireler aylıklı mühendis veya mimarlara, sadece proje yüzdesi tasarruf etmek için, gelişigüzel proje yaptırmaktadırlar. Kalfayı bırakınız, iyi mimar olmıyan mimarın da şehre tesir edecek binalar yapmasının önüne geçmek lâzım. Damlaya damlaya göl olduğu gibi, ev ev, şehirler olur. Bu şehirler güzel veya çirkindirler. Kaba veya incedirler. Yâni sanatın elinden çıkmışlar, gözünden geçmiş ler, yahut sanatın elinden çıkmamışlar, gözünden geçmemişlerdir.

* * *

Projeler, sanatkâr mimarların kontrolundan, sonra da bizzat mimarların eserleri, şehirci sanatkârın kontrolundan geçmesi lâzımdır. Mimarlar istedikleri yere istedikleri binaları kondurmakta serbest değildirler. İstanbulda bu iki kontrolun ikisi de yok ur: Türkiyede ise bu iki kontrolun ikisini de yapacak olanlar vardır. İleri bir anlayış ve ileri bir tenkid seviyesine varmışızdır. Onun için biz, devrimizdeki İstanbulun, ve bütün Türk şehirlerinin çirkinliğini gelecek nesle affettiremeyiz.

Bursada bulunan bir eski vesika, mimarbaşıya sorulmadan yapılan bir bahçe kapısının yıkılmasını emreder. Gecekondularla mahalleler ve semtler kurduğumuz bu zamanda bu eski titizliği hatırlasak fena olmaz.

Kaç gündür bir ucuz evler meselesi alıp gitti. Güzel Sanatlar Akademisi ve Teknik Üniversite bu meseleyi halledecek sanat ve bilgi adamlariyle dolu.. Böyle bir mesuliyeti ne Belediye Meclisi, ne Belediyenin Teknik Bürosu, ne de idare makamlariyle gazeteciler yüklenebilir. Sadece sanatkâr ve şehircilerden bir komisyon toplamak neden aklımıza gelmemektedir?

İsterseniz bir fikir de ben vereyim. Fakat neye yarar? Mimar mıyım, şehirci miyim? Ben bir muharrir olarak prensip meselesini, yâni yetki ve ihtisas ve kontrol meselesini öne sürebilirim. Nitekim öyle yapıyorum. Bizim vazifemiz burada biter. Ondan öte söyliyeceklerimizin hepsi, ancak yetki ve ihtisas adamlarının hüküm verecekleri tekliflerinden ve hatırlatmalardan ibaret olabilir.

* * *

Ama İstanbul tabiatını yok ettiğinizi hep görüyoruz. Denize doğru açılınız: Bir Taşlık seddi önündeki Türk Kahvesinin, bir de kalfa yapılarının görünüşlerine bakınız. Yazık değil mi? Günah değil mi? Güzelliği yaratabilenler de bu şehirde, güzelliği öldürebilenler de bu şehirde.

Fakat her şeyden önce ve her şeyin başında bu şehre bir şehirci, büyük bir şehirci lâzım. İmâr teşkilâtını nüfuzlardan ve müdahalelerden kurtarmak lâzım. Şehircinin yanına bina ve bahçe mimarları vermek lâzım, bunlar, Türkiyede var. Ecnebi olarak var. Yerli olarak var.

Ama daha da her şeyden önce ve her şeyin başında keyfimiz, keyfîliğimiz ve menfaat oyunlarımız var.

Eskiden İstanbulda yangın oldukça, hem açıkta kalanlara acırdık, hem de şehrin bir çirkinlikten kurtulduğu fikriyle avunurduk. Meğer yangınlar bu tesellileri de yakar, kül edermiş. Keşke ahşap Cihangir yanıp da bu çimento Cihangir kurulmamış olsaydı... Yenisi üstelik yanmaz da! Her ev arsası üstünde birkaç daire yapıldığı için satın alınarak yıkılmaz da!

Bu korkunç salgını, bu müthiş âfeti İstanbulu güzelliğinden eden zevksizlik ve menfaat salgını ile âfetini yarın sabah olduğu yerde durdursak bile kârlı çıkmaz mıyız?

Garp âleminde en küçük köyün dahi anlamış olduğunu, dünyanın en güzel tabiat parçasında kurulduğunu iddia eden bu şehir, İstanbul şehri ne zaman anlayacak?

★ ★ ★

Proje Müsabakası

T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünden

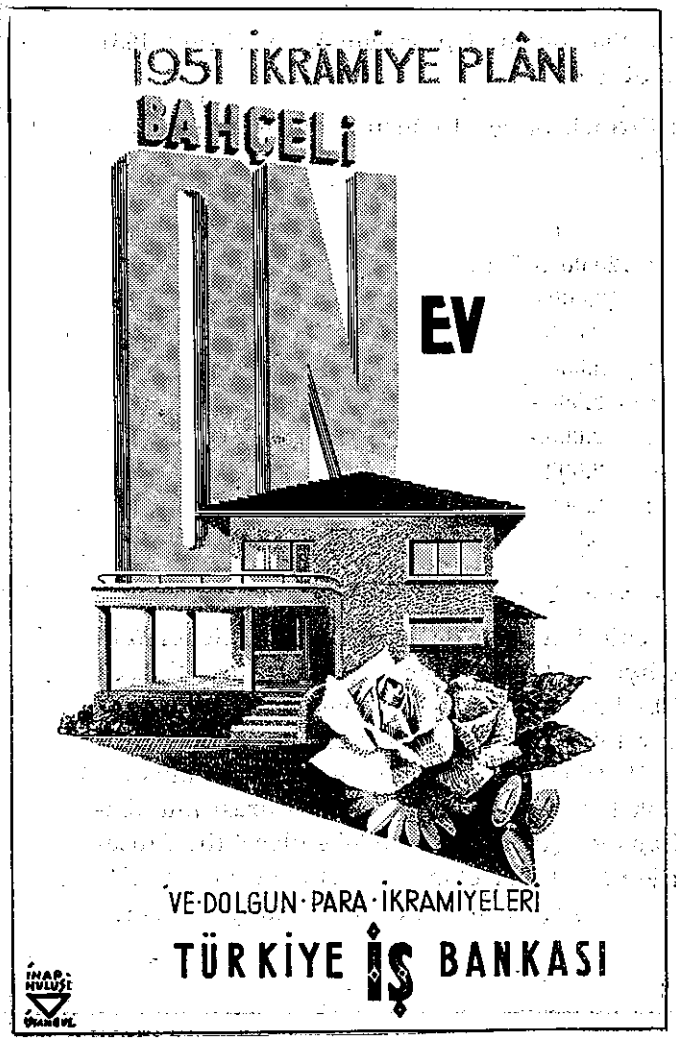
A) Bankamızın yurdun muhtelif il ve ilce merkezlerinde yaptıracağı Banka binalarının soğuk ve sıcak iklim şartları gözönünde bulundurularak iki Şube ve üç Ajans tipi olmak üzere beş çift tip mimari projelerinin tanzimi Türk Vatandaşı Y. Mimar, Y. Mühendis, Mimar ve Mühendisleri arasında müsabakaya konulmuştur.

B) Jüri tarafından seçilecek ve aşağıda derecelri yazılı projelere hizalarındaki mükâfatlar net olarak ödenecektir.

	Her çift tip için	Beş çift tip tutarı için
1 — Birinci Mükâfat Net olarak	2500 Lira	12500 Lira
2 — İkinci » » »	1500 »	7500 »
3 — Üçüncü » » »	1000 »	5000 »
4 — Birinci mansiyon » »	500 »	2500 »
5 — İkinci » » »	500 »	2500 »

C) Bu müsabaka ait şartnameler ile ilgili evrak Ankara'da Genel Müdürlük İnşaat Müdürlüğünden ve İstanbul, İzmir, Adana'da Bankamız Şubelerinden beş lira bedel mukabilinde temin edilebilir.

D) Müsabakaya iştirak için tanzim edilecek projeler en geç 30/6/1951 günü saat 13 e kadar makbuz mukabili Ankara'da Genel Müdürlük Haberleşme İşleri Müdürlüğüne teslim edilecektir. Posta ile gönderilecek projelerde vaki olacak gecikmeler kal'e alınmaz.

Yol Dâvamız

NEREDE ?

Y. Müh. Nazım BERKSAN

Dün 1300 - 1920

Bugün 1920 - 1950

Yarın .....

Teknik demokrasi - Tarihte yollar - Modern yollar ve vergileri, Teşkilâtımız - Bizde ve Batıda mühendis ve Mimar - Devlet il ve köy yollarını nasıl yapabiliriz - Yol Şûrası - Ademi merkeziyet ..... Memurun vaziyeti.

Meslekdaşlarımıza bu kıymetli eseri hararetle tavsiye ederiz.

İller Bankasından:

İzmir Şehir İmar Plânı

Milletlerarası Proje Müsabaka Şartnamesi

1.Mayıs.951 - 1.Aralık.1951

1 — Ege denizi kenarında 230 bin nüfuslu Ziraat, Ticaret ve Sanayi bakımından Türkiye'nin işlek bir Limanı ve turistik önemi bulunan İzmir Şehrinin İmâr Plânına esas olacak avan projesi Milletlerarası müsabakaya çıkarılmıştır.

2 — Bu müsabakaya Şehircilik mevzulariyle meşgul olmuş Türk ve yabancı Uzmanlar katılabilir.

3 — Müsabakaya katılacak olanlar ilân tarihinden itibaren ilk üç ay içinde İzmir'e giderek en az 15 gün şehiri tetkike ve bunu belediyeden alacakları bir belge ile tevsike mecburdurlar. Müsabakalara şehiri tetkik ve gezme hususunda Belediyece kolaylık gösterilecektir.

4 — Müsabaka müddeti 1.Mayıs.1951 tarihinden başlamak ve 1.Aralık.1951 tarihinde bitmek üzere yedi aydır.

5 — Müsabaka sonunda Jüri; Birinci, İkinci, Üçüncü projelerle Mansiyon alacak beş proje seçecektir.

Mükâfatlar sırasiyle:

Birinciye	:	20.000.-	T.L.
İkinciye	:	12.000.-	»
Üçüncüye	:	8.000.-	»
Mansiyon	:	2.000.-	»
»	:	2.000.-	»
»	:	2.000.-	»
»	:	2.000.-	»
»	:	2.000.-	»
»	:	2.000.-	»

Mükâfatlar İller Bankasınca net olarak ödenecektir.

6 — Müsabaka şartnamesi ve ekleri Ankara'da İller Bankası Genel Müdürlüğünden, İzmir Belediye Başkanlığından, İstanbul Türk Yüksek Mimarlar Birliğinden; 50.- lira mukabilinde alınabilir. Mysabakaya iştirake karar verenler bir telle İller Bankasına isimlerini kaydettireceklerdir. Müsabakaya katılanların evrak için vermiş oldukları 50.- liranın 20.- lirası evrak karşılığı alıkonularak 30.- lirası müsabakanın sona ermesinde Bankaca kendilerine iade edilecektir. Müsabakaya Dış memleketlerden katılacak olanlar şartname ve eklerini Türk elçiliklerinde 50.- lira karşılığı mahallî döviz tutarını vermek suretiyle alabilirler.

Sanatkâr Cemal Nadir Güler Mezarı

PROJE MÜSABAKASI ŞARTNAMESİ

1. Gazeteciler Cemiyeti tarafından değerli sanatkâr Cemal Nadir Güler'in mezarının yaptırılması için teşebbüse geçilmiş ve bu büyük sanatkâr için yapılacak mezarın projesi için müsabaka açılması birliğimize bırakılmıştır. Birliğimiz, şöhreti yurt hudutları dışına taşan sanatkârın mezarının projenin düzenlenmesi için her türlü yardımı yapmayı vazife bilmiş ve değerli mimar arkadaşların yardımına güvenerek bu projenin yapılmasını

ŞEREF MÜSABAKASINA

çıkarmıştır.

2. Zincirlikuyu asrî mezarlığında (C Birinci grup 3 üncü müstakil 9 uncu parselde) 8,5 × 5 metre ebadındaki saha dahilinde yapılacak olan mezar her cihetle zamanımız sanatının bir örneğini teşkil edecek, bir anıttan ziyade espri ve çizgileri ile tanılan değerli bir sanatkârın mütevazi mezarını teşkil edecektir. Bu iş için takriben 3000 lira sarfedilecektir.

3. Bu müsabakaya Türkiye'de proje yapma yetkisi olan her sanatkâr girebilir.

4. Müsabaka 16 Temmuz 1951 pazartesi günü saat 17 de sona erecektir. Projelerin en geç bu tarihe kadar Türk Yüksek Mimarlar Birliğinin İstanbul 4 üncü Vakıf Hanı 4 üncü katındaki İstanbul Şubesine teslim edilmiş olması veya posta ile gönderilenlerinde aynı vakta kadar gelmiş olması şarttır.

5. Projelerin hiç biri üzerinde sahibini belli edecek isim, adres veya işaret bulunmıyacak sadece 10 harfi geçmiyen bir kelimelik rumuz konulacaktır.

Hüviyet zarfı içine konacak kâğıda müsabıkın adı, hoyadı, mesleği ve sarih adresi yazılarak imzalanacaktır. Zarfın üzerinde (Cemal Nadir Güler Mezarı Proje Müsabakası Hüviyet Zarfı) ibaresi yazılacak, sağ üst köşeye rumuz kelimesi yazılarak zarf mühür mumu ile kapatılacaktır.

6. Müsabakaya katılacak projeler aşağıda yazılı resimlerden müteşekkil olacaktır :

1/20 Plân
1/20 Lüzumlu cepheler
1/20 Lüzumlu kesitler
Perspektic
İzah notu "Daktilo ile yazılmış en çok bir sahife"
Hüviyet zarfı

7. Jüri en geç 23 Temmuz 1951 tarihinde toplanarak projeleri bir zabıtla T. Y. Mimarlar Birliğinden teslim alarak geliş sırasına göre astıktan sonra çalışmaya başlıyacak ve çalışmalarını bitirdikten sonra neticelerini bir zabıtla tesbit edecektir. Bu müsabakada tatbik edilecek Birinci ile birlikte değerli gördüğü iki projeyi daha belirtecektir. Birinci gelen proje Gazeteciler Cemiyetinin malı olacaktır.

Jürnin seçtiği bu üç proje sahibine Cemiyet tarafından birer hâtıra verilecektir.

8. Jüri aşağıdaki zatlardan teşekkül edecektir :

Y. Mimar	**Sedat Erkoğlu**
Ressam	**Bedri Rahmi Eyüpoğlu**
Heykeltraş	**Yavuz Görey**
Y. Mimar	**Faruk Akçar**
Karikatürist	**Ramiz Gökçe**
Muharrir	**Vedat Nedim Tör**
Müzisyen	**Halil Dikmen**

T. Y. MİMARLAR BİRLİĞİ
İSTANBUL ŞUBESİ

U. M. T. A.

Umumî Mağazalar Türk A. Ş.
Kuruluşu : 1937

Sermayesi : 2.000.000 TL.

Kurucular : Türkiye Ticaret Odaları, Emlâk ve Eytam Bankası, Türk Ticaret Bankası, Sümerbank T. C. Ziraat Bankası. **Servisler :** Umumî Mağazacılık (Ressepllse - Warant) - Depo - Antrepo - Manütasyon - Manipülasyon - Ekspertiz - Nümune alma - Ambalâjlama - Gümrükleme - Transit - Sevkiyat - Nakliyat - Satışa tavassut - Sigorta işleri.

Merkezi : Ankara; Ulus Meydanı Koçak Han Kat : 3 (P. K. No. 14)

Telefon : Ankara : 13217 - 11129

Telgraf : UMAT

Şubeler : İstanbul - İzmir - Mersin.

HALK BANKASI

Sandık ve Ajansları
Sermayeleri ve yedekleri
tamamen ödenmiş 4.225.809

(2284 ve 331 sayılı kanunlarla devletçe kurulmuştur.) Küçük ticaret ve sanat adamlarına, alelûmum esnafa, ihtiyaçlarına uygun kredileri kolaylıkla verir. Müsait şartlarla mevduat kabul eder ve her türlü banka muameleleri yapar.

Açacağınız kumbara hesabınıza her ay yatıracağınız beş, on lira ile, çocuğunuzun ve yuvanızın yarınını emniyet altına alabilirsiniz.
% 4 faizle ayda 10 lira ile 20 yılda 3.619 lira.
% 4 faizle ayda 10 lira ile 15 yılda 2.333 lira.
% 4 faizle ayda 10 lira ile 10 yılda lira.
birikmiş paranız olur.

YARINI BUGÜNDEN DÜŞÜNMELİ

SANDIK VE AJANSLAR

Ankara	**G. Antep**	**Kastamonu**
Bursa	**İstanbul**	**Maraş**
Burdur	**İzmir**	**Merzifon**
Denizli		

İ L S U

HAYATIMIZDA EN BÜYÜK VARLIK

SU'DUR

İlbank Su Tesisleri Limited Ortaklığı

SERMAYESİ : 300.000 TL.

Sicil No. 2142

İdare Merkezi : ANKARA

ŞEHRİNİZİ ALÂKADAR EDEBİLECEK HER TÜRLÜ HİDROELEKTRİK TESİSLERİ İLE KANALİZASYON VE HER NEVİ İSALE İŞLERİNİZ İÇİN EMRİNİZE ÂMÂDEDİR.

Telgraf : İLSU - ANKARA
Telefon : 22357

İlbank - Temel Artezyen ve Sondaj Ltd. Ortaklığı

SERMAYESİ : 400.000 T.L.
Merkezi : İstanbul - Beyoğlu
Telefon : Büro - 49307
Atölye - 42214

1 — Özel İdare, Belediye ve köylerle resmî daire ve müesseseler, tüzel kişiler hesabına yeraltı sularının etüdü, sondaj vesair usullerle ve muhtelif vasıtalarla aranması, suların miktar ve vasıflarının tesbiti ile içmeye ve kullanmaya yarar su istihsali, bunların zemin üzerine kapte edilmesi, lüzumlu tulumbaların tesis ve montajı, elde edilen suların depolara akıtılması,

2 — Her türlü temel muayene ve sondajları,

3 — Yeraltı su istihsaline yarıyan makine ve tesislerle yedek parçaları ithal ve satışı,

4 — Suya müteallik bircümle ticarî işler.

MÜRACAATLAR :

Ankara'da İller Bankası Genel Müdürlüğüne veya Ortaklığın İstanbuldaki merkezine yapılmalıdır.

DİKKAT !.

İLLER BANKASI; yukarıdaki maksatların tahakkuku için Özel İdare belediye ve köylere mevzuatı dahilinde kredi sağlar.

CELÂL CÜNDOĞLU

MÜESSESESİ

Her nevi tersim malzemesi, Rasat aletleri, Yazı ve Hesap makineleri, Radyo, Kırtasiye, Ozalit kopye teksir işleri

Bankalar Caddesi No. 41

Tel. 13333 - 12326

TÜRK TİCARET BANKASI

1951

İkramiye Plânı

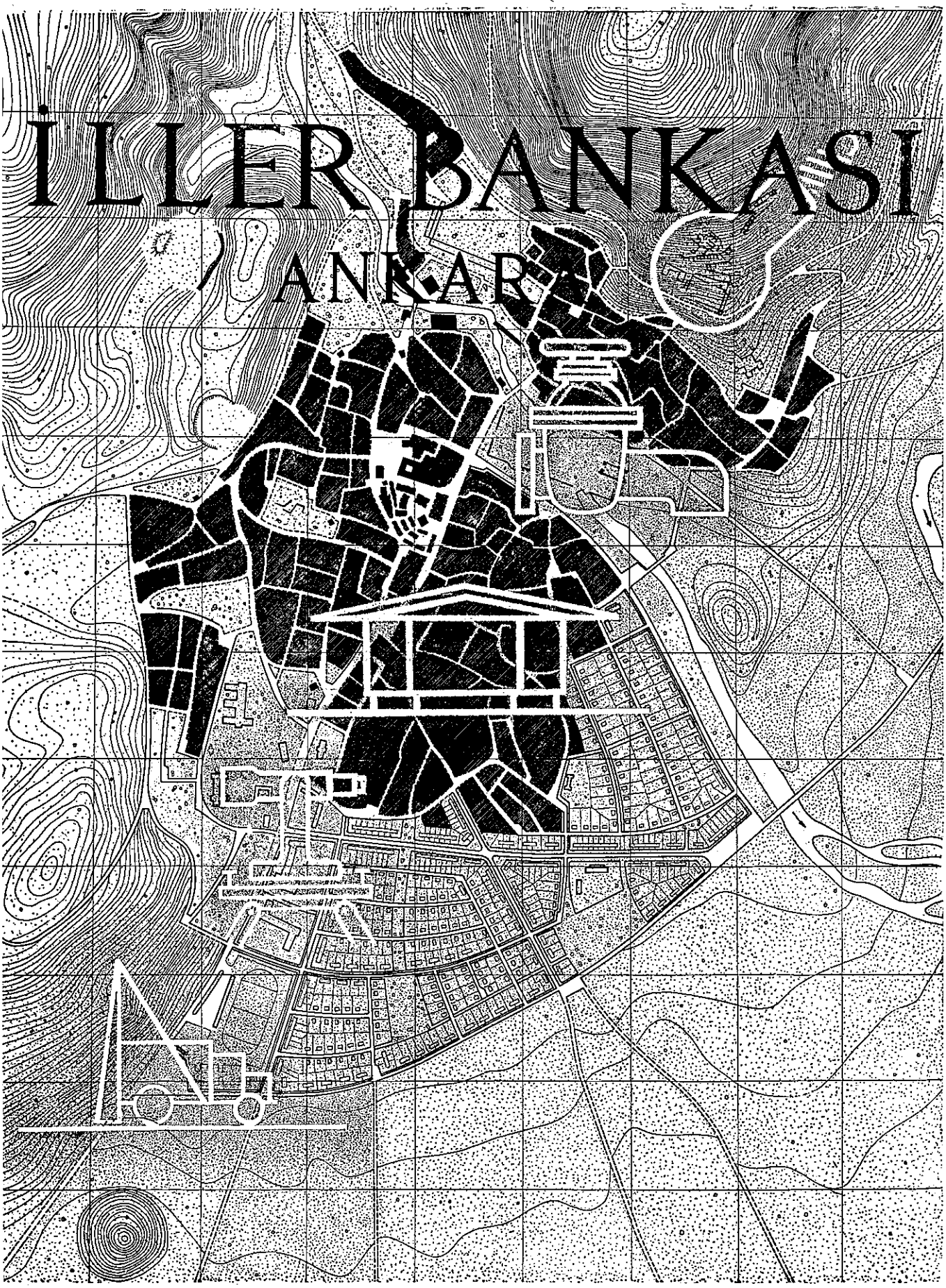
TAM KONFORLU KALORİFERLİ VE ŞİŞLİ'DE 5 Ev

Ayrıca

MUHTELİF PARA İKRAMİYELERİ

İLLER BANKASI

ANKARA

SÜMER BANK

SERMAYESİ : 200.000.000 TÜRK LİRASI

MERKEZİ : **ANKARA**
ŞUBESİ : **İSTANBUL**
BÜROSU : **İSKENDERUN**

Banka muameleleri yapar, en müsait faizlerle ikramiyeli mevduat kabul eder.

MÜESSESELERİ :

Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi — İstanbul
Sümerbank Adana Pamuklu Sanayii Müessesesi — Adana
Sümerbank Bakırköy Pamuklu Sanayii Müesesesi — Adana
Sümerbank Çimento Sanayii Müessesesi — Sivas
Sümerbank Defterdar Yünlü Sanayii Müessesesi — Defterdar, İstanbul.
Sümerbank Deri ve Kundura Sanayii Müessesesi — Beykor - İstanbul
Sümerbank 7reğli Pamuklu Sanayii Müessesesi — Ereğli - Konya
Sümerbank Hereke Yünlü ve Halı Dokuma Sanayii Müessesesi — Hereke
Sümerbank İsparta Yün İpliği ve Halı Dokuma Müessesesi — İspIarta
Sümerbank Kendir Sanayii Müessesesi — Taşköprü
Sümerbank Kayseri Pamuklu ve Bünyan Yünlü Fabrikaları Mües. Kayseri
Sümerbank Malatya Pamuklu Sanayii Müessesesi — Malatya
Sümerbank Merinos Yünlü Sanayii Müessesesi — Bursa
Sümerbank Nazilli Basma Sanayii Müessesesi — Nazilli
Sümerbank Pamuk Satınalma ve Çırçır Fabrikası Müessesesi — Adana
Sümerbank Sellüloz Sanayii Müessesesi — İzmit
Sümerbank Sunîipek ve Viskoz Mamulleri Sanayii Müessesesi — Gemlik
Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi — Karabük

FABRİKALARI :

Filyos Ateş Tuğlası Fabrikası
Kütahya Keramik Fabrikası

ALIM VE SATIM MÜESSESESİNİN TOPTAN VE PERAKENDE MAĞAZALARI :

Adana, Ankara, Diyarbakır, Erzurum,E skişehir, İstanbul, (Bahçekapı ve Beyoğlu), İzmir, Konya, Kayseri, Malatya, Samsun, Trabzon, Zonguldak.

İŞTİRAKLERİ :

Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş. Türk Ticaret Bankası A. Ş. Umumî Mağazalar T. A. Ş. Halk Bankası., Güven Türk Anonim Sigorta Sosyetesi, Ankara Çimento Fabrikası Türk Limited Şirketi gibi mühim malî ve sınaî ticarî teşebbüslerde iştiraki vardır.

T. C.
ZİRAAT BANKASI

YURD İÇİNDE 391 ŞUBE ve AJANSI, DÜNYANIN HER TARAFINDAKİ MUHABİRLERİYLE SAYIN MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR.

BU YIL, VADESİZ TASARRUF HESAPLARI İÇİN

8 Çekilişte

8 Ev, 2 Traktör

AYRICA DOLGUN PARA İKRAMİYELERİ

HER 150 LİRAYA AYRI BİR KUR'A NUMARASI

İştirak şartlarını Bankalarımızdan öğreniniz.

Yurt İmarının en asaslı temeli

İLLER BANKASI

KAPİTAL : 200.000.000 T.L.

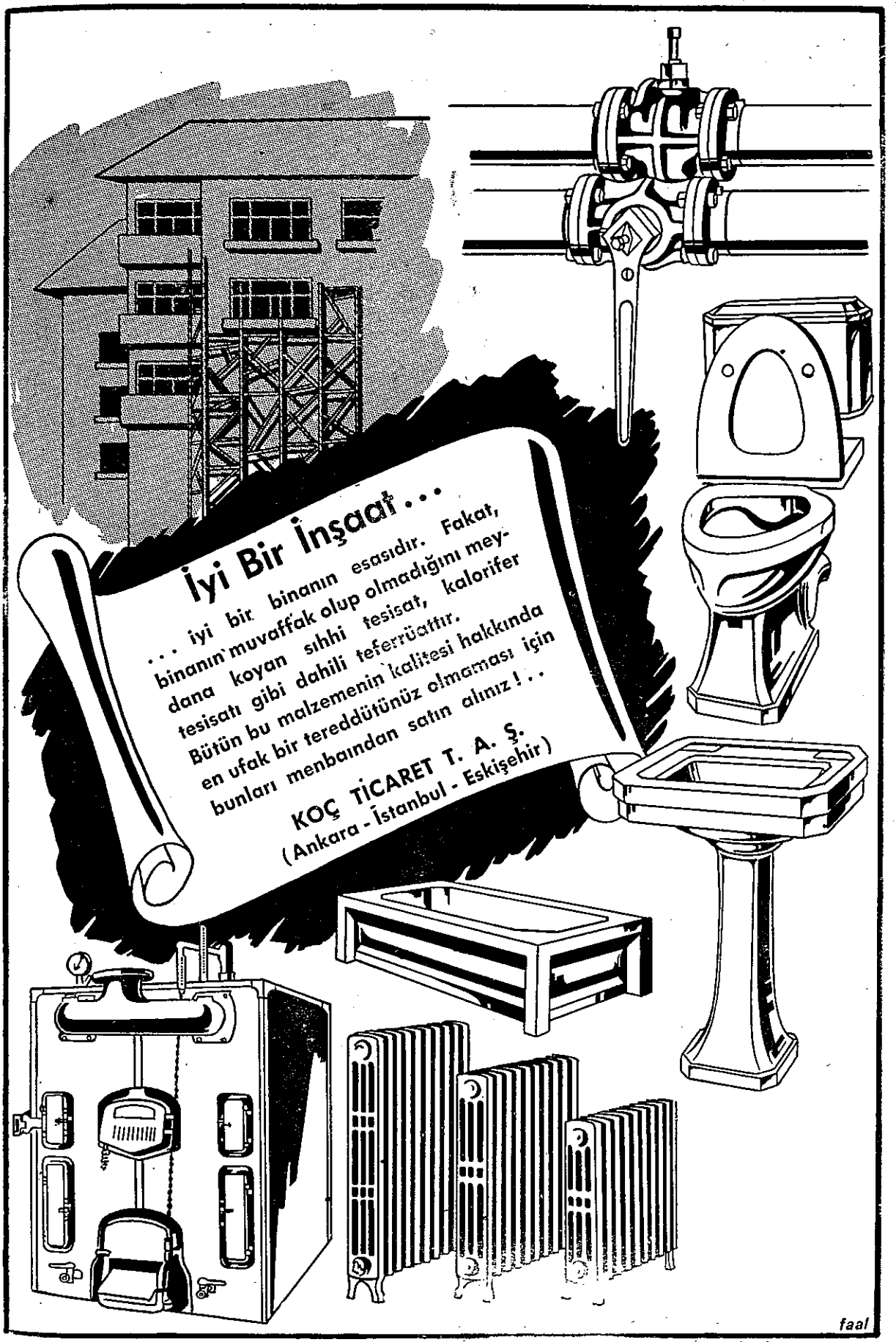
Banka işlemleri : En müsait şartlarla mevduat kabul eder ve her türlü Bankacılık muamelelerini yapar.

Sigorta : Gerek Özel İdare ve Belediyelere, gerek özel ve tüzel kişilere ve ticarî firmalara e nmüsait ve emin şartlarla sigorta işlerinde delâlet eder.

Harita, plân ve etüdler :
Şehir, kasaba ve köylerimizin kalkınması için gereken harita, imar plânı, projeler ve bunlara ait keşif ve etüdleri yapar ve yaptırır.

Tesis ve yapı işleri :
Özel İdalerle Belediyeler ve köy idarelerinin su ve elektrik tesislerini ve her türlü yapılarını yapar ve yaptırır.

Makine ve âletler temini :
Kurucu Ortak İdarelerine, Yurt içinden ve dışından makine ve aletler sağlar.

İyi Bir İnşaat...
... iyi bir binanın esasıdır. Fakat, binanın muvaffak olup olmadığını meydana koyan sıhhi tesisat, kalorifer tesisatı gibi dahili teferrüattır. Bütün bu malzemenin kalitesi hakkında en ufak bir tereddütünüz olmaması için bunları menbaından satın alınız!..
KOÇ TİCARET T. A. Ş.
(Ankara - İstanbul - Eskişehir)
faal

Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik A. O. — Yeni Matbaa, Ankara

FİATI : 2 LİRA